

Fair Play

www.urheilutoimittajat.fi

Urheilutoimittajain Liiton jäsenlehti

1/2021

VUODEN URHEILIJA 2020 LUKAS HRADECKÝ

SIVUT 6–7

Urheilujournalismin illassa PALKITTIIN ALAN AMMATTILAISIA

SIVUT 20–31

Urheilu- toimittaja- päivillä POHDITTIIN KORONA- VIRUKSEN VAIKUTUKSIA urheilu- journalismiin

SIVUT 32–41

Kun haluat turvata rakkaimpasi
Suomen edullisimmalla*
henkivakuutuksella, olemme rinnallasi.

Järjestöjäsenen etuhinta koskee sekä sinua että puolisoasi.
Laske hinta helposti netissä. Saat vakuutuksen voimaan heti.

if.fi/henkivakuutus

Vakuutuksen myöntää Keskinäinen Vakuutusyhtiö Kaleva.

*Suomen edullisimman henkivakuutuksen hintavertailu, Innolink 11/2020.

Sisältö 1/2021

6-7

Saksa on jääkiekkomaa,
Suomi jalkapallomaa

8

Vuoden Urheilija -äänestys
2020

9

Kolumni:
Miksei muka olisi pitänyt?

10-11

Markku Kanerva kolmannen
kerran peräkkäin
Vuoden valmentajaksi

12-13

Media vie päiväunet

14-15

Media on osa
urheilijan arkea

16

Urheilugaalassa
palkittuja

18

Lajien parhaat urheilijat
2020

19

Vuoden urheilija
-äänestys-oikeus muuttuu

20-21

Juha Tuuna – lukijan asialla

22-24

"Journalismin ydin on
totuuteen pyrkiminen"

25

Vuoden urheilujuttu 2020

26-27

Dokumentti jatkaa
menestysjoukkueen
pelaajien tarinaa

28

Vuoden digitaalinen hitti 2020

29

"Olemme rakentaneet prosessin,
joka palvelee toimittajia hyvin"

30-31

Elämäntyö urheilutoimittajana
-tunnustukset Ilkka Laitiselle ja
Erkki Kinnuselle

32-33

Huoli suomalaisen median
kuolemasta on ennenaikainen

34-35

Henkilötarinat ja ilmiöjutut
entistä tärkeämpiä
urheilu-uutisissa

36-37

Uuden lehden alku

38-39

Tilauksessa kiinnostavia
tarinoita ja monenlaisia
digiosaajia

40-41

Korona on tuonut lisää
tarkennuksia
livo Niskasen arkeen

44

Vuosikokous Helsingissä

45-46

Urheilutoimittajain Liitto
1931-2021

46-47

Juhlakäristyksestä
Fair Play -lehdeksi

48-49

Lauri Karppisen
urheilutoimittajaura on
jättipalalan liiton historiaa

50-51

Kultaiset olympiamuistot ja
taistelu ennakkoluuloja vastaan

54-55

Hämeen Sanomissa luotetaan
merkitykselliseen sisältöön

63

Urheilutoimittajien
Kevätseminaari 5.5.

Vakiopalstat:

5 Pääkirjoitus

17 Vieraskynä

42 Lyhyesti

43 Kolumni

52 Jäsenasiaa

53 Kieli pelittämään

56-57 Yksi meistä

58-59 Paikalliskerhokuulumisia

60-62 Kirja-arviot

Fair Play

Urheilutoimittajain Liiton jäsenlehti

Julkaisija

Urheilutoimittajain Liitto ry.
Atomitie 5, C-porras, 00370 Helsinki

Päätoimittaja

Nina Jakonen
toimisto@urheilutoimittajat.fi

Toimitus

Taru Nyholm
Esko Hatunen
Harri Laiho

Ulkoasu

Taina Kemppainen Tmi, Rauma

Painopaikka

Savion Kirjapaino Oy, Kerava

Ilmoitusmyynti

Urheilutoimittajain Liitto ry
Nina Jakonen, puh. 050 448 4845

Levikki

1 500

Osoitteenmuutokset

toimisto@urheilutoimittajat.fi

Ilmestyminen 2021

nro 2 26.5.

nro 3 22.9.

nro 4 10.12.

Toimitus pidättää oikeuden lyhentää,
muokata sekä jättää julkaisematta
toimitukselle lähetettyjä juttuja.

Urheilutoimittajain Liitto ry.

Perustettu 1931

Puheenjohtaja

Kari Linna

Pääsihteeri

Nina Jakonen

Jäsenyydet

Kansainvälinen urheilutoimittajien liitto (AIPS)
Association Internationale de la Presse
Sportive AIPS

Euroopan urheilutoimittajien liitto (UEPS)
European Sports Press Union UEPS

ISSN 0786-5988 (painettu)

ISSN 2670-255X (verkkojulkaisu)

Kannen kuvassa:

Vuoden urheilija

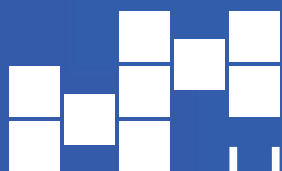
Lukas Hradecký

Kuva:

Suomen Palloliitto/
Juha Tamminen

4041 0660
Painotuote

Haaga-Helia

LUO ITSESI

VARAA PAIKKASI TULEVAISUUDEN TYÖELÄMÄÄN!

Liiketalous / tietotekniikka / liiketoiminnan palveluratkaisut ja kielet /
hotelli-, ravintola- ja matkailuala / liikunta-ala / toimittajakoulutus /
ammattillinen opettajankoulutus / avoin AMK

Lue lisää ja hae: haaga-helia.fi

PYSY MUKANA MATKASSA!

Fair Play

saapuu painettuna suoraan
kotiisi/työpöydällesi.

Muista ilmoittaa
osoitteenmuutoksesi
**toimisto@
urheilutoimittajat.fi**

Liiton tiedotteet

lähetetään sähköpostitse.
Varmista tiedotteiden
saanti päivittämällä
sähköpostiosoitteesi
**toimisto@
urheilutoimittajat.fi**

Liiton verkkosivut

Ajankohtaiset uutiset ja
aiheet luettavana silloin,
kun sinulle sopii.
www.urheilutoimittajat.fi

Vuoden urheilija -verkkosivut

Vuoden urheilija -äänestyksen
ehdokaslistat,
äänestystulokset ja
ajankohtaiset uutiset.
www.vuodenurheilija.fi

Liiton Facebook

Löydät meidät Facebookista
**facebook.com/
urheilutoimittajat**

Liiton Twitter

Seuraa meitä Twitterissä
**twitter.com/
urheilutoimitus**

Liiton Instagram

Löydät meidät Instagramista
**instagram.com/
urheilutoimittajat**

**Seuraa meitä niissä kanavissa,
jotka sopivat sinulle parhaiten!**

Yhteistyössä:

KALEVA

Urheilugaala

PÄÄKIRJOITUS

Kari Linna
puheenjohtaja

90 vuotta

Urheilutoimittajain Liitto täyttää tänä vuonna kunnioitettavat 90 vuotta. Tästä lehdestä alkaen virstanpylväs näkyy ja kuuluu liiton toiminnassa sekä viestinnässä. Koronapandemian takia juhluvuoden varsinaiset tapahtumat on luonnollisesti siirretty loppuvuoteen. Tilanteen toivottavasti silloin niin salliessa kokoonnumme joukolla juhlistamaan pitkää taivaltamme. Samalla voimme nostaa maljat paitsi edeltäjiemme työlle myös sille, että liitto on voimissaan ja hengittää 2020-luvun kuosissa. Tämä ei olisi mahdollista ilman jatkuvaa innovointia ja kehitystyötä. Muutoin jäisimme ajastamme jälkeen, sillä ympäröivä maailma päivittyy koko ajan. Vierivä kivi ei sammaloidu.

Kirjoitimme liitolle viime syksynä julkaistun strategian. Se on nyt peruskivi kaikelle toiminnallemme. Yksi strateginen linjaus on pyrkiä nostamaan urheilujournalismin ja alan tekijöiden arvostusta. Tätä tavoitetta varten järjestimme 14.12. Helsingissä Urheilujournalismin illan. Siitä lisää enemmän sivuilla 20–31. Vaikka tapahtuma oli koronarajoitusten puitteissa minimihenkilöstöllä järjestetty, se onnistui täydellisesti. Palkitsimme ansioituneita alan tekijöitä ja nostimme esille ansiokkaita sisältöjä. Liikuttavien kiitospuheiden perusteella huomionosoitukset osuivat oikeisiin maaleihin.

Tällaiset tilaisuudet ovat omiaan muuttamaan paperille kirjoitettua suunnitelmaa käytännön lihaksi ja vereksi. Emme jätä päätöksiämme pelkiksi puheiksi ja korulauseiksi, vaan tuomme ne jokapäiväiseen elämään.

Toinen strategian pohjalta tapahtuva päivitys on pressikorttiuudistus. Aiemmin pressikortti on kuulunut automaattisesti kaikille jäsenmaksunsa maksaneille jäsenille. Jatkossa pressikortti kuuluu edelleen päätoimisille A-jäsenille sekä liiton vapaa- ja kunniajäsenille.

Paikalliskerhojen B-jäsenet voivat saada pressikortin vain erillisellä hakemuksella. Toisaalta: kaikki, jotka pressikortin ansaitsevat, sen myös saavat. Kaikki te B-jäsenet, jotka tarvitsette työssänne pressikorttia, hakekaa sitä ensi tilassa, etlette ole vielä hakeneet. Suosittelen myös lämpimästi valitsemaan pressikortin sähköisenä heti, kun se keväällä tulee käyttöön.

Toimintamme oikeutus ja hyväksyntä myös ulkopuolisten silmissä perustuu osaltaan avoimuuteen ja läpinäkyvyyteen, joten liiton täytyy tuntea jäsenensä ja sitä kautta myös jäsenetujensa saajat. Pressikorttiuudistuksen myötä uudistamme myös Vuoden urheilija -äänestys-oikeuden. Jatkossa äänestys-oikeus kuuluu kaikille niille jäsenille, joille on myönnetty liiton pressikortti.

Nyt on myös kaikkien oikea aika tarkistaa jäsenstatuksensa. Se on yksinkertaista: jos olet päätoimisesti urheilujournalismin parissa työskentelevä, sinun kuuluu olla A-jäsen. Kaikkien muiden alalla toimivien, eli päätyönsä ohessa tekevien (sivutoimisten), pitää olla B-jäseniä. On oikeudenmukaista ja tasapuolista, että jokaisen jäsenemme status vastaa todellista tilannetta. Tarkista ja päivitä tarvittaessa.

Lukas Hradecký myöntää, että hänen Vuoden urheilija -voitollaan oli muitakin merkityksiä kuin se, miltä hänestä itsestään tuntui heti valinnan jälkeen. Entisessä Tshekkoslovakiassa, Slovakian nykyisessä pääkaupungissa Bratislavassa syntyneestä Hradeckýsta tuli ensimmäinen maahanmuuttajataustainen Vuoden urheilija.

– Se on yksi asia, mikä merkitsee koko meidän perheellemme ja kaikelle sille, mitä me olemme käyneet läpi.

Saksa on jääkiekkomaa, Suomi jalkapallomaa

Huuhkajien ja Leverkusenin maalivahdista **Lukas Hradeckýsta** tuli ensimmäinen maahanmuuttajataustainen Vuoden urheilija. Jalkapalloilijalle titteli meni neljännen kerran.

Teksti: Harri Laiho Kuva: Suomen Palloliitto / Juha Tamminen

Vuoden urheilija 2020, Saksa: jääkiekkoilija. Vuoden urheilija 2020, Suomi: jalkapalloilija. Sen enempää Saksan kuin Suomenkaan Vuoden urheilija -valinnassa ei oikeastaan ollut mitään ihmeellistä. Edmonton Oilersin saksalaistähti **Leon Draisaitl** voitti NHL:n pistepörssin ylivoimaisesti. Huuhkajien maalivahdin huippuotteet maajoukkueessa ja Saksan Bundesliigassa olivat arvokisatamassa urheiluvuodessa kovaa valuuttana.

Silti ajatuksessa on jotain hätkähdyttävää. Jotain, mitä ei muutamia vuosia sitten olisi uskonut.

– Eli Saksa on jääkiekkomaa ja Suomi jalkapallomaa, sovitaan näin, Hradecký nauraa.

Ja onhan siinä edelleen jotain hätkähdyttävää, että Saksassa ensimmäinen jääkiekkoilija sai Vuoden urheilija -tittelin aiemmin kuin Suomessa.

Suomessa jalkapalloilija on valittu vuoden ykköseksi nyt neljä kertaa: **Jari Litmanen** 1995, **Sami Hyypiä** 2001, **Teemu Pukki** 2019 ja Hradecký 2020. Jääkiekkoilijat odottavat vielä vuoroaan.

– Se on oudohkoa. Aika monta legenda jääkiekossakin on ollut. Joku kiekkoilija olisi varmaan ansainnut tittelin jossain kohtaa, mutta on tietysti aina vaikea nostaa yksi ylitse muiden. Minun ei käy kateeksi urheilutoimittajien tehtävää.

– Minä olisin tänä vuonna äänestänyt **Sami Välimäkeä**. Näin hänen puttinsa. Se oli hieno hetki, Hradecký hehkuttaa.

Toimittajien lellikki?

Huuhkajien menestys on ollut Urheilutoimittajain Liiton valinnoissa viime vuosina arvossaan. Ehkä onkin syytä kysyä, onko Huuhkajista joukkueena tai jalkapallosta lajina tullut suomalaisten urheilutoimittajien lellikki.

– Hah, toivon mukaan, mutta siihen teidän pitää vastata itse.

Nekin ajat ovat lähellä, jolloin jalkapalloilijat eivät todellakaan putsanneet suomalaisten urheilugaalojen palkintopöytiä. Hradeckýkaan ei ole unohtanut vuotta 2016, jolloin Huuhkajat ei voittanut otteluakaan.

– Pitää olla ylpeä, mitä me olemme sen jälkeen saavuttaneet. Joukkue, taustatiimi ja tietysti Rive (päävalmentaja **Markku Kanerva**) ovat tehneet hyvää työtä.

– Nyt futis on hypetettyä, mutta se piti saada siihen asemaan. Me olemme vain luoneet mahdollisuuden, että toimittajatkin voivat arvostaa sitä, mitä me teemme, Hradecký miettii.

Samalla maalivahti muistuttaa, että tarina on yhä kesken.

– Huuhkajat on sellainen kirja, jota haluaa lukea ja jonka kirjoittamista haluaa jatkaa. Emme me kuitenkaan ole vielä mitään isompaa saavuttaneet. Pelkkä arvokisapaikka ei tälle jengille riitä.

Se onkin yksi asia, josta Hradeckýn on ollut helppo huomata, kuinka erilaista pelaajalle on tulla maajoukkueeseen nyt kuin vaikka viisi vuotta sitten.

– Ahdistavaa maajoukkueessa pelaaminen ei ole ollut ikinä. Nyt se on vain tuhat kertaa mukavampaa kuin takavuosina. Ei voi sanoa, että maajoukkueessa olisi koskaan ottanut rennosti, mutta häviäminen ei aiemmin ollut niin iso juttu kuin nyt. Voittamisen nälkä on kasvanut syödessä.

"Huuhkajat on sellainen kirja, jota haluaa lukea ja jonka kirjoittamista haluaa jatkaa. Emme me kuitenkaan ole vielä mitään isompaa saavuttaneet. Pelkkä arvokisapaikka ei tälle jengille riitä."

Huuhkajien ja Leverkusenin maalivahti Lukas Hradecký

Ei höhöjä

Koska Huuhkajat on tullut nopeasti pohjalta nykyiseen arvostukseensa, Hradecký on ehtinyt nähdä urallaan kriittiset ja kehuivat kirjoitukset ja analyysit. Mies myöntää, että viime aikojen noste ja positiivinen julkisuus voivat valehdella hänen mielikuviaan suomalaisesta urheilujournalismista. Hän ei kuitenkaan muista, että huonompina-aikoina mikään olisi jäänyt kaiveramaan. Hän kokee, että urheilujournalismi on antanut maajoukkueelle aina sen, mitä se on ansainnut.

– Huonossakaan vaiheessa en muista, että mitään juttuja lukiessa olisi tullut ajatusta, että emme me näin surkeita oleet. Yleensä vika on peilissä. Ei se sattumaa ollut, ettemme voittaneet hetkeen.

– Mielestäni niin voittojen kuin tappioiden hetkillä jutuissa on pointtinsa. Mielipiteet ovat perusteltuja. Ei siellä mitkään hönöt kirjoita. Siksi me myös juttelemme mielellämme kaikkien toimittajien kanssa. Ei ole ketään, ketä välttelisimme.

Hradecký tosin sanoo vähentäneensä uransa aikana sen seuraamista, mitä hänestä itsestään tai hänen joukkueistaan kirjoitetaan tai puhutaan. Yhtä kaikki,

hän pitää urheilujournalismin tasoa hyvänä.

– Saksaa ja Suomea minun on vaikea verrata. Molemmista osataan analysoida peliä. Aivan niin kuin pelaamisessa, ei osaaminen ole kiinni siitä, onko kotoisin Copacabanalta vai Suomesta. Halusta se on kiinni.

Lasi vettä

Lukas Hradecký seurasi virtuaalista Urheilugaalaa berliniläisestä hotellihuoneesta. Vuoden urheilija -tittelin kunniaksi hän nosti peukun ylös ja joi lasin vettä.

Voittomielinen katosi seuraavana päivänä, kun Union Berlin kukisti Bayer 04 Leverkusenin 1–0.

– Otan tällaiset henkilökohtaiset palkinnon vastaan kunnialla, mutta varauksella. Eivät ne uran aikana isoja merkitä, tuo, mutta varmaan uran jälkeen arvon ymmärtää paremmin.

Hradecký kuitenkin myöntää, että hänen Vuoden urheilija -voitollaan oli muitakin merkityksiä kuin se, miltä hänestä itsestään tuntui heti valinnan jälkeen. Entisessä Tšhekkoslovakiassa, Slovakian nykyisessä pääkaupungissa Bratislavassa syntyneestä Hradeckýsta tuli ensimmäinen maahanmuuttajataustainen Vuoden urheilija.

– Se on yksi asia, mikä merkitsee koko meidän perheellemme ja kaikelle sille, mitä me olemme käyneet läpi.

Jääkiekkomaa Saksassakin huomattiin jalkapallomaa Suomen valinta. Leverkusenin mies sai huomiota ja onnitteluja. Korona-aikaan kaikki jää kuitenkin hieman etäiseksi, kun kontaktit ulkomailmaan ovat minimissään.

– Olihan se harmi, ettemme päässeet viettämään oikeaa gaalaa. Jalkapalloilijana taas on valitettavasti joutunut tottumaan siihen, että katsomot ovat tyhjinä. Kun ei pääse kokemaan täysiä katsomoita tai paikallista kulttuuria, se tuntuu hieman samalta kuin olisi loukkaantuneena. ♦

Vuoden urheilija -yhteistyössä mukana:

 codemate
CREATIVE TECH PARTNER

 Haaga-Helia

 Urheilugaala

VUODEN URHEILIJA -äänestys 2020

Sija	Urheilija	Pisteet	Ykkössijat
1	Lukas Hradecký, jalkapallo	2768.....	132
2	Sami Välimäki, golf.....	2243.....	85
3	Miro Heiskanen, jääkiekko	1941.....	27
4	Valtteri Bottas, autourheilu.....	1709.....	33
5	Annimari Korte, yleisurheilu	1396.....	17
6	Iivo Niskanen, maastohiihto	1295.....	11
7	Sebastian Aho, jääkiekko	1263.....	10
8	Emil Ruusuvuori, tennis	1261.....	9
9	Aaron Kangas, yleisurheilu	1190.....	15
10	Kristian Pulli, yleisurheilu.....	1150.....	17

11	Glen Kamara, jalkapallo.....	1012.....	8
12	Leo-Pekka Tähti, yleisurheilu.....	947.....	9
13	Tuomas Määttä, jääpallo	841.....	16
14	Kaisa Mäkäräinen, ampumahiihto	761.....	6
15	Ida Hulkko, uinti.....	698.....	4
16	Lauri Markkanen, koripallo	108.....	3
17	Natalia Kuikka, jalkapallo	40.....	1
18	Topi Raitanen, yleisurheilu.....	30.....	0
19	Mikko Rantanen, jääkiekko	20.....	0
20	Teemu Pukki, jalkapallo.....	12.....	0
21	Jari Huttunen, autourheilu	10.....	1
	Erik Tammenpää ja Arttu Mustila, e-urheilu	10.....	1
	Robert Helenius, nyrkkeily.....	10.....	1
	Emmi Peltonen, taitoluistelu	10.....	0
25	Kalle Rovander, autourheilu	9.....	0
	Matilda Castren, golf	9.....	0
27	Tuukka Rask, jääkiekko.....	8.....	0
28	Niko Korhonen, pesäpallo.....	7.....	0
29	Emma Körkkö, pesäpallo.....	6.....	0
30	Tuomas Kotro, hiihtosuunnistus	3.....	0
	Niklas Anttila, frisbeegolf.....	3.....	0
32	Benedek Oláh, pöytätennis.....	1.....	0
	Oskari Muhonen, purjehdus	1.....	0

Miksei muka olisi pitänyt?

En ymmärrä, miksi Vuoden urheilijaa ei olisi pitänyt urheilunkin suhteen poikkeuksellisen vuoden päätteeksi valita. Suomessa ja maailmalla kuitenkin urheiltiin, mistä yhtenä osoituksena, että Urheilutoimittajain Liitolla oli riittävät kriteerit valita lajikohtaisesti paras suomalaisurheilija peräti 70 lajista. Vain vajaan kymmenen lajin kohdalla valintaa ei ollut mahdollista/mielekästä tehdä.

Monet arvokisat peruttiin ja monet – tärkeimpinä kesäolympialaiset – siirrettiin. Minkä vuoksi se olisi ollut riittävä syy riistää mahdollisuus saavuttaa Vuoden urheilija -titteli sellaisiltakin urheilijoilta, jotka ovat pystyneet urheilemaan myös viime vuonna normaalisti tai lähes normaalisti?

Yle TV2:n Urheilustudion juontaja **Petra Manner** osui 9.1. naulan kantaan sanoessaan: *"Eihän mikään vuosi ole tasa-arvoinen, jos laitetaan lajeja rinnakkain. Toisilla on arvokisoja, toisilla ei."*

Lajien sisällä yksittäisille urheilijoillekaan vuodet eivät ole tasa-arvoisia. Joku saattaa joutua vammojen tai sairastelun vuoksi olemaan sivussa koko kisakauden. Jos esimerkiksi **Iivo Niskaselle** kävisi niin, joka ei tietenkään ole toivottavaa, ja **Krista Pärmäkoski** tulisi raskaaksi, joka saattaa hyvinkin olla toivottavaa, olisiko hiihtoväki sitä mieltä, ettei Vuoden urheilijaa pidä äänestää,

kun maamme terävin hiihtokärki on ollut poissa kisaladuilta?

Taas on taitettu peistä myös siitä, pitäisikö saada äänestää useampaa kuin yhtä omaa ehdokasta. Kun ehdokaslistalla tällä kertaa oli vain 15 nimeä, oli selvää, että omia ehdokkaita äänestetään enemmän kuin vuosi sitten, jolloin "valmiilla" listalla oli 25 nimeä. Tietysti moni olisi mielellään tällä kertaa laittanut useamman oman ehdokkaan "kupongilleen".

Mutta kun vähiten pisteitä saaneen ehdokkaan ja eniten oma valinta -pisteitä saaneen urheilijan ero kokonaispistemäärissä oli nyt, kuten myös vuosi sitten, aivan selvä, onko ollenkaan syytä antaa listan ulkopuolisille urheilijoille mahdollisuutta päästä lopulliselle tuloslistalle, josta loppujen lopuksi korkeintaan TOP10 muistetaan kahta päivää kauemmin? Kokonaan toinen asia on, jos Vuoden urheilija -valiokunnalta todellakin unohtuu joku nimi. Mutta nykyisenä nettiäänestysaikana sellainen virhe tulisi nopeasti korjattua.

Koska urheilijoiden pääsy ehdokaslistalle on esittelyteksteissä valmiiksi perusteltu, äänestyskäyttäytymisessä huomio kiinnittyy oma ehdokas -perusteluihin. Edelleenkin aivan liian moni äänestää urheilu-uran, ei kyseessä olevan vuoden edesottamusten perusteella, mikä kuitenkin on Vuoden urheilija

-äänestyksen perimmäinen tarkoitus. Mikäli oma ehdokas -mahdollisuus on jatkossakin mukana, olisiko sääntöihin syytä lisätä, että äänestysrivi hylätään, jos perusteluissa esiintyy sana ura?

Paitsi mikäli kyseisen urheilijan meriitit liittyvät jollain lailla erääseen kaarinalaiseen urheiluseuraan.

Matti Hannula
Vuoden urheilija -valiokunnan
puheenjohtaja

Hikihaastattelussa Vuoden urheilija

Urheilutoimittajain Liiton podcast-sarjassa "Hikihaastattelussa Vuoden urheilija" puheenvuoron saavat Vuoden urheilijat eri vuosilta. Minkälaisena huippu-urheilijat kokevat tämän päivän urheilujournalismin ja minkälaisia muistoja Vuoden urheilija -valinta urheilijoissa herättää. Aiheen parissa ovat keskustelemassa mm. **Minna Kauppi**, **Leo-Pekka Tähti**, **Tuuli Petäjä-Siren**, **Lukas Hradecký** ja **Teemu Pukki**.

Ota kuunteluun!

www.podplay.com

Podcast-yhteistyössä mukana
Haaga-Helian ammattikorkeakoulu.

Markku Kanerva on Huuhkajien menestyksen myötä noussut todella suosituksi mediapersoonaksi. Hänen mielipidettään kysytään välillä mitä mielikuvituksellisempiin asioihin. – Välillä se on hiukan huvittavaakin, mutta jalkapallon puolesta olen valmis tekemään mitä vaan. Kun laji on jotenkin esillä, aina siitä jotain hyötyä on.

Markku Kanerva kolmannen kerran peräkkäin Vuoden valmentajaksi

”Seurausta Teamlutionista”

Markku Kanerva aloitti Suomen jalkapallomaajoukkueen päävalmentajana 2016. Huuhkajat on noussut vuosi vuodelta aivan uudelle tasolle, ottanut kovia voittoja ja edennyt ensimmäistä kertaa EM-kilpailuihin. Rivelution toi Kanervalle kolmannen peräkkäisen ja kaikkiaan jo neljännen valinnan Vuoden valmentajaksi.

Teksti: Jussi Heimo Kuva: Urheilugaala / Janina Pitkänen

Kanerva on koko A-maajoukkuepestinsä ajan jakanut kunniata koko taustatiimilleen ja Huuhkajien pelaajille.

– Kukaan ei saavuta asioita joukkueessa yksin. On hienoa, että Huuhkajat kiinnostaa, joukkueesta puhutaan ja se synnyttää erilaisia ilmiöitä, kuten *Pukki Party*, *Oi Luke on* tai *Rivelution*. Minulle kysymys on kuitenkin aina *TEAMLUTIONISTA* – asioiden yhdessä tekemisestä sekä kehittymisestä yksilöinä ja joukkueena pidemmällä tähtäimellä, Kanerva lanseeraa uuden termin vapaaseen käyttöön.

Valinnat Vuoden valmentajaksi lämmittävät kokenutta koutsia joka kerta yhtä paljon. Ensimmäisen kerran hän sai kunnian jo vuonna 2008, kun hän

luotsasi alle 21-vuotiaiden maajoukkueen EM-kilpailuihin.

Vuonna 2018 hän voitti kaikkien aikojen täpärimmässä Vuoden valmentaja -äänestyksessä olympiavoittaja **Iivo Niskasen** valmentajan **Olli Ohtosen** vain yhdellä äänellä.

Vuonna 2019 Kanervan päävastustaja oli kaikkien aikojen ihmeen jääkiekon MM-kilpailuissa luotsannut **Jukka Jalonen**. Historiallisen EM-kisapaikan saavuttaminen arvostettiin upean MM-kullan ohi.

Poikkeuksellisenä koronavuonna 2020 Kanervan päähaastaja tuli oman lajin sisältä. Naisten jalkapallomaajoukkuetta eli *Helmareita* kohti EM-kisapaikkaa luotsannut **Anna Signeul** jäi äänestyksessä kuitenkin selkeästi kakkoseksi.

EM-kisojen siirto auttoi Huuhkajia

EM-kilpailujen siirtyminen vuodelle eteenpäin teki Huuhkajien vuodesta täysin erilaisen kuin oli suunniteltu. Jossain vaiheessa oli jopa pelko, että pelataanko maaotteluita koko vuonna lainkaan.

– Lopulta saimme syksyille ihan hyvän kokonaisuuden. Kahdeksan otelua, joista kuusi Fifa-rankingissa meitä edellä olevia joukkueita vastaan. Juuri sellaisia vastustajia, joita tähän väliin kehittymisen kannalta tarvitsimme, Kanerva summaa.

Kansojen liigan B-lohkoon noussut Suomi taisteli vielä päätösottelussa jopa noususta A-liigaan, mutta joutui taipu-

maan Walesille. Neljä voittoa kuu-
desta ottelusta oli kuitenkin mainio
saldo.

– Vastustajat huomioiden pelit
sujuivat jopa yli odotusten. Kauden
suurin yllätys oli kuitenkin Ranskan
kaataminen vieraskentällä (2–0). Se
oli suuri shokki maailmanmestareil-
le ja iso uutinen ympäri Eurooppaa,
vaikka ystävyysottelusta olikin kyse.

Pelitaktisesti Kanervan tavoite
viime vuoden otteluissa oli puolus-
tuspelin kehittäminen entistä tiiviim-
mäksi.

– Toivottua kehitystä joukkueena
puolustamisessa tapahtui. Ranskan
lisäksi pidimme maalin puhtaana
kahdesti Irlantia ja kerran Bulgariaa
vastaan.

Vaikka EM-kilpailujen siirtyminen
vuodella aluksi kirpasi, lopulta se oli
Suomen kannalta myönteinen asia.

– Moni avainpelaajamme sai vuo-
den aikaa lisää kehittyä. **Glen Kama-
ra** ja moni muu on taas vuoden koke-
neempi ja parempi. Saimme mukaan
myös uusia kasvoja, jotka kilpailevat
tosissaan EM-kisapaikasta.

– **Ilmari Niskanen, Marcus Forss**
ja **Onni Valakari** tekivät debyyttinsä
A-maajoukkueessa. Lisäksi **Nicholas**
Hämäläinen, Nikolai Alho, Daniel
O'Shaughnessy, Juhani Ojala ja **Leo**
Väisänen saivat paljon lisää koke-
musta kansainvälisistä peleistä. He
lisäivät kilpailua pelipaikoista ja tuo-
vat vaihtoehtoja EM-kisoja ajatellen,
Kanerva summaa vuoden antia.

Neljässä vuodessa 25 uutta pelaajaa

Huuhkajien ympärillä on usein ollut
keskustelua, että annetaanko uusille
pelaajille riittävästi näyttöpaikkoja.
Kanervan vuosina 2017–2020 Huuh-
kajissa on debytoinut peräti 25 pelaajaa,
joista 15 on saanut peliminuutteja
myös panoksellisissa Kansojen liigan
tai EM-karsintojen peleissä.

– Kun takavuotena väitettiin, että
Suomella on noin 15 pelaajaa, jotka
voi panna kentälle kovimmissa otte-
luissa, nyt määrä on ainakin tuplaan-

tunut. Vuonna 2020 peliminuutteja
sai 28 pelaajaa. Se kertoo suomalai-
sen jalkapallon tason noususta, vaika
ka kaikkein kovimmissa sarjoissa ei
meillä pelaajia ole edelleenkaan kuin
muutama.

Kanerva on saanut apuvalmenta-
jiensa **Kari Martosen, Mika Nurme-
lan** ja **Antti Niemen** sekä muun taustatiimin kanssa luotua joukkueeseen
oikeanlaisen ilmapiirin.

– Pelaajista huokuu voitontahto,
pelirohkeus, usko menestymiseen.
Haluamme tehdä historiaa suoma-
laisessa jalkapallossa, Kanerva sanoo.

EM-kisapaikka muokkasi jo histo-
riaa. Yksittäinen voitto lopputurna-
uksen alkulohkossa olisi kova juttu.
Jatkopaikka pudotuspeleihin nos-
tattaisi jo valmiiksi korkealla olevan
buumin Huuhkajia kohtaan stratos-
fääreihin.

– Suomi on tunnetusti menestys-
hullua kansaa. Toreilla ja turuilla
juhlittaisiin varmasti, jos vain koronarajoitukset sen sallivat, Kanerva
ennakoi.

Realistista on, että EM-kilpailuja ei
pelata ainakaan täysien katsomoiden
edessä. Yllättyä ei kannata, jos turnaus
päättetään lopulta pitää kuplassa
kokonaan ilman yleisöä.

– Todella harmillista, elleivät meitä
jo pitkän aikaa mahtavasti kannustaneet
fanit pääse paikan päälle. Pää-
asia kuitenkin on, että kisat joka tapauksessa
tavalla tai toisella pelataan.

Kanerva on Huuhkajien menestys-
sen myötä noussut todella suosituksi
mediapersoonaksi. Hänen mielipidettänsä
kysytään välillä mitä mieli-
kuvituksellisempiin asioihin.

– Välillä se on hiukan huvittavaa-
kin, mutta jalkapallon puolesta olen
valmis tekemään mitä vaan. Kun laji
on jotenkin esillä, aina siitä jotain
hyötyä on.

– Tässä yhteydessä on sopiva paikka
kehua myös suomalaisia urheilutoimittajia.
Peli-analysointi, tulosten taustoittaminen,
pelaajien nostaminen esiin ja juttujen taso
on nousut samaa tahtia kuin Huuhkajien
esitykset kentällä, Kanerva kiittää. ♦

Huuhkajien ottelut 2020

Kansojen B-liiga

3.9. Suomi–Wales	0–1
6.9. Irlanti–Suomi	0–1
11.10. Suomi–Bulgaria	2–0
14.10. Suomi–Irlanti	1–0
15.11. Bulgaria–Suomi	1–2
18.11. Wales–Suomi	3–1

Maaottelut

7.10. Puola–Suomi	5–1
11.11. Ranska–Suomi	0–2

Huuhkajissa pelanneet 2020

Alho Nikolai	386 min
Arajuuri Paulus	375 min
Forss Marcus	146 min
Granlund Albin	86 min
Hradecky Lukas	540 min
Hämäläinen Nicholas	198 min
Jensen Fredrik	247 min
Joronen Jesse	180 min
Kamara Glen	576 min
Karjalainen Rasmus	99 min
Kauko Joni	227 min
Lam Thomas	59 min
Lod Robin	180 min
Niskanen Ilmari	331 min
Ojala Juhani	336 min
O'Shaughnessy Daniel	376 min
Pirinen Juha	45 min
Pohjanpalo Joel	324 min
Pukki Teemu	535 min
Raitala Jukka	94 min
Schüller Rasmus	280 min
Soiri Pyry	116 min
Sparv Tim	414 min
Taylor Robert	443 min
Toivio Joonas	384 min
Uronen Jere	428 min
Valakari Onni	92 min
Väisänen Leo	345 min

Tapahtumissa ilman peliaikaa

Hostikka Santeri
Jaakkola Anssi
Mäenpää Niki
Tuominen Jasse
Väisänen Sauli

Teamlution 2020

Päävalmentaja Markku Kanerva
Valmentaja Mika Nurmela
Valmentaja Kari Martonen
Maalivahtivalmentaja Antti Niemi
Fysiikkavalmentaja Joni Ruuskanen
Fysio/valmentaja Jari-Pekka Keurulainen
Videoanalytikko Henri Lehto
Vastustajien tarkkailija Toni Korkeakunnas
Joukkueenjohtajat Joonas Vilkki
Huoltaja Jari Parikka
Huoltaja Markku Syväoja
Lääkäri Heikki Kinnunen
Kunto-ohjaaja Paavo Leiramo
Osteopaatti Hannu Kanerva
Hieroja Kari Rissanen
Tiedotuspäällikkö Timo Walden

UUODEN VALMENTAJA -äänestys 2020

Sija	Valmentaja	Pisteet	Ykkössijat
1	Markku Kanerva, jalkapallo	1 531	244
2	Anna Signeul, jalkapallo	1 099	101
3	Jarmo Kangas, yleisurheilu	540	41
4	Jere Jännes, uinti	315	13
5	Toni Koskela, jalkapallo	169	7

Vuosi 2020 piti olla Suomen miesten jalkapallomaajoukkueelle unelmien täyttymys. Miesten ensiesiintyminen EM-tasolla siirtyi kuitenkin vuodelle. – Paikka ei katoa mihinkään, vaan kisat siirtyvät. Odotus on palkitsevaa ja kivaa. Tiedämme, että tulevaisuudessa hämmöttää jotain, mitä odottaa, ja kaikki painavat hommia sitä kohti, kertoo Paulus Arajuuri.

Media vie päiväunet

Jalkapalloilija **Paulus Arajuuri** on oppinut ymmärtämään, että jalkapalloaiheinen lööppi iltapäivälehdessä on aina hyvä asia.

Teksti: **Antti Salo** Kuvat: **Suomen Palloliitto/Jyri Sulander ja Suomen Palloliitto**

Suomen jalkapallon miesten A-maajoukkue valittiin Vuoden joukkueeksi. Huuhkajat on muutaman viime vuoden aikana parantanut pelaamistaan ja tuloksiaan, ja sitä kautta kiinnostus joukkuetta kohtaan on lisääntynyt. Kapteenistoon kuuluva Arajuuri on oppinut elämään median kanssa.

– Olen iän myötä ymmärtänyt, että pelkästään se, että jalkapalloutinen on lööpissä tai lehden etusivulla, on hyvä asia. Siitä pitää olla kiitollinen.

Näin siitäkin huolimatta, että aina julkisuus ei ole positiivista. Arajuuren debyytti Ruotsin pääsarjassa Allsvens-

kanissa pelaavan Kalmarin riveissä meni heikosti, ja seuraavana päivänä etusivut huusivat ”painajaisalkua”. Lööppi oli kuvitettu Arajuuren naamalla. Myös Huuhkajien matkassa Arajuuri on kokenut vaikeuksia. Vuonna 2016 ruotsalainen **Hans Backe** onnistui luotsaamaan joukkueen läpi koko vuoden ilman aittakaan voittoa.

Huuhkajien nykyisen nousun voi ajoittaa suunnilleen vuoteen 2017. Nykyään otteluiden jälkeen on ollut useammin aihetta hymyillä kuin surkutella.

– Kun menee huonosti, kirjoitetaan, kuinka huonosti menee, ja kun menee

hyvin, kirjoitetaan, kuinka hyvin menee. Niin media toimii, Arajuuri näkee.

– Pelaajalla kysymys on omasta tunteesta. Tappiopelin jälkeen on myös ikävämpi seisokella siinä median edessä. Paljon on kyse siitä, mikä fiilis itsellä on. Voiton jälkeen kaikki on yleensä kivempaa.

Molemminpuolinen kunnioitus

Arajuuri on pelannut uransa aikana suurissa seuroissa. Tanskassa hän pelasi Kööpenhaminan toisessa jättiläisessä Brøndbyssä. Puolalainen Lech Poznań

kuuluu sekin maansa ykkösseuroihin ja kerää kotiotteluihinsa parhaimmillaan kymmeniä tuhansia katsojia.

– Mediakiinnostus Tanskassa ja Puolassa oli valtavaa. Se on verrattavissa siihen, mitä nykyään maajoukkueen pelien yhteydessä tapahtuu. On ollut kiva huomata, että mediaa kiinnostaa enemmän ja enemmän, Arajuri sanoo.

Kokemusta eri maiden toimittajista on kertynyt Suomen lisäksi Ruotsista, Tanskasta, Puolasta ja nykyään Kyproksesta.

– Arvostan suomalaisia journalistteja. Paljon siihen vaikuttaa se, että olen itse kasvanut samassa kulttuurissa heidän kanssaan. Jossain päin maailmaa mennään vähän enemmän kynnärpäät edellä. Suomessa on aina tuntunut siltä, että meillä on molemminpuolinen kunnioitus.

Pelkkää rakkaustarinaa ei Arajuren ja toimittajien välinen elämä kuitenkaan ole. Tai oikeastaan kysymys ei ole toimittajista, vaan ylipäätään velvollisuuksista mediaa kohtaan. Maajoukkueleireillä jokainen pelaaja on vähintään kerran leirin aikana median palveluksessa. Isommat nimet ovat tietysti kiinnostavimpia, mutta jokaisen vuoro tulee jossain kohtaa. Arajuri ei pompi riemusta, kun hänen vuoronsa tulee, mutta ei toisaalta koe velvollisuuttaan epämiellyttävänä.

– Se on siinä välimaastossa, jos totta pitää puhua. Maajoukkueleirit ovat rankkoja settejä. Treenien lisäksi kalenterin täyttävät erilaiset hoidot. Kun hektisessä ohjelmassa vaihtoehtona olisi ottaa päikkärit tai mennä median eteen, joskus voisi valita päikkärit. Väsyneenä lehdistötilaisuudet eivät aina innosta, mutta joka kerta, kun se on ohi, on kuitenkin tyytyväinen ja iloinen, että sen jaksoi. Mediahetket ovat kivoja, mutta välillä rankkoja.

– Nuoret pelaajat saavat kokonaiskuvan vaatimuksista ja siitä, miten homma toimii.

Joskus pelaajat tuntuvat olevan läpeensä koulutettuja median kanssa työskentelyyn.

– On hyvä, että vähän koulutetaan, mitä seurauksia voi olla, kun annetaan julkisia lausuntoja. Joillekin haastattelut ovat helppoja ja tulevat luonnostaan, ja joillekin ne ovat vaikeita. Olemme kaikki yksilöitä ja erilaisia.

”On etuoikeus olla osa tätä joukkuetta”

Vuosi 2020 piti olla Arajurelle ja joukkuekavereille unelmien täyttymys. Miesten ensiesiintyminen EM-tasolla siirtyi kuitenkin vuodella. Arajurelle se oli tietysti pettymys, mutta hän näkee asiassa myös positiivista. Tilanteessa on vähän samanlaista odotusta kuin ennen

VUODEN JOUKKUE -äänestys 2020

Sija	Joukkue	Pisteet	Ykkössiijat
1	Jalkapallon miesten A-maajoukkue	1619	259
2	Jalkapallon naisten A-maajoukkue	1236	109
3	Helsingin Taitoluisteluklubin Team Fintastic	296	18
4	Helsingin Jalkapalloklubi (HJK)	286	11
5	Ampumahurlun ilma-aseiden EM-joukkue (liikkuva maali)	217	9

lomamatkaa. Odotus voi olla parasta, koska pian tilaisuus on ohi.

– Paikka ei katoa mihinkään, vaan kisat siirtyvät. Odotus on palkitsevaa ja kivaa. Tiedämme, että tulevaisuudessa hämmöttää jotain, mitä odottaa, ja kaikki painavat hommia sitä kohti.

Vuoden joukkueen palkinto tuli syksyn Nations Leaguen otteluiden ansioista. Suomi kamppaili B-liigassa eli toiseksi korkeimmalla tasolla oman lohkonsa voitosta. Se olisi tiennyt nousua Euroopan eliittiin, 16 parhaan maan joukkoon. Tavoite jäi yhden ottelun päähän: lohko-voittaja Wales kukisti Huuhkajat viimeisessä kamppailussa.

Matkalla kaatuivat kuitenkin Irlanti ja Bulgaria kahdesti. Osansa isosta huomiosta varasti myös Nations Leaguen lomassa pelattu A-maaoottelu hallitsevaa maailmanmestaria Ranskaa vastaan. ”Kakkoskokoontampanolla” pelannut Suomi voitti koko jalkapalloilevan maailman hämmästyksellä ottelun maalein 2–0. Ja vielä vieraskentällä.

– On ollut etuoikeus olla osana tätä joukkuetta. Vaikeiden aikojen jälkeen olemme kokeneet tämän ryhmän kanssa hienoja hetkiä. Niitä on vaikea pukea sanoiksi. Tällä hetkellä elämme uskottomman hyviä aikoja. Sitä on todella kiitollinen, että saa olla mukana. ♦

– Arvostan suomalaisia journalistteja. Paljon siihen vaikuttaa se, että olen itse kasvanut samassa kulttuurissa heidän kanssaan. Jossain päin maailmaa mennään vähän enemmän kynnärpäät edellä. Suomessa on aina tuntunut siltä, että meillä on molemminpuolinen kunnioitus, sanoo Paulus Arajuri.

Media on osa urheilijan arkea

18-vuotias moukarinheittäjä **Silja Kosonen** valittiin Vuoden nuoreksi urheilijaksi. Jatkossa median kanssa työskentely tulee kuulumaan moukarinheittäjän elämään yhä enemmän.

Teksti: **Antti Salo** Kuva: **Urheilugaala / Janina Pitkänen**

Kosonen voitti Turun Kalevan Kisoissa elokuussa Suomen mestaruuden tuloksella 68,40. Aiemmin kesällä Kosonen oli heittänyt ennätyslukemikseen 71,34. Lähes kahdeksan metriä vuodessa ennätystään parantanut Kosonen on Suomen toinen 70 metrin ylittäjä, ja hän on Suomen kaikkien aikojen tilastossa toisena edellään vain **Krista Tervo**. Kososen tulos on 22-vuotiaiden ja 19-vuotiaiden Suomen ennätys.

←

Vuoden nuori urheilija Silja Kosonen on ottanut jo kosketuspintaa suomalaisten urheilutoimittajien kanssa työskentelyyn. – Ainakin minua se on kasvattanut ihmisenä. Ensimmäiset haastattelut jännittivät enemmän kuin mikään, mutta nyt niihin on jo tottunut ja työskentely urheilujournalistien kanssa on itse asiassa ihan hauskaa. Tykkään puhua paljon, joten minulta saa ainakin kunnan vastaukset moniin kysymyksiin.

koko kisakautta edeltävän treenikauden terveenä ilman loukkaantumisia.

Vuosi 2020 oli Kososelle kilpailujen ja tulosten perusteella lähes täydellinen.

– Onnistuin kaikissa kisoissa, joissa oli tarkoitus onnistua, ja ylitin itselleni asettamat tavoitteet reilusti, iloitsee Kosonen.

Haastava laji

Moukarinheitto valikoitui Kososen lajiksi ajan kanssa, kun hän oli kokeillut lähes jokaista lajia yleisurheilussa sekä monia muita.

– Moni harrastamistani lajeista kulki pitkään matkan varrella, mutta eniten pidin kuitenkin moukarinheitosta. 14–15-vuotiaana moukarinheitosta tuli päälajini.

– Moukarinheitto tuntui alusta asti todella kivalta ja erilaiselta kuin mikään muu laji, ja myös sen haastavuus kiehtoi alusta asti – ja totta kai yhä edelleen.

Moukarinheitto ei ole lajeista helpoin. Haasteita riittää ajoituksen ja heitossa tapahtuvien eri vaiheiden kanssa. Jokaisen palasen on osuttava kohdalleen samalla kertaa.

– Heitossa pitää onnistua jo alkupyörityksissä. Sen jälkeen jokaisen neljän pyörähdysten pitää olla hyvä ja loppuvedonkin pitää onnistua, kertoo Kosonen.

– Kun heitin moukaria ensimmäisiä kertoja, kaikki oli vaikeaa. En osannut pyörähtää ollenkaan, ja moukari tuntui todella pitkältä. Se oli jo saavutus, jos sain moukarin häkistä ulos.

– Vielä monen vuoden jälkeen pyörähdykseni näytti enemmän kiekonheitolta kuin moukarinheitolta. Ensimmäisissä SM-kisoissa Hämeenlinnassa 14-vuotiaiden sarjassa tajusin, että tähän sujuu jo aika hyvin, kun voitin vähän omaksikin yllätyksekseni hopeaa.

Kunnioitusta ja luottamusta

Vuoden nuori urheilija on ottanut jo kosketuspintaa suomalaisten urheilutoimittajien kanssa työskentelyyn.

– Ainakin minua se on kasvattanut ihmisenä. Ensimmäiset haastattelut jännittivät enemmän kuin mikään, mutta nyt niihin on jo tottunut ja työskentely urheilujournalistien kanssa on itse asiassa ihan hauskaa. Tykkään puhua paljon, joten minulta saa ainakin kunnan vastaukset moniin kysymyksiin.

Jos ovat urheilutoimittajat tyytyväisiä puheliasiin urheilijoihin, niin Kososella on myös selkeä näkemys urheilutoimittajan hyvistä ominaisuuksista.

– Urheilutoimittaja ottaa jo etukäteen selvää urheilijasta, lajista ja saavutuksista. Hyviä urheilutoimittajan ominaisuuksia ovat myös kohteliaisuus ja se, ettei toimittaja pakota haastateltavaa vastaamaan väkisin mihinkään kysymykseen.

– Kirjoitetaan faktoja eikä urheilijan sanaa vääristetä. Toimittajan ja urheilijan välillä pitää olla kunnioitusta ja luottamusta, kiteyttää Kosonen.

Julkisuus ei ole moukarinheitäjälle tärkein asia, mutta urheiluun liittyvät velvollisuudet hoidetaan asianmukaisesti. Siihen kuuluu myös median kanssa työskentely.

– Toimittajien kanssa työskentely kuuluu urheiluun. En kuitenkaan urheile siksi, että haluaisin julkisuutta, vaan siksi koska rakastan moukarinheittoa ja urheilua yleisestikin.

– Ymmärrän, että tekemisessäni on oltava jotain, joka herättää kiinnostusta muissakin. On hienoa ajatella, että joku saattaa saada apua valmentamiseen tai omaan tekemiseensä analysoimalla esimerkiksi minun heittovideoitani tai esimerkiksi netissä olevia treenejä.

Silja Kosonen pitää urheiluvuotta 2020 koronasta huolimatta onnistuneena. Monissa eri lajeissa urheilijat pystyivät suorituksiin, joita ei koskaan ennen ole nähty.

– Moni teki henkilökohtaisia ennätyksiä ja jatkoi motivoituneesti treenaamista, vaikka mistään kisoista ei ollut varmuutta. Kukaan ei luovuttanut, vaan jokainen taisteli läpi vuoden sisukkaasti.

Tulevaisuudesta Kosonen odottaa totta kai hyviä suorituksia ja kilpailumenestystä. Moukarinheittää aikoo panna myös mediayhteistyöhön.

– Totta kai median kanssa tulee varmasti oltua entistä enemmän tekemisissä niin kisoissa kuin kisojen ulkopuolellakin. Uskon, että median kanssa työskentely ja media yleisestikin tulee olemaan iso osa urheilu-uraani. ♦

"Heitossa pitää onnistua jo alkupyörityksissä. Sen jälkeen jokaisen neljän pyörähdysten pitää olla hyvä ja loppuvedonkin pitää onnistua."

Silja Kosonen

– Ennätyksen paranemiseen vaikutti monikin asia, mutta tärkeimpänä on se, että minulla oli lähes täydelliset puitteet treenaamiseen koko vuoden. Meillä on Raisiossa oma sisäheittopaikka, jossa on myös punttisali, ja siellä pääsi treenaamaan milloin tahansa. Pysyin myös

Urheilugaalassa palkittuja

Urheilugaala järjestettiin tänä vuonna poikkeuksellisesti pelkkänä tv-lähetyksenä. Suoraa tv-lähetystä seurasi parhaimmillaan 723 000 katsojaa.

Kuvat: Urheilugaala / Janina Pitkänen

Jalkapallon voittokulku jatkui vuoden 2021 Urheilugaalassa. **Lukas Hradecký** valittiin Vuoden urheilijaksi, jalkapallon miesten A-maajoukkue voitti Vuoden joukkue -äänestyksen ja **Markku Kanerva** voitti Vuoden valmentaja -tittelin jo kolmannen kerran peräkkäin. Vuoden Sykähdyttävimmäksi Urheiluhetkeksi äänestettiin **Sami Välimäen** golfin Euroopan kiertueen voitto.

Kaisa Mäkräinen jätti ampu-mahiihtoladut keväällä 2020 kilpailtuaan maailman huipulla kokonaisen vuosikymmenen ajan. Urheilugaalassa Mäkräistä muistettiin Suomen urheilun lähettiläs -palkinnolla.

Kaisa Mäkräinen

– Jos palkinnon ovat aiemmin voittaneet Hyypiä, Selänne ja Räikkönen, niin olen erittäin otettu, että pääsen liittymään heidän joukkoon.

Kontiolahden Urheilijoita edustanut Mäkräinen voitti naisten ampumahiihdon maailmancupin kokonaiskilpailun kolme kertaa: vuosina 2011, 2014 ja 2018. MM-kilpailuissa Mäkräinen saavutti takaa-ajon kultamitalin Hanty-Mansijskissa vuonna 2011 sekä yhteensä viisi muuta mitalia. Vuoden urheilijaksi Mäkräinen valittiin vuonna 2011.

Menestyksekkään painiuransa päättänyt **Petra Olli** palkittiin Esikuva -palkinnolla. Olli on kertonut avoimesti huippu-urheilijana kokemastaan yksinäisyydestä ja sisäisen poltteen loppumisesta.

– Näin nuorena, entisenä vanhana huippupainijana, on hienoa ottaa vastaan Esikuva-palkinto. Nuoret tarvitsevat esikuvia. Toivottavasti omalla toiminnallani pystyn olemaan nuorille jatkossa suuri esikuva ja auttamaan heitä menestyksessään eteenpäin. ♦

Petra Olli

Esikuva

Petra Olli, paini

Läpimurto

Sami Välimäki, golf

Taustavoima

Simo Tarvonen

Urheilukulttuuri

*Metsähallitus
Suomen Latu*

Urheilun hyväntekijä

Tuulikki Kangasluoma

Suomen aktiivisin työpaikka

Helsingin kaupunki

Vuoden urheiluseura

Tampereen Pyrintö

Suomen urheilun lähettiläs

*Kaisa Mäkräinen,
ampumahiihto*

Elämänura

Tapani Ilkka

Suomen urheilun Hall of Fame

*Heikki Mikkola, motocross
Peter Tallberg
Mika Koivuniemi, keilailu*

Sykähdyttävin

urheiluhetki 2020

*Sami Välimäki pelaa voittoon
vasta uransa kuudennessa
golfin Euroopan kiertueen
kilpailussa Omanissa 1.3.*

Tapani Ilkka

Urheilugaala 1921

Kuva: Urheilumuseo

Tervetuloa riemastuttaviin tunnelmiin! Mennyt vuosi oli ensiluokkainen itsenäisen Suomen urheilussa. Edustajamme saavuttivat Antwerpenissa loisteliaan menestyksen, kun kansakunnat kokoontuivat urheilun alttarille rauhan merkeissä.

Kuin palkintona menestyksestä, urheilutilaisuudet poistettiin vimmatun huviveron piiristä eduskunnan päätöksellä. Uusi kukoistus koittaa urheiluelämäämme, tarmokkaille seuroillemme, joista ihanteelliset urheilijat ponnistavat ja joissa nuoret kasvavat. Vihdoin valtionhallinnossa tunnustetaan urheilun yhteiskunnallinen merkitys.

Palopuheesta palkintoihin

Esikuva-palkinnon ansaitsee tänä vuonna jääkärikapteeni **Julius Saaristo**. Tukholman olympiakisojen 1912 voittaja ja *Suomen Urheilulehden* äänestyksen suosituin urheilija johti joukkoja Repolassa viime vuonna. Antwerpenissa Saaristo viimeisteli kunniakkaan neloisvoiton keihäänheitossa. Kotiinpaluujuhlassa hän johdatti ylväästi lipunkantajana joukkueen Pallokentälle.

[Saaristo nostattaa tunnelmaa kolmin-kertaisella Hei, Suomi, Hei -huudolla]

Taustavoima-palkinto myönnetään hie-roja **Yrjö Koivisto**iselle. Antwerpenin maratonvoitto kruunasi **Hannes Kolehmainen** kaikkien aikojen kestävyysjuoksijaksi. Suursaavutuksen mahdollistivat Koiviston samettiset kädet ja rauhoittavat ajatukset. Huippu-urheilija tarvitsee tukea ympärilleen.

[Koivistoinen kiittää Hannesta pitkästä ystäväydestä.]

Urheilun hyväntekijä -erikoispalkinnon saa yleisurheilun olympiavalmennuksen mahdollistaja **Juho Kuosmanen**. Hän lahjoitti liikemieskumppaneidensa kanssa vaikuttavan rahasumman olympiamiestemme hyväksi. Ulkomaankaupan mahtimies astui olympiaurheilumme tueksi, kun valtiolla ei ollut avustusrahaa pula-aikana.

[Kuosmanen muistuttaa, että Stadionin osakemerkintään ehtii vielä mukaan.]

Läpimurto-palkittava on tänä vuonna ilmeinen. Hän on **Paavo Nurmi**. Vasta 23-vuotias helsinkiläistynyt Nurmi kasvoi armeijassa ollessaan kyvykkääksi mieheksi. Hän paransi vauhtiaan tavattomasti ja rikkoi ennätyksiä olympiakarsinnoissa. Kolme olympiavoittoa osoittaa Hanneksen saaneen arvoisensa seuraajan.

[Nurmen kiitospuhe: "Kiitos."]

Vuoden urheiluseura 1920 on Viipurin Voimailijat. Seura kustansi omilla rahoillaan miehensä Antwerpeniin. Tu-loksena oli kaksi kaksoisvoittoa, kuten pitikin. Seurat ovat suomalaisen urheilun kivijalka.

[Palkintopokaali nitisee Emil Väreen puristuksessa]

Lopuksi on aika julkistaa vuoden säväyttävin urheiluhetki. *Suomen Urheilulehden* lukijoiden äänestämä kärkeikolmikko on seuraava:

Kolmanneksi: Ensimmäistä kertaa sinivalkoisessa edustusasussa pelannut Suomen jalkapallomaajoukkue voittaa Viron 6-0 maiden ensimmäisessä kohtaamisessa Helsingin Pallokentällä.

Toiseksi sijoittuu: **Ludovika** ja **Walter Jakobsson** tanssahtelevat ylivoimaisella esityksellä itsenäisen Suomen ensimmäisen olympiakullan Antwerpenin Jääpalatsissa.

Vuoden 1920 säväyttävin urheiluhetki on: Hannes Kolehmainen kääriytyy Suomen lippuun maratonin olympiavoittajana Antwerpenissa.

[Hannes hymyilee, koska kääriytyi lippuun kylmän kelin vuoksi]

Kalle Rantala

Urheilumuseon erikoistutkija

Viron Jüri Lossman (vas.) ja Suomen Hannes Kolehmainen juhlistavana olympia-maratonin maalissa 1920.

LAJIEN PARHAAT URHEILIJAT 2020

Urheilutoimittajain Liiton lajien parhaita urheilijoita on valittu vuodesta 1946 lähtien. Ensin lajeja oli mukana vain muutama, mutta lajivalikoima on vuosien mittaan jatkuvasti laajentunut. Vuonna 2020 lajinsa paras nimettiin 70 eri lajissa. Koronapandemian takia lajin parasta urheilijaa ei valittu seuraavissa lajeissa: agility, kiipeily, rullakiekko, rullalautailu, taitouinti, uimahypyt ja vesipallo.

Vuoden urheilija -valiokunta valitsee lajien parhaat urheilijat, mutta urheilija on automaattisesti oman lajinsa paras, jos sijoittuu Vuoden urheilija -äänestyksessä TOP10-listalle. Jos TOP10-listalla on useampia saman lajin edustajia, on korkeimmalle sijoittunut lajinsa paras.

Lajien parhaat urheilijat 2020

Aerobic: Fanny Samppa, Turun Urheiluliitto

Alamäkiluistelu: Mirko Lahti

Alppilajit: Samu Torsti, Vasa Skidklubb

Amerikkalainen jalkapallo: Tino Ndongo, Kuopion Steelers

Ampumahiihto: Kaisa Mäkäräinen, Kontiolahden Urheilijat

Ampumaurheilu: Marika Salmi, Orimattilan Seudun Urheiluampujat

Autourheilu: Valtteri Bottas

Beach volley: Riikka Lehtonen – Niina Ahtiainen

Biljardi: Heikki Niva, Espoon Biljardikerho

Curling: Milja Sullanmaa, Hyvinkää Curling

Darts: Marko Kantele, Samuli Blues (Vääksy)

E-urheilu: Arttu Mustila

Freestyle: Elias Syrjä, Freestyleseura Moebius (Pääkaupunkiseutu)

Frisbeegolf: Niklas Anttila, Vuorelan Veikot (Siilinjärvi)

Futsal: Jukka Kytölä, Kaos Mantova (Italia) / Kampuksen Dynamo (Jyväskylä)

Golf: Sami Välimäki, Nokia River Golf

Hiihtosuunnistus: Tuomas Kotro, Kymin Suunnistajat (Kotka)

Ilmailu: Hannu Nurmiranta, Karhulan Ilmailukerho

Jalkapallo: Lukas Hradecký, Bayer 04 Leverkusen (Saksa)

Jousiampunta: Antti Tekoniemi, Tampereen Jousiampujat

Judo: Martti Puumalainen, Meido-Kan (Helsinki)

Jääkiekko: Miro Heiskanen, Dallas Stars (USA)

Jääpallo: Tuomas Määttä, Edsbyns IF (Ruotsi) / SKA Neftjanik (Venäjä)

Karate: Titta Keinänen, Euran Karateseura

Keilailu: Tuula Tamminen, aCat (Hyvinkää)

Koripallo: Lauri Markkanen, Chicago Bulls (USA)

Käsipallo: Nico Rönneberg, Cocks (Riihimäki) / US Ivry (Ranska)

Lentopallo: Kaisa Alanko, Nantes (Ranska)

Lumilautailu: Rene Rinnekangas

Maahockey: Tommi Rantala, HC Kilppari (Turku)

Maastohiihto: Iivo Niskanen, Puijon Hiihtoseura (Kuopio)

Melonta: Jeremy Hakala, Kangasalan Melojat

Miekkailu: Niko Vuorinen, Helsingin Miekkailijat

Moottorikelkkailu: Aki Pihlaja, Lapin Moottorikelkkailijat

Moottoripyöräily: Lasse Kurvinen, Heinolan Moottorikerho

Moottoriveneily: Alexander Lindholm, Porvoon Moottorivenekerho

Mäkihyppy: Antti Aalto, Kiteen Urheilijat

Nykyaikainen 5-ottelu: Laura Salminen, Helsingin Nykyaikaiset 5-ottelijat

Nyrkkeily: Robert Helenius

Paini: Elias Kuosmanen, Helsingin Haka

Painonnosto: Eero Retulainen, Turun Atleettiklubi

Pesäpallo: Emma Körkkö, Kirittäret (Jyväskylä)

Pikaluistelu: Samuli Suomalainen, Helsingin Luistinkitäjät

Potkunyrkkeily: Jenna Puurunen, Järvenpään Kehäkarhut

Purjehdus: Oskari Muhonen, Espoon Pursiseura

Pyöräily: Jaakko Hänninen, AG2R La Mondiale (Ranska) / TWD-Länken (Lahti)

Pyöräsuunnistus: Andre Haga, OK Botnia (Kokkola/Kruunupy)

Pöytätennis: Benedek Oláh, Seinäjoen Sisu ja Jura Morez (Ranska)

Ratsastus: Henri Ruoste, Turun Seudun Ratsastajat

Raviurheilu: Santtu Raitala

Ringette: Anne Pohjola, Lapinlahden Luistin -89

Rugby: Kalle Välimäki, Sumner Rugby Club (Uusi-Seelanti)

Salibandy: Sami Johansson, Classic (Tampere)

Soutu: Eeva Karppinen, Nesteen Soutajat (Turku)

Squash: Emilia Soini, Espoo Squash Rackets Club

Sulkapallo: Nella Nyqvist, Helsingfors Badminton Club

Suunnistus: Olli Ojanaho, Helsingin Suunnistajat

Taekwondo: Johanna Nukari, Espoo Hwarang Team

Taitoluistelu: Emmi Peltonen, Etelä-Vantaan Taitoluistelijat

Tanssiurheilu: Gleb Bannikov ja Ada Varstala, Tanssiklubi Master (Helsinki)

Tennis: Emil Ruusuvuori, HVS-Tennis (Helsinki)

Thainyrkkeily: Surachai Sosom, Combat Academy of Finland (Helsinki)

Tikkaurheilu: Jasmin Suomalainen, Ilmajoen Tikkakerho

Triathlon: Henrik Goesch, Turun Urheiluliitto

Uinti: Ida Hulkko, TaTU Tampere

Vapaaottelu: Makwan Amirkhani

Voimanosto: Leena Vatanen, Kiuruveden Urheilijat

Voimistelu: Joonas Kukkonen, Espoon Teline-taiturit

Yhdistetty hiihto: Ilkka Herola, Puijon Hiihtoseura (Kuopio)

Yleisurheilu: Annimari Korte, Helsingfors IFK

Liiton jäsenedut uudistuvat

Vuoden urheilija -äänestys oikeus muuttuu

Urheilutoimittajain Liiton Vuoden urheilija -äänestys huipentaa vuosittain kuluneen urheiluvuoden. Äänestyksestä ovat vastanneet Urheilutoimittajain Liiton jäsenet. Pressikorttiuudistuksen myötä uudistuu myös Vuoden urheilija -äänestys oikeus. Jatkossa äänestys oikeus on ainoastaan liiton pressikorttiin oikeutetuilla jäsenillä.

Miksi perinteisiä ja jo vuosia voimassa olleita jäsenetuja muutetaan? Miksi jäsenyydet ja jäsenedut eriytetään toisistaan?

– Liiton pressikortti on suoraan sanottuna kärsinyt inflaation. Jo vuosia ilman sen suurempaa jäsenten jäsenedellytysten tarkastelua pressikortti ja Vuoden urheilija -äänestys oikeus ovat automaattisesti kuuluneet kaikille liiton jäsenrekisterissä oleville jäsenille, kertoo liiton pääsihteeri **Nina Jakonen**.

– Fakta on, että jäsenten jäsenedellytyksiä ei ole kokonaisvaltaisesti tarkastettu vuosikausiin – ei liitossa eikä myöskään paikalliskerhoissa. Listoille on jäänyt henkilöitä, jotka eivät enää viimeisten vuosien aikana ole olleet alalla aktiivisesti toimivia. Jotain piti tehdä.

– Kun pohdimme asiaa, konsultoimme asiantuntija, varatuomari **Olli Rauste** avasi asian ytimekkäästi palaverissamme: oikeudenmukaisuus edellyttää, että kaikkia kohdellaan samanarvoisesti. Liitolle viesti oli selkeä: jatkossa liiton merkittävät jäsenedut – pressikortti ja Vuoden urheilija -äänestys oikeus – kuuluvat vain niille, jotka alalla aktiivisesti toimivat, jatkaa Jakonen.

Liiton strategian yhtenä kärkenä on muun muassa toimintakulttuurin kehittäminen jokaisella tasolla. Nämä uudistukset sekä vievät pressikortin arvostuksen uudestaan sille kuuluvalla tasolla että nostavat alan ammattilaisten arvostusta Vuoden urheilija -äänestyksessä.

– Olemme nyt samassa tilanteessa, missä esimerkiksi Jääkiekon SM-liiga oli muutama vuosi sitten. Pressikorttien haltijoita ja hakijoita oli loppumaton lista, eikä siinä tilanteessa kaikista pressikorttilaisista voinut olla viimeisintä

tietoa olemassa. Se polku on nyt kuljettu loppuun myös Urheilutoimittajain Liitossa. Meidän täytyy tuntea jäsenemme, jotta tiedämme, kenelle merkittävät jäsenetumme myös kuuluvat. Jatkamme avointa viestintää ja haluamme olla läpinäkyviä myös liiton sisällä ja sen ulkopuolellakin.

– Olemme myös saaneet muun muassa eri seuroilta ja kilpailujärjestäjiltä palautetta, josta on selkeästi tullut esille pressikortin kärsimä inflaatio. Pressikortilla ilmaista sisäänpääsyä ovat vaatineet nekin, jotka eivät ole enää aktiivisesti alalla toimivia, koska ”näin on ollut aina”. Ilmainen sisäänpääsy ja kahvit pullan kera ovat olleet automaatio vuosikautia, mutta tänä päivänä

meidän on otettava liittona vastuu pressikortin oikeanlaisesta käytöstä ja sitä kautta autettava myös ottelu- ja kilpailutapahtumia järjestäviä seuroja ja muita toimijoita. Nyt teemme yhteistyössä töitä sen eteen, että jokaisella seura- ym. toimijalla on täysi luottamus Urheilutoimittajain Liittoon ja liiton myöntämiin pressikortteihin. Ne ovat jatkossa vain alan ammattilaisilla.

– Ymmärrän hyvin, että joillakin jäsenillä saattaa olla kipuilua jäsenetujen uudistamisesta, mutta liiton näkövinkelistä katsottaessa tämä on ainoa oikea ratkaisu. Meidän on taattava arvokkaat jäsenetumme niille jäsenille, joille ne ammatinharjoittamisen puolesta kuuluvatkin, pääsihteeri Jakonen korostaa. ♦

Muut jäsenetuu- uudistukset

Fair Play -lehti

Urheilutoimittajain Liiton julkaisema Fair Play -lehti on siirtynyt painetun lehden lisäksi myös digitaaliseen muotoon. Kaikilla liiton pressikorttiin oikeutetuilla jäsenillä on mahdollisuus valita, haluaako lehden jatkossa paperiversioksi vai digitaalisessa muodossa. Pressikorttiin oikeutetuille jäsenille lähetetään kevään aikana erikseen kysely, kummassa muodossa lehden jatkossa haluaa. Ne jäsenet, joilla ei ole pressikorttioikeutta, saavat lehden jatkossa ainoastaan digitaalisessa muodossa omaan sähköpostiosoitteeseensa, joka on liiton jäsenrekisterissä.

Vuoden urheilujournalisti 2020

Juha Tuuna – lukijan asialla

Pidä tarvittavaa etäisyyttä päättäjiin ja ole rehellinen lukijoille. Näin voisi kiteyttää Vuoden urheilujournalistin **Juha Tuunan** ohjenuoran.

Teksti: **Antti Salo** Kuva: **Marko Mattila**

Juha Tuuna, 37, valittiin Vuoden 2020 urheilujournalistiksi. Tuuna työskentelee *Salon Seudun Sanomien* urheilutoimituksen esimiehenä.

– Haluaisin uskoa, että valinnassa on painottunut se, etten ole mielistellyt tai asettanut juttujeni henkilöitä ja lukijoita eriarvoiseen asemaan.

Ja kuin alleviivatakse sanomaansa Tuuna jatkaa:

– Osa palkinnosta kuuluu suomalaisille urheilujohtajille, jotka pelaavat toimittajalle ns. tyhjiin. Esimerkkeinä Huippu-urheilun muutostyöryhmän

(HUMU) ”köykäisen 3–4 miljoonan euron esitelmän” suomalaisen huippu-urheilun uudistamiseksi sekä koripalloliiton ”yhden totuuden akatemiamallin.”

– Joskus lajiliittojen ja urheilujohtajien työ on niin surkeaa ja epäkohdat ilmeisiä, että niihin on helppo puuttua.

Koripallopääkaupungissa?

Koripallosta Tuuna kirjoittaa paljon, vaikka ei itse asiassa luokittele itseään koripallomieheksi. Hän on harrastanut pesäpalloa ja seuraa vapaa-ajallaan mieluummin vaikkapa jalkapalloa. Ko-

←

Juha Tuunan työpäiviä rytmittävät Vilppaan ja LP Viestin sarjaottelut. Sen lisäksi miehen takaraivossa kytee yleensä isompia juttuideoita ja laajempia kokonaisuuksia. Tuuna hauduttelee ideoita ja hakee inspiraatiota ja ajatuksia esimerkiksi historiadokumenteista.

pyörivät seurat rakentavat hiljaa ja huolellisesti pohjat, HBA (Helsinki Basketball Academy) nappaa pelaajan, lähettää Yhdysvaltoihin ja kerää kunnian – näin on käynyt muun muassa Hongikon Nuorisoseuran Urheilijoissa kasvaneen (Lauri) Markkasen kohdalla. Ja jos nuori pelaaja pysyy kasvattajaseurassaan tai siirtyy HBA:n sijaan liigaseuraan, saattaa tie nuorten maajoukkueeseen nousta pystyyn.” (SSS.fi 25.2.2019).

– Epäkohtia tulee julki. Miten Susijengistä puhutaan valtakunnallisissa medioissa, on räikeässä ristiriidassa todellisuuden kanssa, Tuuna näkee.

– Suomalainen koripallo ratsastaa häikäilemättä **Lauri Markkasen** tarinalla. Että ”näin tämä akatemia toimii”, vaikka poikkeusyksilö Markkanen oli HBA:ssa vain kaksi kautta. Yksikään akatemian pelaaja ei ole vielä pelannut sekuntiaakaan eurooppalaisissa pääsarjoissa, jos Suomea ei lasketa.

Aika harvassa suomalaisessa mediassa on käsitelty kyseistä asiaa. Tämänkaltaiset jutut vaativat pitkäaikaista seurantaa. Kun seuraa koripalloa päätyökseen koripallon ykköskaupungin ykköslehdessä, ollaan tilanteessa, jossa voi kysyä: Jos Tuuna ei tee tästä juttua, niin kuka sitten?

Ei vain kritiikkiä

Mutta olisi väärin pitää Tuunaa vain räksyttävänä paikallislehden toimittajana. *Salon Seudun Sanomien* koripalloraportteissa on haluttu yrittää pintaa syvemmälle ja suhteuttaa erilaisten pelaajien suorituksia.

– Esimerkiksi kuinka paljon pisteitä Vilpas tekee per 100 pallonhallintaa silloin kuin **Mikko Koivisto** on kentällä? Edistyneillä tilastoilla voidaan antaa enemmän salolaisille, joiden lajisivistys on jo ennestään korkealla.

– On väitetty, että Koivisto on vain heittäjä. Mutta ei Susijengiin pääse, jos osaa vain heittää. Eihän **Petteri Forsell-kaan** ole Huuhkajissa vain siksi, että osaa ampua hyviä vapaapotkuja, Tuuna vertaa.

Nörtti

Tuunan työpäiviä rytmittävät Vilppaan ja LP Viestin sarjaottelut. Sen lisäksi miehen takaraivossa kytee yleensä isompia juttuideoita ja laajempia kokonaisuuksia. Tuuna hauduttelee ideoita ja hakee inspiraatiota ja ajatuksia esimerkiksi historiadokumenteista. Hän tunnustautuu siinä mielessä nörtiksi, että nippeli-

tieto kiinnostaa. Viime aikoina mielessä on pyörinyt selittää esimerkiksi Liettua koripallomaana.

– Ymmärtävätkö ihmiset, millainen koripalloma se on? Suomesta oli 1960-luvun lopulla tulossa ”Liettua”. Suomi pelasi 1964 Tokion olympialaisissa ja kolme vuotta myöhemmin EM-kotikisoissa Helsingin jäähalli oli täynnä. EM-kisoissa nähtiin Suomen kenties ensimmäiset katsomohuligaanit, kun kentälle lensi vaikka mitä – ensisijaisesti kolikoita, painavia ja teräviä, mutta myös avaimia ja jopa mustepulloja. Jugoslavian Simonovic sai kolikosta silmäkulmaansa sellaisen ventin, että tie vei pukusuojaan neulottavaksi. Suomella oli silloin kaikki mahdollisuudet aloittaa nousu siihen, missä Liettua on nyt, Tuuna kuvailee.

"Suomalainen koripallo ratsastaa häikäilemättä Lauri Markkasen tarinalla. Että ”näin tämä akatemia toimii”, vaikka poikkeusyksilö Markkanen oli HBA:ssa vain kaksi kautta. Yksikään akatemian pelaaja ei ole vielä pelannut sekuntiaakaan eurooppalaisissa pääsarjoissa, jos Suomea ei lasketa."

Vuoden urheilujournalisti Juha Tuuna

Urheilusivistyksen vaaliminen

Toimittaja lukee monipuolisesti kaikkea urheilua. Nykykirjoittajista hän mainitsee erikseen *Helsingin Sanomien* **Ari Virtasen** ja *Ilta-Sanomien* **Lari Vesanderin**.

– Virtanen osaa kirjoittaa todella kauriini, mutta ei mitään adjektiivimössöä, kuten meikäläinen välillä.

Ensimmäisen työpaikan *Laitilan Sanomien* **Timo Rantanen** oli Tuunan esikuvana. Rantasen asenne miellytti.

– Nykykielellä sanottaisiin varmaan ”zero fucks given”.

Tuota tinkimättömältä kuulostavaa asennetta Juha Tuuna haluaa viljellä tänä päivänä. Hän kysyy, olemmeko valmiita uhraamaan itsemme lukijan etusormelle. Pitäisi omalla tavallaan pitää huolta lukijoiden urheilusivistyksestä, mutta ohjaako klikkausten määrä tekemistä liikaa?

– Miten urheilusta puhutaan? Se on iso kysymys, jos sen klikkien metsästyksen keskellä ehtii kysyä.

– Valitettavasti sanomalehtien yleissivistävä tehtävä on usein unohtunut.

Ainakin Tuuna haluaa yrittää sivistää salolaisia. Ja toistaiseksi urakka etenee hyvin. ♦

ripallosta on työpaikan ansiosta tullut leipälaji.

– Jos tulee Salon kaltaiseen kaupunkiin, jossa koripallo on ylivoimaisesti seuratuin laji, ei siinä ole juuri vaihtoehtoja.

Tuuna kokee tietyllä tapaa myös velvollisuudekseen tehdä juttuja koripallosta. Moni ei ehkä ymmärrä, mutta Salon voi luokitella Suomen koripallopääkaupungiksi. Se on Tuunan mukaan Suomen ainoa yli 50 000 asukkaan kaupunki, jossa koripallo on selkeä ykköslaji. Vain Kotkassa talvisin koripallo on lähellä kaupungin ykköslajin asemaa.

Kun elää ja hengittää koripallokaupungin henkeä, aiheita tuppaa tipahtamaan syliin ja ne kiinnostavat lukijoita. Vuosien saatossa Tuuna on noussut Suomen johtavien koripallotoimittajien joukkoon – monen mielestä jopa joukon keulaan. Yksi aihe on ollut Koripalloliiton akatemiamalli, josta Tuuna on kirjoittanut mm. näin: ”Vapaaehtoisvoimin

Vuoden urheilujuttu oli tiedon tarkistamisen taidonnäyte

”Journalismin ydin on totuuteen pyrkiminen”

Urheilutoimittajain Liitto palkitsi Vuoden urheilujuttuna STT:n toimittaja **Raiko Häyrisen** artikkelin **Marko Yrjövuoresta**. Häyrisen juttu haastaa urheilumedian journalismin perimmäisten kysymyksen äärelle, koettelee tekijänsä arvoja ja pistää myös lukijansa pohtimaan: ”Mikä on totuuden arvo?”

Teksti: **Taru Nyholm** Kuva: **STT-Lehtikuva**

Vappupäivänä Twitterin syötteessä pisti nopeasti silmään nimi Marko Yrjövuori. Selvisi, että STT oli julkaissut omaan tyyliinsä poikkeuksellisen pitkän artikkelin maailmantähtien luottomiehenä ja kansainvälisesti arvostettuna fysiikkavalmentajana Suomessa tunnetuksi tulleesta Yrjövuoresta. STT:n toimittaja Raiko Häyrisen tutki jutussa perusteellisesti Yrjövuoren itsestään järjestelmällisesti luoman kerronnan todenmukaisuutta.

Jutun koukku oli jännä. Poikkeuksellinen. Harvinaislaatuinen. Häyrisen osoitti kohta kohdalta Yrjövuoren kertomuksiin liittyvän epäselvyyksiä. Juttu näytti, että Yrjövuori oli tarinoinut itsestään erityisen leveän maalipensselin kanssa. Paletin kaikki sävyt olivat olleet käytössä, kun Yrjövuori rakensi henkilöbrändiään edistääkseen elämäkerrallisten kirjojensa ja valmennuspalvelujensa myyntiä. Yrjövuoren oman selityksen mukaan kyseessä oli väärinymmärrykset erilaisista ammattinimikkeistä ja tehtävien laajasta kirjosta.

Häyrisen artikkelissa ei ollut yhtä merkittävää hetkeä, jolloin Yrjövuori olisi jäänyt kiinni suuresta valheesta. Häyrisen purkaa Yrjövuoren haastattelussa ja kirjoissa kertomien tarinoiden totuus pohjan auki pienimpiä detalleja myöten. Monien yksityiskohtien kautta lukijalle rakentuu isompi ymmärrys Yrjövuoren liioittelusta ja jopa valehtelusta. Häyrisen itse ei totea jutussa Yrjövuoren suoraan valehtelevan. Hänen ei tarvitse tehdä niin.

→ **Raiko Häyrisen (vas.) tapasi Marko Yrjövuoren Lahdessa 28. helmikuuta 2020. STT:n päätoimittaja oli ohjeistanut Häyrisen tapaamiseen: ”Kuuntele Yrjövuorta. Haastattelu on edelleen tiedonhankintatilaisuus.”**

– Vaikka minulla oli mielestäni vahva näyttö, pyrin menemään haastatteluun sillä tavoin avoimin mielin, että jos Yrjövuori pystyy selittämään kaiken, juttu menee roskakoriin.

Muistiin ei ole luottamista

Kun soitan Häyriselle taustoittaakseni Vuoden urheilujutun syntyprosessia, Häyrisen kaivaa ensimmäiseksi esiin omat muistiinpanonsa jutunteosta.

– Ihmisen muisti on tosi epäluotettava. Ihan ensimmäiseltä viikolta asti muistiinpanoja ei ole, mutta aika varhaisessa vaiheessa ryhdyin kirjaamaan Word-tiedostoon ajatuksia, että tiedot pysyvät järjestyksessä. Kirjoitin juttua auki sitä mukaa, kun haastatteluja tuli tehtyä ja tietoa sain.

Tiedostolle syntyi mittaa, sillä juttuidea syntyi elokuussa 2019. Häyrisen työsti juttua peräti kahdeksan kuukauden ajan.

– Se ei tarkoita, että olisin tehnyt juttua joka päivä, mutta tuon ajan se oli vähintäänkin joka päivä mielessä.

Elämälle tyypilliseen tapaan juttuidea syntyi sattuman tuella. Häyrisen oli lukenut jo aiemmin **Petteri Ala-Kivimäen** toimittaman Yrjövuoren omaelämäkerr-

rallisen *The Finn, Urheilutähtien luottomies* -teoksen (2017).

– Jonkin verran tiesin Yrjövuoresta ennakkoon. Olin seurannut NBA:ta jo pitkään ja kaikessa urheilussa olen ollut kiinnostunut valmentautumisesta. Tiesin myös, että Yrjövuoren itsestään käyttämä athletic trainer on titteli, joka Los Angeles Lakersissa oli vain **Gary Vittillä** Yrjövuoren työskennellessä seurassa. Olin aiemmin sivuuttanut asian ja ajatellut sen enempää miettimättä, että se on tahaton virhe, Häyrisen muistelee idean syntyhetkiä.

Sitten Häyrisen törmäsi *The Finn* -kirjan toimittanutta Ala-Kivimäkeä lähellä

olleeseen henkilöön. Tässä yhteydessä Yrjövuoren ja Ala-Kivimäen uudesta, tuolloin tekeillä olleesta *Mestareiden rakentaja* -kirjasta käyty keskustelu nosti Häyrisen mieleen epäilyksen.

– Mistä me oikein tiedämme, että Yrjövuori aidosti oli Yhdysvalloissa valmentajan roolissa, jossa esitti olevansa, Häyrinen kertoo jääneensä miettimään.

Häyrinen haki kirjastosta uudelleen lukuun *The Finn* -kirjan ja kaivoi Yrjövuoresta kirjoitettuja lehtijuttuja esiin.

– Yllätyin, miten paljon hänestä oli kirjoitettu juttuja, millainen valmennuksen asiantuntija ja anekdoottien lähde hänestä oli tullut.

– Aloin kriittisesti miettiä kirjaa ja Yrjövuoresta kirjoitettuja juttuja. Onko näissä nähtävissä, että tietoja olisi tarkastettu muualta kuin Yrjövuorelta? Onko hän ainoa lähde itseään koskevis- sa jutuissa?

Häyrisestä alkoi näyttää siltä, että Yrjövuori on ollut ainoa lähde. Jutuista ei ainakaan ilmennyt, että tietoja olisi tarkistettu mistään. Tämä oli ajatuksellinen käännekohta.

– Muodostamme nopeasti tulkinnan ja sen jälkeen poimimme todellisuudesta pointteja, jotka tukevat kantaamme. Yrjövuoresta oli muodostunut voimakas käsitys julkisuudessa, ja se toistui Suomen suurimmissa medioissa.

Jutun ikävin puoli

Häyrinen alkoi käydä Yrjövuoren kertomuksia järjestelmällisesti läpi. Tulok- sena oli pitkä lista kriittisiä huomioita ja kysymyksiä.

– Vaikutti nurinkuriselta, että kirja tehdään vain Suomeen eikä maailman- laajuisille markkinoille. Kirjassa oli myös pelkästään Yrjövuoren kertomana paljon sellaisia kahden henkilön välisiä asioita, joita olisi hyvin vaikea tarkistaa. Kirjassa ei ollut yhdenkään ulkomaalai- sen urheilijan kommentteja, ja suoma- laisen julkisuuden kuva Yrjövuoresta oli ristiriidassa amerikkalaisen median välittämän kuvan kanssa.

– Tittelit, joita Yrjövuori käytti omas- ta historiastaan, vaihtelivat jatkuvasti, ja hän käytti omista kanavissaan ammatti- nimikkeitä, joita ei löytynyt muista läh- teistä. Myös jotkut Yrjövuoren esittele- mät kuvat herättivät kysymyksiä, kun aloin jäljittää niiden taustaa, Häyrinen listaa huomioitaan.

Häyrisen päässä raksutti. Hän pohti, mitä faktoja voisi tarkistaa Suomesta.

– Tiesin myös, että tällaiseen juttuun liittyy suurta epävarmuutta. Oli mah- dollista, ettei tästä tule lopulta yhtään mitään. Työskentelin jutun parissa puoli vuotta omalla ajalla.

Häyrinen tunsu Yrjövuoren elämäker- rallisia kirjoja toimittaneen Ala-Kivimä- en ja tiesi, ettei Ala-Kivimäki ole seu- rannut NBA-koripalloa eikä siksi ehkä osaisi kyseenalaistaa Yrjövuoren juttuja.

– Yrjövuori oli pyytänyt Petterin elä- mäkerturikseen. Mielestäni Yrjövuori käytti Petteriä hyväkseen, mutta toisaal- ta elämäkerran kirjoittajan ammattitai- toon pitäisi kuulua, että osaa haastaa kertojan.

– Jutun ikävin puoli oli se, että jouduin haastattelemaan hankalassa ti-

lanteessa hyvän kollegan, jonka työ jou- tui huonoon valoon, Häyrinen kertoo.

Häyrisen juttu Yrjövuoresta johti myös laajempaan keskusteluun urheilu- journalismin tilasta ja siitä, mitä faktoja omaelämäkertoilta vaaditaan.

– Itsekin vilahdan kahdessa urheilu- kirjassa, **Janne Ahosen** elämäkerrassa nimellä ja jääkiekon MM-joukkueesta kertovassa *Kultaleijonien tarinassa* nimet- tömänä STT:n toimittajana. Molemmissa on minusta virheelliset väitteet, jotka ei- vät pidä paikkaansa.

Kyseessä oli kaukoheitto

Häyrinen keräsi tietoa lukuisista medi- oista ja julkisista viranomaislähteistä, kuten Kalifornian yritysrekisteristä ja Valviran tietokannasta. Juttua varten hän kävi haastattelun, taustakeskuste- lun tai jonkin väitteen tarkistuksen noin 30 henkilön kanssa. Noin kolmasosa heistä oli Yhdysvalloista ja yksi muual- ta ulkomailta, mutta hänen sitaattinsa ei päätynyt julkaistuu juttuun. Loput haastattelulähteet olivat Suomesta.

Amerikkalaisten tavoittaminen osoit- tautui todella vaikeaksi. Yhteystietoja ei ollut saatavilla samaan tapaan kuin meillä Suomessa. Ja yhteystietojen saa- minenkaan ei tarkoittanut vielä yhtään mitään.

– Oli kahdenlaisia vastaanottajia. Oli niitä, joille Yrjövuori oli ollut monivuo- tinen työkaveri ja toisille ohi vilahtanut hieroja. Molempia piti lähestyä eri taval- la mutta perustella vakuuttavasti, miksi tätä asiaa pitää selvittää, miksi tämä jut- tu on tärkeä.

– Piti löytää henkilöitä, jotka vastaisi- vat tällaiselle nobodylle maailman toi- selta puolelta. Vaikka sain lopussa apua NBA:n tiedotusosastolta, en voinut olet- ta, että joku siellä käyttäisi päiväkausia työaikaan tällaisen jutun selvittämiseen. Koristermein kyseessä oli todellinen kaukoheitto, Häyrinen muistelee.

Kontaktien saaminen ulkomaille oli todella vaikeaa. Häyrisen mukaan Yh- dysvaltoihin verrattuna Suomessa on hyvin helppo tavoittaa ihmisiä.

– Yritäpä kylmiltään ottaa selville, kuka NBA-joukkueessa tai liigassa on oikea henkilö, jota tavoitella, Häyrinen naurahtaa.

Lisäksi useampi Häyrisen tavoittele- ma henkilö oli lopettanut työt urheilun parissa tai jäänyt eläkkeelle. Häyrinen tavoitteli haastateltavia puhelimitse, sähköpostilla, LinkedInin avulla, kolle- goiden suhteilla ja kontaktoimalla ame- rikkalaisia toimittajakollegoitaan.

– Chicago Bullsin tiedottajan tiesin, koska olin ollut akkreditoituneena hei- dän ottelussaan. Sitä kautta sain pari sähköpostiosoitetta. Yhden amerikka- laisen tavoitin neljän kuukauden yri- tyksen jälkeen, ja hän vastasi, mutta il- moitti sen jälkeen haluavansa puhua off the record. Hän ei päätynyt lopulliseen juttuun kuin tukemaan **Dwight Dau-**

bin sitaattia. En halunnut esittää jutussa yhtään väitettä, joka perustuisi vain nimettömiin lähteisiin, koska halusin esittää kaikki lähteet lukijoille ja koska piti ottaa huomioon mahdollisuus, että menemme oikeuteen.

– Tällaisia punnintoja oli tehtävä. Kaikkea saamaani materiaalia en voinut käyttää, koska en saanut vahvistusta nimellä.

Häyrinen mukaan mielenkiintoista oli myös suomalaisten ja amerikkalaisten haastateltavien toisistaan poikkeavat reaktiot haastattelupyynnöön.

– Suomalaisten voimakas reaktio oli, että ei haluta olla osallisena jutussa, joka voi olla jutun kohteelle kielteinen, ja moni kieltäytyi haastattelusta. Minun piti antaa näyttöä siitä, mitä minulla on epäilyjen pohjaksi.

Yksi haastateltava halusi vetäytyä ennen jutun julkaisua. Häyrinen kertoo käyneensä hänen kanssaan pitkän ja perusteellisen keskustelun siitä, mikä merkitys totuudella on.

– Hän tuli tulokseen, että pitää totuutta arvokkaana, eikä ole mitään syytä vetäytyä sen taakse, että totuuden kertominen voi olla haitaksi toiselle ihmiselle.

– Moni suomalainen haastateltava sanoi, että tämä on amerikkalainen tyyli markkinoida itseään. Eihän tässä mitään. Mutta kukaan amerikkalainen ei vihjannutkaan tähän suuntaan. Siellä pitää osata myydä osaamista, mutta se ei tarkoita sitä, että voisit esittää väriä väitteitä, Häyrinen toteaa.

Haastattelu on tiedonhankintatilaisuus

Tammikuun 2020 lopussa tuli pysäytävä uutinen. **Kobe Bryant** ja hänen 13-vuotias tyttärensä **Gianna** olivat menehtyneet helikopteriturmassa.

– Kaikki kollegat STT:n urheilutoimituksessa tiesivät syksyllä 2019, että kaivelen juttua. Ajankohtaiseksi se tuli toimituksessa Bryantin kuoleman jälkeen, kun uutispäällikkö ihmetteli, miksi emme soita Yrjövuorelle.

Moni muu media hyödynsi samaan aikaan Yrjövuorella omissa artikkeleissaan Bryantin kuolemasta.

– Kerroin uutispäällikölle, että on epäily, että Yrjövuori on antanut harhaanjohtavia tietoja toiminnastaan.

Näitä tapahtumia seurasi noin tunnin istunto, jossa Häyrinen esitteli esihenkilölle ja toimituspäällikölle kasassa olleen aineiston. Muutama asia oli vielä siinä vaiheessa auki.

– Tiesin, että kun Bryantia ei ollut ehditty tavoittaa ennen hänen kuolemaansa, Lakersin sisästä oli vielä saatava Yrjövuoren esimiehen kommentti.

Helmikuun loppupuolella edessä oli myös Yrjövuoren haastattelu. Jutun luonteen vuoksi Yrjövuorella oli oikeus esittää oma näkemyksensä tapahtumisista.

Häyrinen kertoo, että ennen Yrjövuore-

ren haastattelua STT:n päätoimittaja **Minna Holopaisen** johdolla pidettiin kokous, missä jutun aineistoa käytiin läpi.

– Kokosin taulukon, missä esitin keskeiset väitteet ja mihin ne perustuvat. Tämä aineisto lähetettiin juristille kommentoitavaksi.

Häyrinen tapasi Yrjövuoren Lahdessa 28. helmikuuta 2020. STT:n päätoimittaja oli ohjeistanut Häyrisen tapaamiseen: *”Kuuntele Yrjövuorta. Haastattelu on edelleen tiedonhankintatilaisuus.”*

– Vaikka minulla oli mielestäni vahva näyttö, pyrin menemään haastatteluun sillä tavoin avoimin mielin, että jos Yrjövuori pystyy selittämään kaiken, juttu menee roskakoriin.

Häyrisen mukaan haastattelu-hetki oli latautunut

– Yrjövuori tajusi noin 10–15 minuutin kohdalla, että nyt tämä ei menekään ehkä niin kuin aiemmat haastattelut. Hän totesi, että haluaa nähdä sitaattinsa, ja ilmoitti, että haluaa esittää jälkikäteen dokumentteja, jotka tukevat hänen näkemyksiään. Hän ei kuitenkaan halunnut lähettää niitä, vaan halusi esittää ne henkilökohtaisesti. Pian tämän jälkeen alkoi Uudenmaan sulku, ja lopulta hän lähetti sähköpostitse yhden dokumentin, josta oli peitetty osa.

Haastattelun jälkeen Yrjövuori ei enää kertaakaan vastannut Häyrisen puheluihin. Sähköpostilla yhteys vielä saatiin, mutta Häyrisen mukaan vastauksia oli hyvin vaikea saada.

Tämän jälkeen juttu meni taas juristin nähtäväksi ja tuli takaisin ilman ongelmia. STT:n toimituksessa julkaisuun valmistauduttiin huolellisesti käymällä kaikki skenaariot ja seuraukset ennakoon läpi.

– Sovimme, että päätoimittaja Holopainen kommentoi juttua julkisuudessa, jos se on tarpeen julkaisupäivänä. Mietimme myös, mitä teemme, jos meidät haastetaan oikeuteen. Miten reagoimme, jos Yrjövuori ryhtyy vastahyökkäykseen.

Julkaisupäivänä Häyrinen jättäytyi pois Twitteristä. Hän ei halunnut nähdä reaktioita tuoreeltaan.

– Oli sovittu, etten kommentoi juttua Twitterissä mitenkään, vaan päätoimittaja tekee sen, jos tarpeen. Oli hyvin tärkeää, että mietimme nämä kaikki tilanteet ennakolta, koska julkista keskustelun suuntaa ei voi ennalta arvioida, Häyrinen sanoo.

Totuuden puhumisen merkitys

Urheilutoimittajain Liitto palkitsi Raiko Häyrisen artikkelin Marko Yrjövuoresta Vuoden urheilujuttuna. Urheilutoimittajain Liiton nimeämään Vuoden urheilujuttu -raatiin kuuluivat *Keskisuomalaisen* urheilutoimittaja **Tommi Roimela**, Tu-

run *Sanomien* urheilutoimituksen päällikkö **Maria Vesterinen** ja *ELMO*-lehden urheilutoimittaja **Topias Kauhala**.

Raati suitsutti Häyrisen juttua genressä ensimmäiseksi suomalaisessa urheilujournalismissa. Perusteluissa kiiteltiin artikkelin harvinaislaatuista tarkkuutta.

Häyrinen ei juhli onnistumisellaan. Häneltä löytyy ymmärrystä sille, kuinka tilanteeseen päädyttiin. Häyrinen on perehtynyt jutunteon yhteydessä huijaamisen psykologiaan kirjallisuuden avulla. Vedätetyksi joutuminen on inhimillistä.

– Keksiminen, liioittelu ja valehtelu ovat ihmisille tyypillistä esimerkiksi sosiaalisen sujuvuuden, hienotunteisuuden ja kohteliaisuuden ohittaessa totuudessa pysymisen. Isoista huijauksista löytyy mielenkiintoisia tapauksia lukuisilta eri elämäniloilta. Kaikenlaisia ihmeellisyyksiä on mennyt läpi julkisuudessa.

– Ne tarinat menevät läpi, joihin haluamme uskoa. Yrjövuoren tapauksessa kyseessä oli mies Paimiosta hierojan tutkinnolla, joka omalla ahkeralla työllään ohittaa Lakersin hierarkiassa koulutetummat ja kokeneemmat työntekijät ja kohoo maailman parhaan koripalloilijan (Kobe Bryantin) luottomieheksi. Haluamme uskoa, että maailma on meille kaikille auki. Haluamme uskoa, että me kaikki suomalaiset voimme tehdä tämän, että tämä on meille kaikille mahdollista.

Journalistin ohjeiden mukaan tiedot on tarkistettava mahdollisimman hyvin – myös silloin, kun ne on aikaisemmin julkaistu.

– Tietojen tarkistamisen ohje on selkeä, mutta ei yksinkertainen. Keskittynyt ajattelu vie paljon energiaa, ja ihmisen aivot pyrkivät koko ajan keksimään oikopolkuja. Turvaudumme niihin jatkuvasti. Milloin sitten pitää hälytyskellojen soida? Se ei ole helppoa.

– Yrjövuoren rooli tähtien luottomiehenä oli muodostunut jo osaksi suomalaista urheilun yleistietoa. Tiedot olivat laajalti levinneet suomalaiseen mediaan, ja vallalla oli uskomus, että tämä oli totta. Olisi naiivia sanoa, että joo, kaikki tiedot olisi pitänyt tarkistaa, koska riittävä yleistieto on yksi edellytys uutistoimittajan työlle. Jos sitä ei ole, työstä tulee sietämättömän hidasta.

Häyrinen pohtii ääneen, mikä merkitys on totuuden puhumisella. Mikä on totuuden arvo?

– Avoin yhteiskunta perustuu luottamukseen. Siihen, että laajasti ymmärretään ne tilanteet, milloin voi tarinoida ja turinoida, ja milloin ovat ne hetket, jolloin pitää tiukasti pysyä totuudessa. On tilanteita, joissa ei voi puhua potaskaa.

– Journalismin ydin on totuuteen pyrkiminen. Aina se ei ole helppoa.

Artikkeli pohjautuu Raiko Häyrisen haastatteluun. Häyrisen kuvausta tapahtumien kulusta ei ole tarkistettu. ♦

Urheilutoimittajain Liitto palkitsi Urheilujournalismin illassa Vuoden urheilujuttuna STT:n toimittaja **Raiko Häyrisen** artikkelin **Marko Yrjövuoresta**.

Vuoden urheilujuttu -palkintokategorian raati nosti Raiko Häyrisen artikkelin ansioiksi ennen kaikkea hyvin poikkeavan toteutustavan sekä perusteellisen taustatyön. Artikkelin oli harvinaislaatuinen tarkka ja vaati toteutuakseen suuren määrän taustatyötä ja monipuolisesti erilaisia lähteitä Yhdysvaltoja myöten. Myös huolellisuus ja eteenpäin soljuva sisältö korostuivat perusteellisessa ja pitkässä artikkelissa.

Vuoden urheilujuttu -palkintokategorian kunniainninnat jaettiin Yle Urheilun **Joska Saarisen** muodostelmaluistelusta kertovalle jutulle *"Olisi ehkä helpompi, jos sä tappaisit ittes"* sekä *Kouvolan Sanomien* juttusarjalle paikkakunnan urheilukentistä.

Urheilutoimittajain Liiton nimeämään Vuoden urheilujuttu -raatiin kuuluvat Keski-suomalaisen urheilutoimittaja **Tommi Roimela**, *Turun Sanomien* urheilutoimituksen päällikkö **Maria Vesterinen** ja *ELMO-lehden* urheilutoimittaja **Topias Kauhala**.

VUODEN URHEILUJUTTU -VOITTAJA

Raiko Häyrisen, STT – Marko Yrjövuori

1.5.2020

STT:n toimittaja **Raiko Häyrisen** lähti artikkelissaan tutkimaan perusteellisesti **Marko Yrjövuoren** itsensä luoman kerroksen todenmukaisuutta. Häyrisen toteutti artikkelin hyvin poikkeavalla tavalla, sillä usein tapana on ollut kyseenalaistamatta ihannoida suomalaisten tarinoita "suuresta maailmasta". Artikkelin

Raiko Häyrisen

oli genrensä ensimmäisiä suomalaisessa urheilujournalismissa.

Artikkeli oli tarkkuudessaan myös harvinaislaatuinen. Yrjövuoren haastatelussa ja kirjoissa kertomien tarinoiden totuus pohjaa perättiin pienimpiä detaljeja myöten. Juuri niiden monien yksityiskohtien kautta alkoi suurempi kertomus Yrjövuoren liioittelusta ja jopa valehtelusta rakentumaan.

Häyrisen artikkeli vaati suuren määrän taustatyötä ja monipuolisesti erilaisten lähteiden käyttämistä – Yhdysvaltoja myöten. Sellaisiin yhdysvaltalaislähteisiin ei ole mutkatonta päästä kiinni, joten artikkelin kansainvälisyys on myös huomioimisen arvoista.

Artikkeli oli huolellisesti rakennettu ja eteenpäin soljuva sen vaatimasta perusteellisuudesta ja pituudesta huolimatta.

VUODEN URHEILUJUTTU -KUNNIAMAININNAT

Joska Saarinen, Yle Urheilu – "Olisi ehkä helpompi, jos sä tappaisit ittes"

17.1.2020

Yle Urheilun toimittajan **Joska Saarisen** jutussa *"Olisi ehkä helpompi, jos sä tappaisit ittes"* entiset muodostelmaluistelun valmennettavat kertovat menestyneen suomalaisvalmentajan nöyryyttävästä ja alistavasta käytöksestä sekä vuosia jatkuneesta henkisestä väkivallasta. Juttu taustoitti laajasti ja perusteellisesti Suomen Taitoluisteluliiton päätöstä asettaa kyseinen valmentaja kilpailukielloon.

Saarinen oli juttua varten haastatellut ison joukon urheilijoita ja saanut haastateltavat avautumaan arkaluontoisessa asiassa. Juttu oli tyylikäs kokonaisuus, jossa prosessin eteneminen ja haastattelut vuorottelivat ja lukijan kiinnostus säilyi loppuun asti.

Joska Saarinen

Saarisen tekemä juttu poiki myös useita jatkojuttuja niin Ylellä kuin muissa medioissa.

Kouvolan Sanomat – juttusarja paikkakunnan urheilukentistä

13.6.–30.11.2020

Kouvolan Sanomien urheilutoimituksen toimitustiimi toteutti erinomaisen idean erityisesti juuri maakuntalehteen ja teki oman paikkakuntansa urheilukentistä moniosaisen juttusarjan. Kauttaaltaan sarjan osat on kirjoitettu laadukkaasti, asiantuntevasti ja luotettavasti. Sarja saa lukijan jopa odottamaan seuraavaa urheilupaikan esittelyä.

Juttusarjaa on ollut kirjoittamassa moni eri toimittaja, joten sarjasta ei ole tullut tekijänsä näköinen, vaan ennemminkin jutuista on tullut sarjansa näköinen. Sarjan juttuihin on löydetty kiinnostavat haastateltavat **Elmo Lakasta** ja **Mika Saukkosesta** aina **Sami Hyypiään**. Näin kaupungin isojen nimien ajatukset on saatu kuuluviin.

Jutuista vastasivat **Timo Ranta**, **Tapio Ahlroth** ja **Juha Vesala**.

Urheilutoimittajain Liitto on vuodesta 2009 lähtien palkinnut vuosittain Vuoden urheilutoimittajan ja Vuoden tiedottajan. Vuonna 2013 mukaan tuli *Elämäntyö urheilutoimittajana -tunnustus*. Vuonna 2020 palkintokategorioihin tulivat mukaan myös Vuoden urheilujuttu ja Vuoden digitaalinen hitti. Samalla uudistui myös perinteinen Vuoden urheilutoimittaja -palkintokategoria, ja nimi vaihtui Vuoden urheilujournalisti -palkinnoksi. Vuoden urheilujournalistin, Vuoden tiedottajan sekä *Elämäntyö urheilutoimittajana -tunnustuksen* valitsee Urheilutoimittajain Liitto. Uusissa palkintokategorioissa, Vuoden urheilujuttu ja Vuoden digitaalinen hitti, on erilliset palkintoraadit. ♦

Tapio Ahlroth

Vuodelta 1991 olevassa valokuvassa riemuitsee 11 poikamaajoukkueen pelaajaa. Vanha joukkuekuva on dokumentti pelaajien erilaisista elämänpoluista.

Vuoden digitaalinen hitti: Vanha joukkuekuva

Dokumentti jatkaa menestysjoukkueen pelaajien tarinaa

Urheiluaiheiset dokumenttielokuvat keskittyvät usein tunnettuihin ja menestyneisiin urheilijoihin. Sellaisia Vanha joukkuekuva -dokumenttissakin on. Katsojalle jää ohjelmasta parhaiten mieleen tarinat, jotka eivät vieneet kertojiaan jalkapallon huipulle.

Teksti: **Esko Hatunen** Kuvat: **Jussi Eskola**

Dokumentti palkittiin Urheilutoimittajain Liiton Vuoden digitaalinen hitti -palkintokategoriassa. Dokumentti kertoo päähenkilöidensä elämätarinoista. Vaikka kaikki eivät etene menestyvästä jalkapallojoukkueesta aikuisiällä huipulle, voi elämässä pärjätä muutenkin. Jalkapallolla on siihen merkittävä vaikutus. Vanha joukkuekuva kertoo myös teki-

jästään, valokuvaaja **Jussi Eskolasta**.

– Olen dokumentissa esiintyvien henkilöiden kanssa saman ikäinen ja käynyt läpi samat asiat, vaikka en ihan samalle tasolle lajissa päässyt.

Hän vilahtaa dokumentissa käytetyissä alkuperäisissä arkistomateriaaleissa, mutta rajasi itsensä pois julkaisuversioon päätyneistä tallenteista.

Idean dokumenttiinsa Eskola sai jo

vuonna 2017. Seuraavana vuonna Suomessa järjestettiin alle 19-vuotiaiden poikien jalkapallon EM-kilpailut. Hän on kuvannut vuosikausia nuorisomaajoukkueita niin tyttöissä kuin pojissa ja nähnyt pelaajien kasvun ja kehityksen.

– Jotkut nousevat maajoukkueisiin ja maailmalle, mutta osa häviää johonkin.

Heidän tarinoitaan Eskola dokumenttissa lähti selvittämään, mutta aluksi

→

Jussi Ekroth oli nuorisomaajoukkueessa sähköä nopeajalkainen laituri. Jalkapallon lisäksi hänen rinnallaan kulki alkoholismi. Se päättyi 34 vuoden jälkeen vakavaan maksakirroosiin ja kahden kuukauden sairaalareissuun.

kertojia niille ei löytynyt. Eräässä keskustelussa nousi esiin Eskolan vanha pelikaveri **Jussi Ekroth**, joka oli pelannut poikamaajoukkueessa. Senkin jälkeen kesti aikansa, ennen kuin valokuva 1973 ja 1974 poikien maajoukkueesta löytyi.

– Valmentaja **Jyrki Heliskoski** oli lähettänyt Hollannista otetun voiton jälkeen pelaajille kiitosviestin, jonka mukana kuva oli. Se on joukkueen kakkosvalmentaja **Juha Malisen** ottama.

Kaikki tiet eivät vie huipulle

Maajoukkue, josta dokumentti kertoo, oli 1990-luvun taitteessa lähellä Euroopan huippua. Se voitti EM-karsinnoissa Espanjan, Ranskan ja Hollannin peräti kahdesti. Joukkue jäi EM-kilpailuista ulos vain maalierolla.

Ikäluokan tunnetuimmaksi pelaajaksi tuli **Sami Hyypiä**. Hän ei päätnyt mukaan dokumenttiin muuten kuin arkistokuviiin ja joukkuekavereiden kertomuksiin.

– Samia kysyttiin useampaan otteeseen, ja hänellä oli syynsä, joiden takia hän ei lähtenyt mukaan. Ne eivät liittyneet tähän joukkueeseen tai minuun, Eskola avaa taustoja.

Aluksi hän oli suunnitellut Hyypiälle isoakin roolia. Saatuaan käsiinsä valokuvan joukkueesta tarina konkretisoitui

siihen, mitä joukkueen muille jäsenille tapahtui.

– En tuntenut päähenkilöitä entuudestaan, ja kiitos heille, että he kertoivat tarinansa avoimesti, rehellisesti ja luotamuksellisesti.

Hyypiän lisäksi joukkueen tunnettuja nimiä ovat maalivahti **Teuvo Moilanen** ja hyökkääjä **Antti Sumiala**.

”Yhden miehen orkesteri”

Dokumenttielokuvien tuottaminen Suomessa on harvoin kaupallisesti kannattavaa. Eskolakaan ei olisi dokumenttiaan tehnyt, jos hänen motiivinsa olisi ollut taloudellinen. Kuvausmatkat suuntautuivat Kajaaniin, Kokkolaan, Ouluun, Vaasaan ja Tukholman saaristoon Helsingin lisäksi. Raakamateriaalia kertyi valtavia määriä ja editointiin kului lukemattomia tunteja.

– Enhän minä kehdannut lopputeksteihin edes laittaa ihan kaikkea mitä dokumentin eteen tein.

Vaikka lopputeksteissä on liuta nimiä, on lopputulos siis tekijän ja hänen veynimensä ansiota. Jussi Eskola aloitti materiaalin leikkaamisen yksin. Puolentoista vuoden jälkeen mukaan tuli hänen tuttavansa suosittalema jälkituotantoon erikoistunut Toast-niminen yhtiö, jonka avulla yksityiskohtia hiottiin. **Jari Turunen** viimeisteli dokumentin äänimaailman.

– Lopullisessa dokumentissa musiikeista ehkä noin puolet ovat minun versioistani. Osaamiseni ei siinä kohtaa riittänyt, eikä tarvinnutkaan, kun oli ammattilainen käytettävissä, Eskola kertoo.

Haastattelut hän teki itse, ja kuvaajana niissä oli **Jussi Vähämäki**. Lähes kaikki muu on Eskolan itsensä kuvaamaa materiaalia. Hän käytti järjestelmäkameraa, mikä auttoi siinä, että haastateltavien henkilöiden oli helpompaa rentoutua kuvaustilanteissa. Dokumentissa ei ole käytetty myöskään kuvausvaloja, mikä myös teki dokumentissa mukana olleille kuvausessiot paineettomammiksi.

Mediamailma digitalisoituu ja sisältöjä tarjotaan yleisöille eri formaateissa ja niiden yhdistelmissä. Urheiludokumentit, podcastit, radio-ohjelmat ja muut digitaaliset sisällöt saavat jatkosakin ansaitsemansa huomion Urheilutoimittajain Liiton Vuoden digitaalinen hitti -palkintokategoriassa. ♦

Sasu Iivonen on jo kolmannen polven leipomoalan yrittäjä Kokkolassa. Hän eteni jalkapalloilijana Veikkausliigaan ja pelasi TPV:ssä, VPS:ssä ja AC Oulussa yhteensä 109 ottelua.

Urheilujournalismin illan
yhteistyökumppanina:

Vuoden digitaalinen hitti 2020

Kuvat: Nina Jakonen

Urheilutoimittajain Liitto palkitsi Urheilujournalismin illassa Vuoden digitaalisena hittinä **Jussi Eskolan** tv-dokumentin *Vanha joukkuekuva*.

Vuoden digitaalinen hitti -palkintokategorian raati nosti Jussi Eskolan tv-dokumentin ansioiksi ennen kaikkea huolellisesti mietityn, viimeistellyn ja tyylikkään toteutuksen sekä hienon idean. Dokumentti kertoo tarinan nuorten maajoukkuepelaajien, oman ikäluokkansa huippujen erkanevista urapoluista. Dokumentti ei tuomitse tai kerro, mikä on oikein tai väärin. Vaikka urheilussa kaikki eivät etenekään aikuisiällä huipulle, voi elämässä pärjätä muutenkin ja urheilulla olla merkittävä osa siinä. Liikuntakulttuurin ilmiöiden kannalta dokumentti tarjoaa kiinnostavaa sisältöä myös kaikille nykyisille nuorten maajoukkuepelaajille ja heidän vanhemmilleen.

Vuoden digitaalinen hitti -palkintokategorian kunniamaininnat jaettiin **Ville Kuusisen** ja **Riku Auvisen** *Valioliiga-viikko* podcastille sekä **Vesa-Matti Savisen** tv-dokumentille *Petra Olli – Kun liekki sammuu*.

Urheilutoimittajain Liiton nimeämään Vuoden digitaalinen hitti -raatiin kuuluivat Haaga-Helian urheilujournalismin erikoistumiskoulutuksen opettaja **Esko Hatunen**, Nordic Entertainment Groupin (NENT) jalkapallotuottaja **Antti Salo** ja Urheilumuseon erikoistutkija **Kalle Rantala**.

Jussi Eskola

VUODEN DIGITAALINEN HITTI -VOITTAJA

Jussi Eskola – *Vanha joukkuekuva*

8.6.2020 Yle Areena
(<https://areena.yle.fi/1-50454549>)

Ylellä julkaistu tv-dokumentti *Vanha joukkuekuva* kertoo tarinan nuorten maajoukkuepelaajien, oman ikäluokkansa huippujen erkanevista urapoluista. Dokumentti kertoo, että urheilu on osa elämää. Sen polut haarautuvat urheilijan uran edetessä ja kaikki eivät löydä tai pääse sille polulle, joka vie huipulle. Dokumentti ei tuomitse tai kerro, mikä on oikein tai väärin. Vaikka urheilussa kaikki eivät etenekään aikuisiällä huipulle, voi elämässä pärjätä muutenkin ja urheilulla olla merkittävä osa siinä.

Käsikirjoitus, ohjaus ja editointi Jussi Eskola, kuvaus Timo Vähämäki, Jussi Eskola

VUODEN DIGITAALINEN HITTI -KUNNIAMAININNAT

Ville Kuusinen ja Riku Auvinen – *Valioliiga-viikko*

Julkaistaan tiistaisin joka toinen viikko Suplassa (<https://www.supla.fi/ohjelmat/valioliiga-viikko>)

Suplassa julkaistava podcast *Valioliiga-viikko* käsittelee jalkapallon Englannin pääsarjaa Valioliigaa vakavasti ja vähemmän vakavasti. Ohjelmaa juontavat jalkapalloselostaja Ville Kuusinen ja vuosikausia eri mediatehtävissä työskennellyt Riku Auvinen. Käsittelytapa

on ronski ja rosoinen eikä pyrikään objektiivisuuteen. Podcastin vahvuus on hyvä kemia juontajien välillä sekä selkeät mielipiteet, jotka taatusti jakavat kuulijat. Podcasteja tehdään tällä hetkellä paljon ja Valioliiga-viikko edustaa lajityyppinsä kärkeä.

Toimittajat: Ville Kuusinen ja Riku Auvinen

Vesa-Matti Savinen – *Petra Olli – Kun liekki sammuu*

16.7.2020 Yle Areena
(<https://areena.yle.fi/1-50557105>)

Ylellä julkaistu tv-dokumentti *Petra Olli – Kun liekki sammuu*, on rehellinen tarina urheilijasta, joka lopettaa motivaation hiipuesssa uransa yllättäen – ainakin ulkopuolisen silmin. Dokumentissa päähenkilöä on seurattu noin kymmenen vuoden ajan. Se vie katsojan paikkoihin ja tilanteisiin, joita yleisö ei tavallisesti pääse näkemään. Uratarinan lisäksi dokumentti valottaa asioita, joita urheilija joutuu pohtimaan urheilelessaan oman lajin maailman huipulla ja päättäessään uransa lopettamisesta. Seurantadokumentti mahdollistaa myös sen, että päähenkilö voi vielä jälkikäteen avata ja taustoittaa uransa käännteitä yksityiskohtaisesti. Dokumentti avaa myös urheilijan ja valmentajan tiivistä suhdetta kaikessa raadollisuudessaan. Katsoja pääsee aistimaan päähenkilön tunne-elämää uran yksittäisillä onnistumisten ja pettymysten hetkillä ainutlaatuisellakin tavalla.

Tuotanto: SportCam Oy; käsikirjoitus, kuvaus, editointi Vesa-Matti Savinen ♦

Vesa-Matti Savinen

Riku Auvinen

Vuoden tiedottaja Soili Hirvonen

”Olemme rakentaneet prosessin, joka palvelee toimittajia hyvin”

Teksti: **Markus Karjalainen**
Kuva: **Nina Jakonen**

Urheilutoimittajain Liiton hallitus valitsi joulukuussa Vuoden tiedottajaksi Hiihtoliiton viestintäpäällikön **Soili Hirvosen**. Hiihtoliiton viestinnässä on panostettu viimeiset vuodet vahvasti tehokkaaseen viestintään.

Hirvonen, 42, on ollut tehtävässä vuodesta 2015, mutta hän tuli mukaan viestimään hiihdosta jo vuonna 2007, jolloin hän aloitti JK-Promo Oy viestintätoimistossa muun muassa Rukan Nordic Openingin ja alppihiihdon Levin maailmancupin mediapäällikkönä. Hiihtoliiton tehtäviin hän ajautui monen mutkan kautta.

– Lähdin opiskelemaan liikunnan ohjaajaksi, kun omalta urheilu-uraltani lähti tavallaan laji alta, kun freestylehiihdon balettia ei hyväksytty olympialajiksi. Menin vuodeksi sitten Rovaniemelle, kertoo Hirvonen, joka oli harrastanut huipputasolla freestyleä.

Hirvonen haki Jyväskylään seuraavaan opiskelupaikkaan ja valmistui liikuntatieteiden maisteriksi liikuntahallinnon koulutusohjelmasta. Opinnot Jyväskylässä alkoivat vuonna 2000, mutta Hirvonen ei opiskellut sielläkään viestintää ja markkinointia. Oppi on tullut työstä, sillä hän lähti mukaan erilaisten kilpailujen järjestelyihin.

– Jäin tapahtumiin koukkuun. Esimerkiksi yleisurheilun MM-kisat Helsingissä vuonna 2005 olivat ensimmäisiä isoja juttuja minulle, kertoo Hirvonen, joka muutti MM-kilpailupestin jälkeen Rukalle.

– Kuusamossa järjestettiin vaikka mitä. Pääsin ensin töihin Rukan markkinointiin, ja kun tykkäsin urheilutapahtumien ilmapiiristä, pääsin tekemään monipuolisesti hommia. Ideoitiin kaiken näköistä, missä **Jaakko Kantola** oli tärkeässä roolissa firmassaan JK-Promossa. Se vei lopulta mennessään viestinnän ja markkinointiviestinnän maailmaan.

– Kantola oli visionääri ja välillä kovakin esimies. Hän ideoi aluksi hulluilta tuntuneita ajatuksia, ne tulivat pöydäleni, ja ”jouduin” niitä toteuttamaan, naurahtaa Hirvonen, joka kuitenkin havaitsi, että se on hänen juttunsa, vaikka pitkään vähän vastustelikin.

Markkinointiviestinnän kokonaisuus houkutteli. Kun Kantola oli mainio innostaja, oma ala oli löytynyt.

Sattumusten kautta

Myös purjehdus tuli tiiviisti Hirvosen ohjelmaan. Hän oli mukana 49er-sarjassa tekemässä juonnot Maikkarin purjehdusohjelmassa.

– Innostuin siitä, vaikka olin aluksi omalla epämukavuusalueellani joututuani kameran eteen. Siinä oppi esiintymistaitoja, haastattelemaan ja puhumaan. Ei voinut ujoilla, vaikka tuntui hurjalta. Onneksi urheilijat olivat tosi rentoja.

Hirvonen on viihtynyt, eivätkä vastoinkäymisetkään tunnu jälkikäteen pahoilta.

– Kerran Rukalla mäkihypyyn maailmancup oli lähellä keskeytystä, kun kaksi hyppääjää oli kaatunut mäessä. Meillä oli kahden ambulanssin kapasiteetti, mutta lähin röntgen-tutkimuspaikka oli Rovaniemellä.

– Muistin tutun röntgenhoitajan Rukan ajoilta ja saimme lopulta urheilijat tutkittavaksi Kuusamoon Rovaniemen sijasta ja kisat pääsivät jatkumaan ilman, että kukaan ulkopuolinen tiesi kriittisestä tilanteestamme, muistaa Hirvonen.

Myös urheilijat selviytyivät tilanteista säikähdyksellä.

Avomeripurjehduksen MM-kilpailuissa Helsingissä vuonna 2012 Hirvosen ryhmä oli tekemässä isoa kuvausprojektia.

– Oli kova tuuli, eikä kuvausveneen kuljettaja voinut ajaa niissä olosuhteissa avomerellä. Kuvaus oli loppua siihen paikkaan, vaikka signaalit oli myyty ympäri maailmaa. Ajattelin, ettei ikinä enää tällaista projektia...

Iän ja kokemuksen karttuessa hän muistuttaa myös omien resurssien rajallisuudesta.

– Kaikki ei mene maaliin, mutta iän myötä alkaa olla jo itselleen armollinen. Vain itse tietää suunnitelman, josta voi hyvin joskus poiketa.

Urheilijoiden persoonat esiin

Hirvonen on ottanut Hiihtoliitossa vastuulleen pohjoismaiset lajit, joista tiedottaminen on ollut kattavaa ja tehty kiinnostavaksi. Medialle ovat tulleet tutuksi perinteiset tiedotteet ja myös sähköinen viestintä. Esimerkiksi urheilijoiden kommentit ovat löytäneet äänitteinä nopeasti ja kattavasti Hirvosen hyvän tiedotustiimin ansiosta. Pohjoismaisissa lajeissa – maastohiihdossa, yhdistetyssä ja mäkihypyssä – kilpaillaan ympärivuotisesti, mutta Hirvosen tiimi on pystynyt vastaamaan haasteisiin.

– Olemme tehneet paljon töitä. Koronavuonna tuntuu, että onnistumiset ovat jääneet vähiin. Emme ole aina kisoissa paikalla, mutta olemme rakentaneet prosessin, joka palvelee toimittajia hyvin. Urheilijat on saatu persoonina esiin, kun he ovat päässeet kertomaan kisoista omalla äänellään. Tämä palvelumme on mielestäni hyvä, siinä tulevat ääni ja tarina esiin. Saamme tunnelmaa tarinoihin enemmän kuin kirjoitetuissa tiedotteissa.

Sosiaalinen media on noussut merkittäväksi kanavaksi joka päivä.

– Someen on myös panostettu paljon: visuaalisuutta, kuvakerrontaa ja toimintaa, mistä fanit saavat toivottavasti paljon irti. Emme kilpaile median kanssa, sanoo Hirvonen, jonka mielestä on mahtava tilanne, kun hänen liittonsa lajit näkyvät television vapailla kanavilla.

Toimittajien palveleminen on iso osa viestijän työtä sisällöntuotannon ohella.

– Olemme toimittajien käytössä, mutta haluamme tuottaa kaikin keinoin hieman lisää tarjontaa taustalta. Uskon, että olemme onnistuneet, kiittää Hirvonen liiton markkinoinnin ja viestinnän muutaman henkilön tiimiä.

– Pohjoismaiset lajit on saatu hyvään nousuun näkyvyyden ja kiinnostavuuden osalta. Lisäksi harrastajamäärien suhteen alamaissa olleet mäkihypy ja yhdistetty on saatu herätettyä eloon. Pieniä mäkiä on saatu taas kuntoon ympäri Suomen ja seuratoimijat ovat innoissaan. Viestinnän tekeminen ruohonjuuritasolla on myös äärimmäisen tärkeää, sanoo Hirvonen, jonka omat lapset harrastavat monipuolisesti hiihtolajeja Lahden Hiihtoseurassa. ♦

Elämäntyö urheilutoimittajana -tunnustukset Ilkka Laitiselle ja Erkki Kinnuselle

Teksti: Tommi Roimela Kuvat: Nina Jakonen ja Erkki Kinnusen kotialbumi

Iltalehden urheilutoimittaja Ilkka Laitinen palkittiin Urheilujournalismin illassa Elämäntyö urheilutoimittajana -tunnustuksella.

Se oli twiitti, joka pysäytti. Voisi jopa sanoa, että se aiheutti some-kohun. Tosin kohu on väärä sana, sillä ihmisten reaktiot huokuivat pelkkää arvostusta. Oikeastaan tämän koko jutun voisi korvata pelkästään tällä twiitillä.

Sain tehdä töitä Iltalehdessä yli 30 vuotta. Jonkun niistä vaihtaisin pois. En saanut potkuja. Halusin lähteä. Alzheimer tuli ja pilkkoi lähimuistini ja vähän muutakin. Älkää muisteltko pahalla, jos en enää tunne teitä kadulla. Eläkeputkessa mennään. Kiitos kaikille.

Twiitin kirjoittaja on tietenkin **Ilkka Laitinen** (57). Oikeastaan heti tuolloin 10. syyskuuta oli päivänselvää, että Urheilutoimittajain Liitto antaa ensimmäisen tilaisuuden tullen Elämäntyö urheilutoimittajana -tunnustuksen Laitiselle.

Laitisen twiittiin saamat lähes 4000 tykkäystä ja etenkin vastaukset kertovat, kuinka arvostetusta toimittajasta on kyse. Pääasiassa jalkapalloa (toki paljon muutakin) Iltalehdelle uutisoinutta Laitista arvostavat niin kollegat, urheilijat,

valmentajat kuin päättäjätkin. Sen todistavat twiittiin tulleet vastaukset.

Kiitos kaikesta lle! Oli ilo aina jutella kanssasi. Sain aina kunnioituksen tunteen vaikka olisimme jutelleet vaikeistakin asioista. Olit niitä harvoja toimittajia joilla oli minun henkilökohtainen puhelinnumero jalkapallourani aikana. Kiitos kaikesta ja kaikkea hyvää! Nähdään!

– Mikael Forssell, ex-huippupelaaja

Ilkka, kiitos sinulle niistä lukuisista jutuista, jotka ovat vieneet suomalaista jalkapalloa eteenpäin! Sinä olet herrasmies ja herrasmiestoimittaja. Arvostan sitä kovasti. Voimia sinulle. Ja kiitos

– Ari Lahti, Palloliiton puheenjohtaja

Ilkka Laitinen on suomalaisen urheilun ja erityisesti jalkapallojournalismin jättiläinen, jonka vähäeleistä, korkealaatuista ja vaatimattomalla tavalla omaleimaista työtä olen ihaillut vuosikymmenet.

– Vesa Rantanen, Ilta-Sanomat

Toimituksemme ei ole entisensä ilman rautaista ammattilaista ja ikuista herrasmiestä. Yli 30 vuotta yhteistä taivalta takana eikä se tähän pääty. Tsemppiä lle, nähdään.

– Pekka Jalonen, Ilta-lehti

Ilkka Laitinen epäilemättä ansaitsisi pitkän kirjoituksen ansioistaan urheilutoimittajana. Toisaalta vähäeleisen ja vaatimattoman herrasmiehen kohdalla pieni on aika kaunista. Tyytykäämme siis tähän.

Maakunnallisten sanomalehtien urheilutoimittajana lähes kuudella eri vuosikymmenellä Laitisen lisäksi Urheilutoimittajain liitto palkitsi Elämäntyö urheilutoimittajana -tunnustuksella *Keskisuomalaisen* pitkäaikaisen urheilutoimittajan **Erkki Kinnusen**.

– Hyvältäähän tunnustus tuntuu. Se lämmittää mieltä näinä ankeina aikoina. Tuntuu myös, että se on jollain tapaa myös ansaittu. Ehdin työskennellä maakunnallisten sanomalehtien, *Kymen Sanomien* ja *Keskisuomalaisen*, urheilutoimittajana melkeinpä kuudella eri vuosikymmenellä, 63-vuotias Kinnunen sanoo.

Kinnunen aloitti työuransa vappuna 1979 *Kymen Sanomissa*, josta hän siirtyi vuoden 1983 alussa *Keskisuomalaiseen*, jossa Kinnunen viihtyi sitten aina marraskuuhun 2019 asti. Virallisesti hän eläköityi marraskuussa 2020.

– En kaipaa enää kirjoittamista saati taittamista kiireisinä iltavuoroina, vaan työkavereita ja kollegoita, jotka tulivat tutuiksi arvokisareissuilla tai vastaavissa kinkereissä. Myös yhteistyö useiden kymmenien urheilijoiden kanssa tuo hyviä muistoja mieleen.

Kinnunen oli vuosikymmeniä tuttu näky erityisesti tilvilajien arvokilpailuissa. Kinnunen oli paikan päällä esimerkiksi Sarajevon 1984 ja Calgaryn 1988 talviolympialaisissa, joissa molemmissa juhli Jyväskylän oma poika **Matti Nykänen**. Nykänen ja Kinnunen olivat tutustuneet jo pikkupoikina, sillä he asuivat saman kerrostalon eri rapuissa.

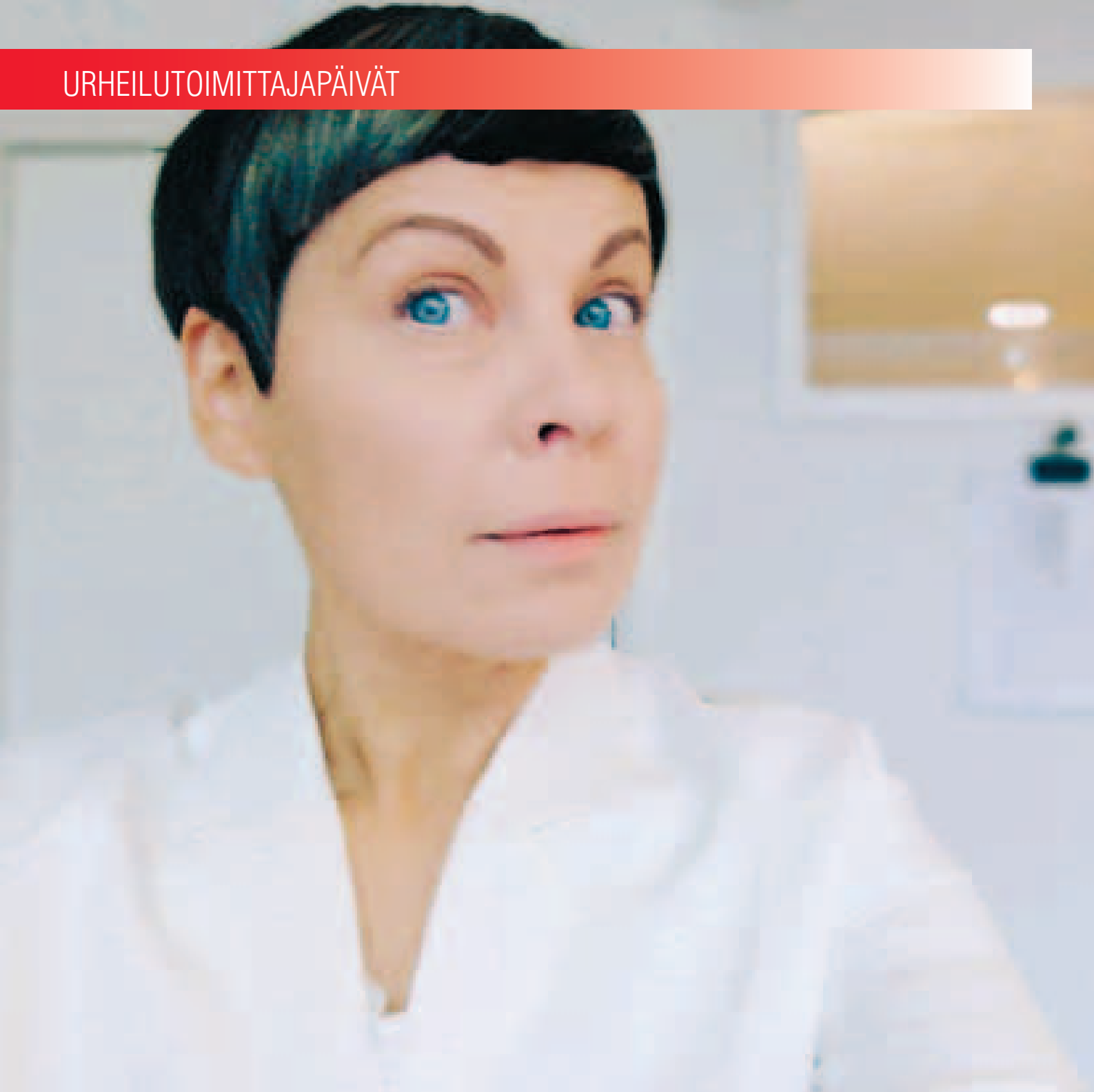
– Mieleenpainuvuvin yksittäinen tapaus lienee Nykäsen ensimmäinen hääjuhla. Sain tietää hyvin salassa pidetyistä häistä 1986 iltapäivällä tullessani iltavuoroon. Matin henkilökohtainen valmentaja soitti yllättäen ja kertoi, että häät ovat parhaillaan menossa ja minutkin on kutsuttu. Äkkiä kotiin, puku päälle ja juhliin, joissa olin ainoa sanomalehden toimittaja, Kinnunen kertoo.

– Sain juhlat kustantaneen *Seura*-lehden valokuvaajan vastustuksesta huolimatta napattua hääparista hyvän kuvan, palasin toimitukseen, tein etusivun jutun ja säntäsin seuraavalle keikalle lentopallo-otteluun, Kinnunen kertoo.

Pelkkä suksimies Kinnunen ei suinkaan ollut. Uransa viime vuosina Kinnunen meritoitui esimerkiksi uinitoimittajana, ja kuuluipa kuudet talviolympialaiset käyneen Kinnusen pitkään arvokilpailulistaan myös yhdet kesäolympialaiset 2004. ♦

←

– En kaipaa enää kirjoittamista saati taittamista kiireisinä iltavuoroina, vaan työkavereita ja kollegoita, jotka tulivat tutuiksi arvokisareissuilla tai vastaavissa kinkereissä. Myös yhteistyö useiden kymmenien urheilijoiden kanssa tuo hyviä muistoja mieleen, muistelee Erkki Kinnunen sylissänsä perheen Roki-koira.

Huoli suomalaisen median kuolemasta on ennenaikainen

Ohjelmistokehitysyhtiö Anygraafin journalistinen asiantuntija **Silja Tenhunen** muistuttaa, että isoilla mediataloilla menee edelleen hyvin. Turvaa tuo myös tulojen monipuolisuus: kun tulos ei ole kiinni vain journalismista, suhdannevaihteluja on helpompi sietää.

Teksti: **Kari Linna** Kuva: **Anygraaf Oy**

– Yleisöä kiinnostavat nopeat, juuri nyt -uutiset sekä omat, ainutlaatuiset sisällöt. Nämä kaksi ovat nykypäivän kuluttajan toivelistalla selvä kärkekaksikko, kertoo ohjelmistokehitysyhtiö Anygraafin journalistinen asiantuntija Silja Tenhunen.

Mediataloista varsinkin suurimmat jaksavat edelleen hyvin. Mutta on syytä kurkistaa lukujen taakse. Pinnan alla on myös huolenaiheita: koronapandemia vaikutti median mainostuloihin, vaikka se samaan aikaan nosti erityisesti lehtien tilausmyyntiä. Myös Postin varhaisjakelun tulevaisuus ja kustannukset mietittyvät, samoin digitaalisten tuotteiden ansainta.

Tenhunen taustoitti Urheilutoimittajapäivien webinaarissa monipuolisesti nykypäivän tilannetta. Yksi oleellinen näkökulma liittyy journalismin ansaintaan. Yhä useamman mediatalon liikevaihto ei ole enää vain lehden mainos-

tilausmyynnin varassa. Uutta liiketoimintaa ja tuloja on haettu viime vuosina myös muualta.

– Tämä ei ole huono asia, sillä liiketoiminnan monipuolisuus suojaa myös journalismia suhdannevaihteluilta, Tenhunen muistuttaa.

– Suurimmista sanomalehdistä esimerkiksi *Helsingin Sanomat* uutisoi tänä syksynä tilaajamääränsä ylittäneen 400 000 ensimmäistä kertaa seitsemään vuoteen. Hieno saavutus, erityisesti, kun Sanoma on samaan aikaan pystynyt kasvamaan täysin toisella toimialalla. Tämä on saattanut jäädä osalta journalisteilta huomamatta: Sanoma Oyj:n tämänhetkisestä tuloksesta jo yli 65 % tulee oppimateriaalituotannosta, jota konserni vahvasti viimeksi yrityskaupoilla Espanjassa.

Alma Media on puolestaan panostanut digitaalisiin markkinapaikkoihin, erityisesti Suomen ulkopuolella.

– Alma Medialla digitaalinen liiketoiminta tuo jo yli 70 % sisään tulevasta rahasta. Heillä digitaalisten kauppapaikkojen merkitys on suuri ja tietoisien valinnan tulosta.

Kolmannen ison toimijan, vahvan paikallis- ja kaupunkilehtitalo Mediatalo Keskisuomalaisen liikevoitto on sen sijaan vuonna 2020 puolittumassa, mutta toisaalta pörssianalytikot pitävät yhtiötä suositeltavana sijoituskohteena.

– Myös Keskisuomalaisella on journalismin rinnalla uutta liiketoimintaa, kuten vahvaa kasvua ulkomainonnassa.

Menneen syksyn tulosuutisista ja alaa kipeästikin koskettaneista yt-neuvotteluista saattoi jäädä käsitykseen, että kustannusala voi huonosti ja sitä kautta journalisminkin yllä on uhkakuvia. Fakta on kuitenkin se, että kolme suurinta sanomalehtitaloa (Sanoma, Alma Media ja Keskisuomalainen) ovat taloudellisesti vahvoilla, vaikkakin yllä kuvatulla tavalla eri syistä. Myös TS-Yhtymä, Ilkka-Yhtymä, Å-Lehdet ja Punamusta Media ovat tehneet positiivista tulosta. Kymmenen suurimman kustantajan joukosta vain yksi, MTV Oy, teki selvästi tappiota vuonna 2019.

Lukijoita kiinnostaa, mitä tapahtuu juuri nyt, sekä omat uniikit sisällöt

Korona-ajasta on ollut myös positiivisia seurauksia. Kun ihmisillä on ollut sekä enemmän aikaa että samaan aikaan vähemmän vaihtoehtoja käyttää sitä, katseet eivät olekaan kohdistuneet Netflixiin tai vastaaviin, vaan kotimaisen

"Yleisöä kiinnostavat nopeat, juuri nyt -uutiset sekä omat, ainutlaatuiset sisällöt. Nämä kaksi ovat nykypäivän kuluttajan toivelistalla selvä kärkekaksikko."

Ohjelmistokehitysyhtiö Anygraafin journalistinen asiantuntija Silja Tenhunen

perinteisen median verkkopalveluihin. Pelkästään sanoma-, kaupunki- ja iltapäivälehtien verkkopalveluissa käytetty aika on tänä vuonna kasvanut yli 40 %, aikakauslehtien verkkopalvelujen 33 % ja television nettilähetysten käyttö 33 %.

Kaikkiaan suomalaisten medioiden käyttö on kasvanut markkinatutkimusyritys Kantarin mukaan puolelatoista tunnilla päivässä – muun muassa etätyön ja verkkokaupan myötä säästettyä aikaa on siis käytetty pitkälti perinteisiin välineisiin.

Tenhusella on tausta Mediatalo Keskisuomalaisen Etelä-Suomen sisältöjohtajana. Siltäkin pohjalta hänellä on kompetenssia vinkata, minkä tyyppisistä aiheista urheilujournalismia kannattaa tehdä.

– Yleisöä kiinnostavat nopeat, juuri nyt -uutiset sekä omat, ainutlaatuiset sisällöt. Nämä kaksi ovat nykypäivän kuluttajan toivelistalla selvä kärkekaksikko.

Myös yksittäinen urheilutoimittaja voi vaikuttaa tulevaisuuteen

Jokainen meistä voi Silja Tenhusen mukaan vaikuttaa alamme tulevaisuuden näkymiin. Jo tulevalle vuodelle kannattaa asettaa kolme keskeistä tavoitetta. Ensimmäinen on analysoida kenelle, mitä ja miksi teet. Toiseksi oman tekemisen mittaaminen: mitä kannattaisi tehdä enemmän, mitä vähemmän, mitä uutta, ja tärkeimpänä kohtana – mistä luovutaan. Kolmanneksi itsetutkiskelu: mieti omaa ammattitaitoa, motivaatiota ja tulevaisuudenkuvaa. Mitä osaan, mitä en osaa, miten huolehdin itsestäni.

– Viimeisellä kierroksella voi mennä hapoille, mutta se ei tarkoita, ettemmekö pääsisi maaliin ja seuraaviin kisoihin, Tenhunen tiivistää viestinsä urheilukielillä. ♦

Tutkivaa journalismia ja asioiden penkomista tarvitaan, jotta pinnan alla kyteviin ongelmiin herätään.
– Journalismin klassisena tehtävänä on nostaa tärkeitä aiheita julkiseen keskusteluun. Ongelmiin pyritään hakemaan ratkaisuja, Yle Urheilun toimituspäällikkö Elisa Jussila miettii.

Sentit ja sekunnit eivät enää riitä

Henkilötarinat ja ilmiöjutut entistä tärkeämpiä urheilu-uutisissa

Tarvitseeko urheilujournalismi tuloksia? Viimeistään korona-aika on osoittanut, että urheilu-uutiset ovat muutakin kuin vain tuloksia. Pelkät sentit, sekunnit ja tulokset eivät enää riitä, vaan median on päästävä pintaa syvemmälle.

Teksti: **Matti Lehtisaari** Kuvat: **Antti Haanpää** / Yle ja **IS kuva-arkisto**

Yle Urheilun toimituspäällikkö **Elisa Jussila** näkee, että urheilujournalismin laadukkuuden määrittää sen monipuolisuus.

Ylen perinteikäs Urheiluruutu haluaa yhä edelleen kertoa päivän tärkeimmät tulokset ja esittää komeimmat suoritukset, silti lähetyksien suunnittelussa huomioidaan paljon muutakin.

Tulosten rinnalle Urheiluruutuun ja Yle Urheilun muillekin kanaville on haluttu tuoda syventäviä elementtejä.

– Puhumme erottuvista sisällöistä, kuten henkilö- tai ilmiöjutuista. Pitää nähdä ja tarttua asioihin, jotka ovat pinnalla urheiluväen mielissä. Taloudelliset, yhteiskunnalliset ja eettiset näkökulmat ovat nousseet yhä enemmän keskuste-

luun, Jussila valaisee.

– Nykyisen sukupolven urheilijat haluavat tuoda avoimesti esiin esimerkiksi valmentajiin tai mielenterveyteen liittyviä ongelmia. Epäkohtiin halutaan muutoksia, eikä vaikeneminen ole avain, Jussila jatkaa.

Yleisradioyhtiön tulee huomioida pienemmätkin urheilulajit.

– Pidämme vuositason tarkkaa kirjanpitoa eri lajien näkyvyyksistä Urheiluruudussa. Tavoitteena on pitää urheilukulttuuria esillä laajasti. Meiltä toivotaan juttuja oudommistakin lajeista, jotta niitäkin voisi ymmärtää paremmin ja saada syvempää tietoa, Jussila kertoo.

Tutkivaa journalismia ja naisten urheilua

Tutkivaa journalismia ja asioiden penkomista tarvitaan, jotta pinnan alla kyteviin ongelmiin herätään.

– Journalismin klassisena tehtävänä on nostaa tärkeitä aiheita julkiseen keskusteluun. Ongelmiin pyritään hakemaan ratkaisuja, Jussila miettii.

Erilaisia näkökulmia todellakin riittää, mutta viime kädessä on rajattava, mihin kaikkeen resurssit riittävät. Yhdeksi Yle Urheilun painopistealueeksi on nostettu naisten urheilu.

– Haluamme tarjota naisista aiempaa enemmän kiinnostavia ja perusteltuja sisältöjä. Teemme tätä työtä systemaattisesti, koska naisten urheilun aiheisiin ei päästä yhtä helposti kiinni kuin miesten, Jussila huomauttaa.

Suomen naisten jalkapallomaajoukue kukisti dramaattisella tavalla Skotlannin myöhäissyksyn EM-karsintaottelussa. **Amanda Rantasen** häkellyttävä voittomaali muistetaan vielä pitkään.

– Rantasen ”nenämaali” nousi hetkessä ilmiöksi. Maali syntyi ottelun viime hetkillä, ja sen teki maajoukkuedebytantti, joten maaliin liittyi monenlaisia tunteita, Jussila huomioi.

Rantasesta oli tehty henkilökuva jo kesällä, mutta vielä tuolloin juttu ei vetänyt netissä. Mutta nyt kun tulos ja tarina yhdistyivät, niin henkilökuvakin alkoi kiinnostaa.

Tarinallisuuden merkitys korostunut

Ilta-Sanomien urheilun esimies **Petri Lahti** painottaa, että nopeus ja terävyys ovat entistäkin tärkeämpiä, kun taistellaan elintilasta uutisten markkinoilla.

– Pitää yksinkertaisesti olla niin nopea kuin vain mahdollista. Ensimmäisenä uutisen julkaiseva tyhjentää monesti pöydän, Lahti kertoo.

Hän näkee, että kehitys kulkee yhä tarinallisempaan suuntaan.

– Mutta tarinat eivät kuitenkaan aina ole 20 000 merkin pituisia juttuja vaikkapa **Diego Maradonasta**. Tarinat voivat olla yhtä hyvin lyhyitä kuin pitkiäkin. Tarinallisuus näkyy myös juttujen otsikoinnissa.

Ilta-Sanomissakin on tutkittu, ketkä sivuja kuluttavat ja mitä he odottavat näkevänsä.

– Isot massat tulevat sivuillemme esimerkiksi suurten arvokisojen aikana. Toisena ryhmänä erottuvat nuoret miehet, joita kiinnostavat jääkiekon NHL, jalkapallon Mestarien liiga, vapaaottelu, kamppailulajit tai nopeat autot.

– Kolmas ryhmä on vanhempi porukka, joka seuraa hiihdon Suomen cupia, kotimaista yleisurheilua tai vaikkapa raveja, Lahti taustoittaa.

Vanhan ajan otteluraporttien julkaiseminen ei ole Lahden mukaan enää kovinkaan kannattavaa, vaikka paikallislehdissä sellaisetkin voivat olla vielä tarpeellisia.

Jäävätkö korona-ajan muutokset pysyviksi?

Korona-aikana toimittajat ovat päässeet hyvin rajoitetusti paikan päälle urheilutapahtumiin. Tapahtumiin ei ole ollut järkevää lähteä, koska monesti ketään ei olisi voinut edes haastatella.

Lahti pelkää, että nyt tehdyt poikkeusjärjestelyt voivat jäädä pysyviksi, mikäli mediataloissa kustannustehokkuus ajaa ohi muista arvoista.

– Kuluja varmasti säästyisi, mutta uutisia tai tunteita on vaikea välittää, jos ei voi tavata urheilussa vaikuttavia ihmisiä, Lahti muistuttaa.

Lahti uskoo, että printtimediallakin on tulevaisuutta, vaikka paperilehtien kuolinkelloja on soiteltu jo pitkään.

– En näe, että printtimedia korisee kohti kuolemaa. Esimerkiksi *Urheilulehti* voi paremmin kuin pitkiin aikoihin. Olen sitä mieltä, että paperilehti jaksaa vielä sätkiä, Lahti toteaa.

Hiihto ja yleisurheilu kuuluvat suomalaisten rakastamiin lajeihin. Lahti on havainnut, että kesätoimittajiksi hakevista nuorista yhä harvemmat seuraavat näitä perinteisiä lajeja.

– Kovin moni on täydellinen NHL:n osaja, jalkapallon Mestarien liiga on hallussa, joku tietää valtavasti koripallon NBA:sta, mutta... **Reetta Hurskeen** tai **Jasmi Joensuun** taustat tietäviä on huomattavasti vähemmän,

Lahti avaa havaintojaan. ♦

→

Ilta-Sanomien urheilun esimies Petri Lahti uskoo, että printtimediallakin on tulevaisuutta, vaikka paperilehtien kuolinkelloja on soiteltu jo pitkään.
– En näe, että printtimedia korisee kohti kuolemaa. Esimerkiksi *Urheilulehti* voi paremmin kuin pitkiin aikoihin. Olen sitä mieltä, että paperilehti jaksaa vielä sätkiä.

Uuden lehden alku

Kun *Ilkka* ja *Pohjalaisesta* tuli *Ilkka-Pohjalainen*, se ei tarkoittanut kahden lehden yhdistymistä, vaan yhtä uutta lehteä. Suunnittelutilanteessa perälauta vuoti, eikä missään ollut esimerkkiä, josta kahden erilaisen urheiluseudun yksi urheilutoimitus olisi voinut ottaa mallia. Kun *Ilkka-Pohjalainen* pääsi liikkeelle, korona keskeytti sisältöuudistuksen.

Teksti: Harri Laiho Kuva: Minna Kallasvuon kotialbumi

→
Ilkka-Pohjalaisen
ensimmäisen
numeron kansi.

Ei yhdistetä kahta lehteä. Tehdään aivan uusi lehti. Sellainen oli I-Median ajatus, kun perinteisistä *Ilkasta* ja *Pohjalaisesta* tuli yhteistyön vuosien jälkeen yksi lehti: *Ilkka-Pohjalainen*.

Ilkka-Pohjalaisen ensimmäinen numero ilmestyi 30. tammikuuta 2020. Tekijät ymmärsivät, ettei käsissä ole valmis tuote, vaan sitä kehitetään kokemusten ja palautteen mukaan.

Sitten tulivat korona ja taas uudet yt-neuvottelut.

Urheilukulttuurien erot

Ilkka-Pohjalaisen urheilutoimituksen tiiminvetäjä **Minna Kallasvuo** myöntää vuoden olleen raskas. Työtä ja tekemistä olisi ollut ilman koronamurheitakin.

Henkisesti perälauta vuoti jo lähtölanteessa. Lehtien yhdistäminen tarkoitti luonnollisesti yt-neuvotteluita, jotka johtivat 26 henkilön irtisanomiseen, osa-aikaistamisiin sekä määräaikaisten ja vapautuvien toimien täyttämättä jättämiseen.

– Työvoimaa vähennettiin, ja monet hyvät ammatillaiset menettivät työnsä. Siinä samassa piti sinkoilla uusien ideoiden kanssa ja tehdä jotain uutta. Se ei ollut erityisen kiva rasti, Kallasvuo muistelee.

– Pitää kiittää kollegoita ja ihmetellä itseään, että pääsimme selville vesille.

Uuden lehden synnyttämisessä oli omat luomistuskansa. Uutta lehteä olisi huomattavasti helpompi suunnitella, jos ei olisi perinteitä ja vakiintuneita käytäntöjä siitä, miten ja mitä asioita tehdään. Nyt oli kahden lehden perinteet ja käytännöt.

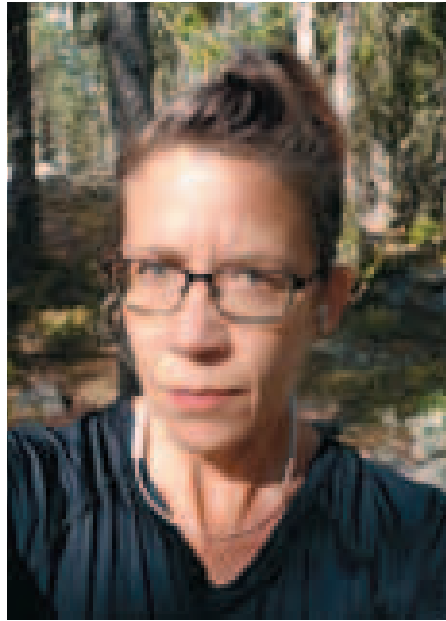
Seinäjoella ja Vaasassa uuden lehden vaikeuskerrointa lisäsivät kahden lehden perinteiden lisäksi maakuntaraja. Kilometreissä kahden kaupungin etäisyys on vain noin 80. Henkisesti siirto rannikolta sisämaahan paljon enemmän.

– Meillä ei ollut mitään, mistä ottaa mallia. Lähimpänä meidän muutostamme olivat Alma Median pohjoisen lehtien *Lapin Kansan* ja *Pohjolan Sanomien* yhdistyminen, mutta niiden alueilla oli enemmän yhdistäviä lajeja kuin meillä, Kallasvuo kertoo.

Ilkan ja *Pohjalaisen* levikkialueilla urheilukulttuurien erot ovat isot. Vaasassa ei esimerkiksi kiinnosta eteläpohjalaisten iso laji pesäpallo. Seinäjoelta huudetaan, että ”vaasalaisten huonotasoinen potkupallo ei kiinnosta”. Oman mausteensa alueiden eroihin tuo myös Vaasan kaksikielisyys.

– Jääkiekko on yhdistävä tekijä. Jääkiekko lajina ja Sport seurana kiinnostavat myös entisen Ilkan alueella, Kallasvuo kertoo.

– Ennemmin kannatti katsoa niitä

Seinäjoella ja Vaasassa uuden lehden vaikeuskerrointa lisäsivät kahden lehden perinteiden lisäksi maakuntaraja. Kilometreissä kahden kaupungin etäisyys on vain noin 80. Henkisesti siirto rannikolta sisämaahan paljon enemmän.
– Meillä ei ollut mitään, mistä ottaa mallia, kertoo *Ilkka-Pohjalaisen* urheilutoimituksen tiiminvetäjä **Minna Kallasvuo**.

"Työvoimaa vähennettiin, ja monet hyvät ammatillaiset menettivät työnsä. Siinä samassa piti sinkoilla uusien ideoiden kanssa ja tehdä jotain uutta. Se ei ollut erityisen kiva rasti."

Ilkka-Pohjalaisen urheilutoimituksen tiiminvetäjä Minna Kallasvuo

asioita, jotka yhdistävät, kuin niitä, jotka erottavat. Jouduimme myös miettimään, mikä todella on *Ilkka-Pohjalaisen* ydinaluetta. *Pohjalainen* oli aiemmin seurannut esimerkiksi Pietarsaaren Jaroa, mutta uudessa lehdessä se putosi pois.

Paljon muutakin oli pudotettava pois. *Ilkassa* ja *Pohjalaisessa* seurattiin vuonna 2019 yhteensä 18:n pääsarjatasolla pelanneen joukkueen edesottamuksia. Ykkössarjatasolta seurattavia joukkueita oli 14.

– Eihän tuo määrä joukkueita olisi mahtunut mihinkään painettuun lehteen.

Käytännössä ykkössarjataso ja sitä alemmien tasojen joukkueet putosivat lehden seurannasta pois lukuun otta-

matta jalkapallon VPS:aa ja SJK-akatemioita.

Mediatilat seuraavat asiakkaidensa kiinnostusta nykyään lähinnä netin analytiikan perusteella. *Ilkassa* ja *Pohjalaisessa* tehtiin ennen uuden ajan alkua vanhan ajan mittaus printtilehdelle, jossa tarkasteltiin eri juttujen luku- ja huomioarvoa.

– Se auttoi tosi paljon, kun teimme valintoja uuden lehden sisällöstä ja sen painotuksista.

– Maakuntalehdessä verkon ja printin lukijakunnassa on kuitenkin eroa. Se ero on paljon jyrkempi kuin esimerkiksi *Hesarissa*.

Valinnat eivät luonnollisesti kelvanneet kaikille. Palauteryöppy oli selvä, kun valinnat pudottivat lehden sivuilta jopa kokonaisia lajeja.

– Päivässä tuli useita puheluita ja sähköposteja, joissa ilmoitettiin, että tilaus loppuu ja piste.

Ryöppyä kesti noin kuukauden, mutta toki muutosten aiheuttamia palautepurskahduksia voi tulla edelleen. Kuinka paljon tilauksia todella lopetettiin urheilusivujen valintojen takia, siitä *Ilkka-Pohjalaisessa* ei ole tarkkaa tietoa.

Kallasvuon mukaan palautteita kuitenkin myös kuunneltiin tavallistakin herkemällä korvalla. Siitä tiiminvetäjä kiittää työnantajansa, että korjausliikkeisiin annettiin aikaa ja kärsivällisyyttä.

Voitto-robotti avuksi

Maaliskuussa kaikki kuitenkin seisahtui. Kun ei ollut urheilua, ei urheilusivuilla ollut myöskään mitattavaa siitä, missä kohtaa kehitystyössä mennään.

– Sisältöuudistuksemme oli vielä täysin kesken, Kallasvuo myöntää.

Lopulta ei ollut edes urheilusivuja. Korona aiheutti *Ilkka-Yhtymässä* nopeat yt-neuvottelut, joka toi urheilutoimitukselle lomautukset.

Niiden jälkeen kesäkin meni Kallasvuon mukaan selviytymismoodissa.

Ilkka-Pohjalainen ei ole käytännössä päässyt elämään tavallista ja seesteistä aikaa. Vuodessa sisältöuudistus on hänen mielestään saatu silti kohtalaisen valmiiksi.

Lähiajan askeleista Minna Kallasvuo on innoissaan kehitystyöstä, jota *Ilkka-Pohjalainen* on tehnyt yhdessä Ylen kanssa. Se tuo Voitto-robotin urheilutoimituksen avuksi tuottamaan rutiininaomaisia, tilastoihin perustuvia otteluselostuksia.

– Tarkoitus on, että jotkut joukkueet ja lajit samalla palaavat lehden sivuille.

– Täytyy myöntää, että yksittäisten pienten ottelujuttujen merkitys maakuntalehdessä on sellainen asia, jota on tullut aliarvioitua. ♦

Satakunnan Kansassa pandemian aikana urheilutoimittajia ei siirretty muille osastoille eikä urheilusivujen määrää supistettu. – Aloimme tehdä aiempaa enemmän syvällisiä henkilö- ja taustajuttuja. Aloimme pakon edessä ajatella ja lähestyä juttuideoita boksen ulkopuolelta. Saimme niistä pääasiassa hyvää palautetta, kertoo Juha Luotola.

Tilauksessa kiinnostavia tarinoita ja monenlaisia digiosaajia

Millaiselta arki urheilutoimituksissa näyttää tällä hetkellä, kun osa koronarajoituksista on poistunut? Ovatko juttuvalinnat ja niiden painotukset nyt erilaisia kuin ennen pandemiaa? Mihin urheilujournalismi on menossa, ja millaisia osaajia tulevaisuudessa tarvitaan?

Teksti: Jussi Heimo Kuvat: Juha Luotolan kotialbumi ja Pasi Peltolan kotialbumi

Aiheesta Urheilutoimittajain Liiton joulukuussa järjestämän webinaarin paneelissa keskustelivat *Salon Seudun Sanomien* Juha Tuuna, Satakunnan Kansan Juha Luotola ja freelancetoimittaja Pasi Peltola.

Koronavirus tuli ja pysäytti kaiken kilpaurheilun Suomessa ja maailmalla maaliskuussa 2020. Olympialaiset ja kaikki merkittävät arvokilpailut joko peruttiin tai siirrettiin vuodelle 2021. Käynnissä olleet kansalliset palloilusarjat keskeytettiin ja mestaruudet jätettiin jakamatta.

Pandemia tuntui heti urheilutoimittajien ja -toimitusten arjessa. Äärimmäinen muutos koettiin aluksi *Salon Seudun Sanomissa*, jossa koko urheiluosasto lakkautettiin kolmeksi kuukaudeksi. Lähes yhtä tyhjään päälle jäivät monet freelancerit.

– Kolmeen kuukauteen ei ollut mitään pelejä. Olin käytännössä työtön, Suomen ahkerimpiin palloilusarjojen raportoijiin kuuluva Peltola kuvailee.

Satakunnan Kansassa pandemia muutti ajattelua vielä entistä paikallisemmaksi.

– Siitä lähtien meillä on aina urheilusivujen lähtönä ollut oman toimittajan tai avustajan tekemä lukujuttu joko paikallisesta henkilöstä tai kiinnostavasta aiheesta. Tulosurheilu, kuten esimerkiksi Porissa aina todella kiinnostavat Ässien liigapeli jutut, on nykyään vasta toisella aukeamalla, Luotola kertoo konkreettisen esimerkin pysyvistä muutoksesta.

Aiheita boksen ulkopuolelta

Satakunnan Kansassa tehtiin pandemian alkaessa moneen muuhun lehteen verrattuna poikkeuksellinen ratkaisu, kun urheilutoimittajia ei siirretty muille osastoille eikä urheilusivujen määrää supistettu.

– Aloimme tehdä aiempaa enemmän syvällisiä henkilö- ja taustajuttuja. Aloimme pakon edessä ajatella ja lähestyä juttuideita boksen ulkopuolelta. Saimme niistä pääasiassa hyvää palautetta.

– Satsasimme myös digitaaliseen tuotantoon ja näytimme kesällä tilaajille alasarjojen otteluita nettilähettyksinä. Ne olivat todella suosittuja, ja niihin pönostamme tulevaisuudessakin, Luotola sanoo.

Vaikka elämä ja urheilu palaisi jossain vaiheessa normaalksi, järjestely jää *Satakunnan Kansassa* pysyväksi.

– Perinteisten peliraporttien aika on nyt viimeistään ohi. Toki otteluita edelleen seurataan, mutta erilaisesta näkökulmasta. Tarinat tai esimerkiksi joku yksityiskohta ottelusta, jonka ensimmäisenä kertoisit kaverillesi baaritiskillä pelin jälkeen, otetaan tarkempaan tutkiskeluun, Luotola antaa esimerkin.

Vuoden urheilutoimittajana 2020 palkitti Juha Tuuna antaa suoraa kritiikkiä

työnantajalleen suunnittelemattomuudesta.

– Eihän urheilu ole pelkkiä tuloksia tai voittajia. Meilläkin oli monenlaisia juttusarjoja menossa, mutta kaikki jätettiin hyllylle. Olisihan niitä voinut julkaista.

Tuuna pääsi täysillä takaisin sorvin ääreen, kun Salon ykköslajin koripallon pääsarjat käynnistyivät syksyllä, mutta uusi muutaman viikon lomautus tuli taas joulukuussa, kun sarja keskeytettiin.

– Jos urheilusivuja ei haluttu paperilehteen, olisihan urheiluun liittyviä juttuja voinut julkaista netissä. Ylipäänsä liian moni lehti Suomessa on kamppailut digiloikkaa vastaan 2010-luvulla, mutta 2020-luvulla se on kaikkien tehtävä. Ilman sitä menestyminen ja tilaajien tyytyväisistä pitäminen on mahdotonta, Tuuna ennakoii.

”Pelistä ei sanaakaan”

Tuhansia ottelujuttuja vuosikymmeniä kestäneen urheilutoimittajauransa aikana tehnyt Pasi Peltola on kokenut muutoksen juttuja tilaavien medioiden ajattelussa.

– Kun pitkään ottelujutuissa toivottiin mukana olevan aina joku pointti tai kohta, josta selvisi, mihin peli ratkesi, nyt se on pannassa. Useimmin ohjeistus nykyään kuuluu: ”Pelistä ei sitten sanaakaan”.

– Ottelun tapahtumista voi olla asiaa pelin online-seurannassa tai heti pelin jälkeen lehden nettisivuilla julkaistavassa uutisessa, mutta ei enää aamun printtilehdessä. Yleisesti voi sanoa, että kun aiemmin sanomalehdet seurasivat palloilusarjoja valtakunnallisesti kaikista peleistä, nyt printtiversiossa on käytän-

nössä juttua vain oman paikkakunnan joukkueesta, Peltola kuvailee muutosta.

Tämä viimeisin Peltolan mainitsema näkyy suoraan myös urheilutoimittajille tarjolla olevista tehtävistä.

– Kun aiemmin jokainen sanomalehti halusi oman jutun yksittäisestä pääsarjapelistä, tein parhaimmillaan yhdestä pelistä jutun kahdeksaan eri lehteen. Nyt teen jutun vain STT:lle, joka jakaa sen ympäri Suomen lähes kaikkiin medioihin.

– Tulevaisuudessa pelijuttuja tekemällä ei kukaan voi enää itseään elättää. Kaikille nuorille suosittelenkin: kannattaa opetella selostamista. Nykynäkymillä niitä hommia kyllä piisaa, kun kaikki mahdolliset matsit alkavat pyöriä netissä, Peltola heittää.

Digiosaajia tarvitaan

Millaiselta urheilujournalismi sitten näyttää tulevaisuudessa?

– Ainakin paljon digitaalisemmalta myös perinteisissä sanomalehdissäkin. Monenlaisia osaajia tarvitaan, kun paikallisesti kiinnostavien pelien ja urheilukisojen ympärille rakennetaan tapahtumia. *Satakunnan Kansassa* esimerkiksi kokeilemamme studiot jalkapallon Kakosen otteluissa otettiin todella hyvin vastaan, Juha Luotola kertoo.

– Monista otteluista näytimme vain kuvaa ilman selostusta, mutta niilläkin oli paljon katsojia. Uskon, että sellaisten paikallisten tapahtumien live-lähettykset, joiden oikeudet eivät ole suurilla maksukanavilla, lisääntyvät tulevaisuudessa. Niiden toteuttaminen vaatii perinteisten urheilutoimittajien ja selostajien lisäksi monenlaisia digiosaajia, Luotola visioi.

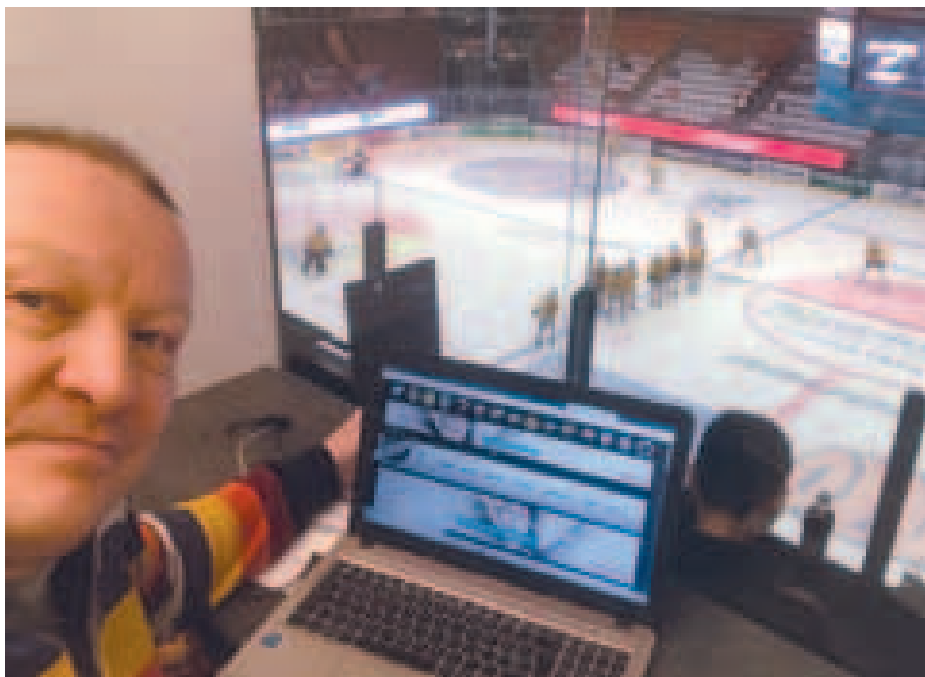
Tuuna uskoo, että painetulla sanomalehdellä tai ainakin sen digiversiolla on edelleen paikkansa.

– Hyville jutuilla ja tarinoilla löytyy aina lukijansa. Niiden tekemiseen tarvitaan edelleen osaavia urheilutoimittajia, jotka eivät toista samoja tuttuja fraaseja, vaan osaavat poimia olennaiset asiat esiin ja maalata sopivasti tulevaisuutta. Median yleissivistävä tehtävä ei myöskään katoa. Siksi tarvitaan sopivassa määrin kiinnostavia juttuja myös historiasta, jotka asettavat nykyiset tapahtumat ja sankarit oikeanlaiseen perspektiiviin. ♦

←

Freelancer-toimittaja Pasi Peltola on kokenut muutoksen juttuja tilaavien medioiden ajattelussa.

– Kun pitkään ottelujutuissa toivottiin mukana olevan aina joku pointti tai kohta, josta selvisi, mihin peli ratkesi, nyt se on pannassa. Useimmin ohjeistus nykyään kuuluu: ”Pelistä ei sitten sanaakaan”.

Viruksia vastaan on taisteltu aina

Korona on tuonut lisää tarkennuksia Iivo Niskasen arkeen, johon hyvä hygienia on aina kuulunut

Kulunut vuosi on ollut kamppailua koronavirusta vastaan, mutta itse asiassa huippu-urheilijat ovat aina olleet erittäin tarkkoja välttääkseen virusinfektioita.

Teksti: Markus Karjalainen Kuvat: Suomen Hiihtoliitto / Jesse Väänänen ja Mehiläinen

Kun koronassa on kyse vaarallisesti keuhkoihin vaikuttavasta taudista, sen kanssa ei ole todellakaan leikkimistä.

– Nyt asiassa ollaan vieläkin tarkempia. Maastohiihto on taistelua hapen kulutuksesta. Hyvä hiihtäjä tarvitsee näitä

millimolleja, sanoi hiihtäjä **Iivo Niskanen** Urheilutoimittajapäivillä.

– Jos korona iskee ja alentaa pysyvästi hapenottokykyä, tilanne on hiihtäjälle todella paha. Keuhkoihin laajasti hakeutuva virus on suuri uhka jopa koko uralle.

Kaksinkertainen olympiavoittaja ja maailmanmestari ei lähtenyt mukaan Tour de Skille vuodenvaihteeksi, mitä hän ennakoi jo ennen joulua. Matkustaminen lisää aina riskejä. Nyt Niskasella on selkeänä päämääränään helmikuussa alkavat MM-hiihdot Oberstdorfissa.

←
→

livo Niskanen on huolehtinut omassa arjessaan terveydestään huolellisesti. Korona ei ole tuonut sinänsä mitään mullistavaa, nyt vain asia on tullut entistä enemmän esille.

– Tavallisen kausi-influenssan aikaan toiminta on ollut pitkälti samanlaista kuin koronan kanssa. Käsihygienian kanssa on oltava tarkkana, ja ihmiskontaktit täytyy minimoida. Esimerkiksi maskit pitää nyt muistaa vaikkapa mattoestille sisälle mennessä: kaikilla on tosiaan oltava maskit kontaktitilanteissa, sanoo Niskanen.

– Matkustaminen on aina pois harjoittelusta. Kilpaileminen on toki tärkeää, mutta itse koetan tehdä suunnitelmani kaikki asiat huomioiden parhaalla tavalla, kertoo Niskanen, jolle oli omalla tavallaan helpotus, kun olympialaisten esikisat Pekingissä jäivät koronaperuutuksen vuoksi pois tämän kauden ohjelmasta.

– Pekingin ratoihin voi tutustua etukäteen netissäkin, mikä onnistuu ihan hyvin. Itse kisoissa on tarpeeksi aikaa käydä radat läpi, eikä siihen tarvita pitkää tiedustelumatkaa.

– Korona vaikutti jo alkukauteen. Poisjääntejä on tullut, enkä yhtään ihmestele, mikäli kaikki eivät halua nyt kiittää täysimääräisesti kisoja. Toivon, että Oberstdorffissa pystytään kilpailemaan täysipainoisesti ja kaikki halukkaat pääsevät lähtöviivalle. Tosin koko ajan on mentävä nyt terveyden ehdoilla, sanoo Niskanen.

Harjoittelua, syömistä ja nukkumista

Niskanen on huolehtinut omassa arjessaan terveydestään huolellisesti. Korona ei ole tuonut sinänsä mitään mullistavaa, nyt vain asia on tullut entistä enemmän esille. Oman työn tekeminen on tuttua kestävyysurheilijalle, mutta muistisääntöjä on kerrattu nyt usein.

– Tavallisen kausi-influenssan aikaan toiminta on ollut pitkälti samanlaista kuin koronan kanssa. Käsihygienian kanssa on oltava tarkkana, ja ihmiskontaktit täytyy minimoida. Esimerkiksi maskit pitää nyt muistaa vaikkapa mattoestille sisälle mennessä: kaikilla on tosiaan oltava maskit kontaktitilanteissa, sanoo Niskanen.

Urheilijan terveys on kovemmalla koetuksella kuin useimmilla tavallisilla kansalaisilla. Äärimmillään harjoitettu urheilija on fyysisesti tilassa, jolloin tautikin iskee herkästi. Näin säännöllinen ja hyvä ravinto on välttämätöntä, eikä lepäämisestäkään saa tinkiä. Niskasen mukaan huippu-urheilun sisältö on harjoittelua, syömistä ja nukkumista.

– Joskus mennään niin kovilla kierroksilla, että energian saamiseenkin on paneuduttava. Riisi, pasta ja kaurapuuro ovat tärkeimmät polttoaineemme.

Korona-aikaan urheilutoimittajatkin ovat olleet Niskasen mukaan kiitettävän tarkkoja.

– Kaikki tietävät, mistä on kysymys. Koronakulassa on osattu toimia.

”Riskitasoa ei saa koskaan täysin nollaan”

Maastohiihtomaajoukkueen lääkäreistä **Mira Tuovinen** kertoo, että viruksia vastaan on aina taisteltu, mutta yllättävän usein hiihtäjiäkin on sairastunut kesken arvokilpailujen.

– Hengitystieinfektiot ovat olleet varsin yleisiä. Norjalainen tutkimus vuosien 2006–2014 Tour de Skilta kertoo, että 48 prosenttia urheilijoista on kärsinyt turnauksen aikana oireista, kertoo Tuovinen, jonka mukaan samansuuntaisia tuloksia saatiin vuoden 2018 olympialaisista ja vuoden 2019 MM-hiihdoista.

– Tour de Ski on kilpailuna erittäin kuormittava urheilijoille.

Lista sairastumiseen altistavista tekijöistä on pitkä.

– Fyysinen kuormitus, energiavaje, psyykinen kuormitus, liialliset ihmiskontaktit, matkustaminen ja huono uni, luettelee Tuovinen unohtamatta ympäristön olosuhteita, jolloin on huomattava, mitä ja millaisia tauteja on liikkeellä.

Tuovinen painottaa tautien ennalta ehkäisyn merkitystä yritettäessä tehdä paras urheilutulos.

– Asiat ovat yksinkertaisia. Kaikki urheilijat, valmentajat ja huoltajat on sitoutettava hyvään käsi- ja wc-hygieniään sekä maskien käyttämiseen. Myös hetkelliset oireet on otettava vakavasti, sillä pienetkin oireet ovat merkki hengitystieinfektiosta. Silloin on reagoitava heti ja eristettävä oireileva muusta joukkueesta.

Hänen mielestään korona-aikana annetut muistutukset käsiin pesemisestä ovat tarpeellisia aina.

– Hyvä saippuapesu on tärkeää, ja pitäisi muistaa, ettei käsin kosketella kasvoja. Sormia ei työnnetä suuhun tai nenään, naurahtaa Tuovinen.

Hänen mukaansa riskitasoa ei saa koskaan täysin nollaan.

– Riskejä voi kuitenkin vähentää merkittävästi vain omat hyvät tavat muistautua. Hiihtäjillä on ollut koronan alusta lähtien varsin vähän tautia, mikä johtuu osaltaan hyvistä varotoimenpiteistä.

– Jos tauti kuitenkin iskee, se on eristettävä mahdollisimman nopeasti, muistuttaa Urheilu Mehiläisen lääkäri Mira Tuovinen. ♦

Urheilutoimittajapäivien
yhteistyökumppanina
Urheilu Mehiläinen:

Opiskelijat – tervetuloa liiton opiskelijajäseniksi!

Urheilutoimittajain Liitto toimittaa liiton opiskelijajäseniksi journalistiseen ammattiin (urheilu) opiskelevat henkilöt. Jäsenhaku tapahtuu liiton verkkosivujen kautta: <https://urheilutoimittajat.fi/liity-jaseneksi/jasenhakemus>.

Opiskelijajäsenen jäsenmaksu on 30 euroa + liittymismaksu 15 euroa.

Opiskelijajäsenten jäsenetuja ovat mm. liiton koulutukset, Fair Play -lehti ja liiton kumppanietuudet. Kun opiskelijajäsenen toiminta urheilujournalismin parissa vakiintuu, he voivat hakea paikalliskerhon B-jäsenyyttä tai liiton A-jäsenyyttä, riippuen onko työ sivutoimista vai täysipäiväistä.

Lisätiedot: pääsihteeri Nina Jakonen, puh. 050 44 84 845, toimisto@urheilutoimittajat.fi. ♦

Liitto jakaa koulutusapurahaa ammatilliseen kouluttautumiseen

Urheilutoimittajain Liiton koulutusapurahaa voivat hakea liiton A-jäsenet. Henkilökohdasta koulutusapurahaa voi käyttää ammatilliseen kouluttautumiseen.

Apurahaa voi saada oman ammattitaidon kehittämiseen ja syventämiseen tähtääviin opintoihin (ei perustason opintoihin) sekä yleissivistävään itsensä kehittämiseen. Tällaisia voivat olla esim. kieliopinnot, ammatillinen täydennyskoulutus, opintojen loppuunsaattaminen, kielenhuoltokurssi, alan tutkimustyö, alan julkaisut, videokuvauskurssi tai digikuvauskurssi. Apurahaa ei myönnetä laitehankintoihin, eikä sitä voi käyttää työmatkoihin tai opiskelupaikan ja kodin välisiin matkoihin tai elinkustannuksiin. Apurahaa ei myöskään myönnetä jo toteutuneisiin tai meneillään oleviin hankkeisiin. Koulutuksen pitää tukea ja kehittää jäsenen ammattitaitoa ja journalistista osaamista.

Hakuohjeet

Apurahaa haetaan sähköisellä lomakkeella 28.2.2021 mennessä liiton verkkosivujen kautta: www.urheilutoimittajat.fi/jasenedut/koulutusapuraha. Hakemus tulee perustella hyvin. Mahdollinen apuraha maksetaan toteutuneiden kulujen perusteella. Hakijan jäsenmaksun tulee olla maksettuna.

Apuraha tulee käyttää pääsääntöisesti vuoden 2021 aikana. Mikäli apurahan käyttö ajoittuu vuoden 2022 alkupuolelle, on siitä kerrottava selkeästi hyvin perusteluina hakemuslomakkeessa. Apurahan käytöstä on tehtävä selvitys 31.1.2022 mennessä. Selvityksen liitteeksi tulee liittää koulutusapurahan osalta alkuperäiset kuitit kuluista.

Koulutusapurahaa saavan on toimitettava Fair Play -lehden juttu apurahan käytöstä tai opinnäytteestä koulutustilaisuuden jälkeen. Aikataulusta on sovittava etukäteen lehden päätoimittajan kanssa (toimisto@urheilutoimittajat.fi). ♦

Urheilutoimittajain Liiton golfin mestaruuskilpailut Jyväskylässä ja Muuramessa 7.–8.6.

Urheilutoimittajain Liiton golfin mestaruuskilpailut järjestetään **7.–8. kesäkuuta** 2021 Jyväskylän Sippulanniemen ja Muuramen Golfseuran kentillä. Liiton mestaruuskilpailuihin voivat osallistua kaikki liiton jäsenet.

Sarjat ja pelimuodot: A-sarja: 36 reiän lyöntipeli scr ja hcp tasoituksilla 0,0-18,4. Scr-sarjan voitto ratkaistaan uusinnalla, jos tulos on tasan 36 reiän jälkeen. B-sarja: 36 reiän pistebogey tasoituksilla 18,5-36. Joukkuekilpailu: paikalliskerhojen välinen kolmen hengen joukkuekisa – tulokseen lasketaan kaikkien kolmen pelaajan pb-tulos kaikilta 36 reiältä. Muuta: molemmilla kentillä lähimmäs lippua ja pisin draivi -kilpailut – tasatuloksissa (hcp) voittaa pienempi tarkka tasoitus.

Osallistumismaksu ilmoitetaan myöhemmin.

Ilmoittautumiset 17.5. mennessä: ari.mantyla@keskisuomalainen.fi tai seppo.pankalainen@keskisuomalainen.fi. Ilmoittautumiseen on kirjattava kilpailijan nimi, seura, tasoitus ja paikalliskerho sekä mahdollinen osallistuminen joukkuekilpailuun.

Lisätiedot: Ari Mäntylä, puh. 050 37 61 232 ja Seppo Pänkäläinen, puh. 050 37 61 214.

Järjestäjänä Keski-Suomen Urheilutoimittajat.

Raha on hyvä renki urheilussa, mutta huono isäntä urheilujournalismissa

Suomalainen urheilu tarvitsee taloudellisia resursseja. Rahaa saadaan yleisöltä, sponsoreilta, tv-sopimuksista ja kaupallisista yhteistyösopimuksista. Moni laji ja yksittäinen urheilija haluaa hyötyä myös medianäkyvyydestään. Se on hyvä juttu urheilulle, mutta ei journalismille.

Valikoiva julkisuus ei tuota hyvää tasapuolista ja riippumatonta journalismia, johon suomalainen media on sitoutunut. Urheilussa kaupallisuus tulee toimittajien iholle ja journalistien pitää olla koko ajan tarkkana, etteivät mainosviesit livahda rivien väliin juttuja tehdessä.

Vuonna 2007 Vierumäellä järjestettiin Urheilutoimittajapäivät. Urheilun ja median suhdetta käsiteltiin eri näkökulmista. Jääkiekon SM-liigassa oli jo muutaman kauden ajan ohjeistettu mediaa tekemään tv-haastattelut sarjan yhteistyökumppanien logoilla varustetun mainosseinän edessä.

Silloinen SM-liiga Oy:n toimitusjohtaja **Jukka-Pekka Vuorinen** aloitti oman puheenvuoronsa toivomalla kaikkien median edustajien ottavan tämän huomioon. Hänen jälkeensä STT:n vastaava päätoimittaja ja toimitusjohtaja **Mika Pettersson** aloitti alustuksensa ilmoittamalla olevansa edellisen puhujan kanssa täysin vastakkaista mieltä.

Maailma on tuosta ajasta mennyt Suomessa eteenpäin. Kukaan ei enää ihmettele, miksi lajien ja yhteistyökumppanien logot näkyvät tv-lähetyksissä ja kuvissa. Median on silti osattava entistäkin tarkemmin erotella kaupallinen ja toimituksellinen sisältö toisistaan.

Vastuullisessa journalismissa yleisön pitää kyetä erottamaan, mikä on mainontaa ja mikä toimittajan tuottamaa sisältöä. Keskimäärin näin asia enimmäkseen onkin. Urheilutoimittajien ja

median pitää olla koko ajan hereillä ja tehdä tämä asia tarvittaessa selväksi yleisölleen.

Menestyville urheilijoille riittää vieniä julkisuudessa. Heitä halutaan haastatella ja hyödyntää yhteistyökumppanien tilaisuuksissa niin paljon kuin aikaa vain liikenee. Kärkinimillä on managereita, jotka auttavat julkisuuden ajankäytön hallinnassa. Urheilijoista on tullut jopa valikoivia sen suhteen, kenelle he haastattelujaan antavat.

Journalismi ei toimi siten, että juttuja tehdään vain silloin, kun se sattuu niiden kohteille sopimaan. Sisältöä tehdään yleisölle, joka haluaa kuulla, mitä urheilijoille milloinkin kuuluu. Sponsori-ilaisuudet eivät aina ole parhaita ajankohtia tehdä kiinnostavia sisältöjä.

Urheilun viestinnässä pyritään saamaan kaupallinen viesti läpi journalistisen jutun yhteydessä. Tämä yhtälö ei yleensä tuota kovin kiinnostavaa sisältöä, vaikka välillä siihen pitääkin tyytyä. Varsinkin sosiaalisen median kanavissa on yhä enemmän mainostägitä merkityjä postauksia.

Urheilijoiden kommentteja saadaan tapahtumien jälkeisissä hikihaastatelussa Mixed Zonella ja lehdistötilaisuuksissa. Näissä tilanteissa urheilijat eivät aina ole parhaimmillaan ja usein haastattelut ovat pakkopullaa. Sen kuuluu vastausten sisällöistäkin.

Urheilijoiden arvokasta media-aikaa voisi vähentää näiden yhteisten "mediahartausten" osalta ja tarjota toimittajille enemmän tilaisuuksia tehdä omia haastatteluja. Näin urheilumediassa olisi tarjolla enemmän toimittajien valitsemia näkökulmia. Myös urheilijat saattaisivat kokea haastattelut merkityksellisemmiksi. Vähemmän olisi tässä kohti enemmän.

Jos on syytä sysissä, on sepissäkin. Kiireen ja joskus jonkin muun asian takia toimittajat eivät ennätä valmistautua haastatteluihin riittävän hyvin. Tämä yhtälö ei tuota yleisölle lisäarvoa. Jokainen haastattelu ja jokainen kysymys pitäisi olla merkityksellinen, ja niiden pitäisi tuottaa jotakin yleisöä kiinnostavaa.

Urheilijoiden ja median kannattaa tehdä yhteistyötä, jossa molempien tarpeet otetaan huomioon ja niitä kunnioitetaan. Tässä yhtälössä on vain voittajia. Yleisö niistä suurimpana.

Esko Hatunen
Urheilutoimittajain Liiton
hallituksen varapuheenjohtaja
Haaga-Helian urheilujournalismin
erikoistumiskoulutuksen opettaja

Löydät meidät Facebookista
facebook.com/urheilutoimittajat

Seuraa meitä Twitterissä
twitter.com/urheilutoimitus

Urheilutoimittajain Liiton vuosikokous Helsingissä

Urheilutoimittajain Liitto pitää sääntömääräisen vuosikokouksen vallitsevan koronatilanteen takia vasta touko-kesäkuussa. Hallitus päättää päivämäärän myöhemmin. Vuosikokous on avoin kaikille liiton jäsenille.

Huom! Paikalliskerhon virallisella edustajalla on oltava paikalliskerhon myöntämä **valtakirja** mukanaan vuosikokouksessa.

Liitto maksaa yhden edustajan/paikalliskerho (valtakirjaan merkitty edustaja) matkakulut vuosikokoukseen edullisinta matkatapaa käyttäen. Käyttäkää siis mahdollisuuksien mukaan kimpapakyytejä, mikäli liikutte autolla. Matkakulut saadakse paikalliskerhon edustajan tulee täyttää liiton verkkosivuilta löytyvä matkalaskulomake (www.urheilutoimittajat.fi) ja siihen on liitettävä kaikki mahdolliset matkaan liittyvät kuitit mukaan. Matkakorvauslomakkeen voi liitteineen tuoda vuosikokoukseen liiton pääsihteerille tai toimittaa liittoon vuosikokouksen jälkeen postitse tai sähköpostitse.

Lisätiedot: pääsihteeri Nina Jakonen, puh. 050 44 84 845, toimisto@urheilutoimittajat.fi.

Esityslista

1. Kokouksen avaus
2. Laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen
3. Kokouksen puheenjohtajan ja sihteerin valinta
4. Pöytäkirjan tarkastajien ja ääntenlaskijoiden valinta
5. Paikalla olevien jäsenten lukumäärän toteaminen
Henkilöjäsenet ja paikalliskerhot, joilla on yksi ääni kutakin alkavaa kymmentä henkilöjäsentä kohti.
6. Toimintakertomus vuodelta 2020 ja sen hyväksyminen
7. Tilinpäätös ja toiminnantarkastajien lausunto vuodelta 2020
8. Tilinpäätöksen vahvistaminen ja vastuuvapauden myöntäminen
9. Liittymis- ja jäsenmaksun vahvistaminen vuodelle 2021
10. Hallituksen puheenjohtajan ja jäsenten valinta (erovuoroisten tilalle)
Erovuorossa ovat Kari Linna (pj) (Oulu), Esko Hatunen (Helsinki), Tommi Roimela (Jyväskylä), Jussi Heimo (Tampere) ja Matti Lehtisaari (Helsinki).
11. Kahden toiminnantarkastajan ja kahden varatoiminnantarkastajan valinta
12. Toimintasuunnitelma vuodelle 2021 ja sen hyväksyminen
13. Talousarvio vuodelle 2021 ja sen hyväksyminen
14. Kokouskutsujen julkaiseminen
15. Muut asiat
16. Kokouksen päättäminen

Urheilutoimittajain Liiton tarkkaa perustamispäivää ei tiedetä. Yhdistysrekisterille lokakuussa 1931 jätetyssä ilmoituksessa puolestaan sanotaan seuraavaa: ”Syyskuun 4. pnä 1931 olemme päättäneet perustaa Urheilutoimittajien Kerhon (uk), Sportjournalisternas Klubb (sk), jonka rekisteröimistä kunnioittaen anomme, myötäliittäen kerhomme säännöt. Helsingissä 30.9.1931 Martti Jukola, puheenjohtaja, Tauno Tattari, sihteeri, E. Mannelin, rahastonhoitaja.” Kuvassa Tauno Tattari.

Urheilutoimittajain Liitto 1931–2021

90-vuotista taivalta juhlistaan loppuvuodesta

Urheilutoimittajain Liitto täyttää tänä vuonna 90 vuotta. Suomalainen urheilujournalismi on yhä voimissaan, mutta urheilutoimittajien työ on kokenut vuosikymmenten saatossa melkoisen muutoksen digitalisaation myötä. Liiton syntyäikoja muistellaan otteilla *Amatöörejä ja moniosaajia* -historiikista.

Kuva: Arkistokuva

Ensimmäinen suomalainen urheilutoimittaja on saatu paikallistettua jo niinkin varhaiseen aikaan kuin vuoteen 1881, mutta oman yhdistyksen ammattikuntamme sai vasta 50 vuotta myöhemmin.

Vuonna 1898 perustetun Suomen Urheilulehden silloinen päätoimittaja **Lauri ”Tahko” Pihkala** osallistui Ruotsin Urheilutoimittajain Kerhon Tukholmassa 1923 järjestämään urheilutoimittajien kansainväliseen kokoukseen, mutta oman kotimaisen kattoyhdistyksen perustamiseen ei Pihkalan sen paremmin kuin muidenkaan ajan aktiivien into vielä riittänyt.

Pihkala oli itse asiassa mukana myös Pariisissa 1924 olympialaisten yhteydessä järjestetyssä AIPS:n (Association Internationale de la Presse Sportive) perustavassa kokouksessa. Suomi jopa mainitaan kansainvälisen liiton perustamiskirjassa yhtenä 29 mukana olleesta maasta. AIPS:n jäseneksi Suomi liittyi virallisesti kuitenkin vasta 1951.

Ensimmäisenä suomalaisten urheilutoimittajien oman kerhon perustamisen tarpeen toi paperille asti ruotsinkielisen *Idrottsbladetin* joulukuun 19. päivän numerossa 1930 **Henning ”Repo” Relander**.

Suomennettuna Relanderin teksti kuului seuraavasti: ”Joka tapauksessa haluan toivottaa kunnioitetuille kollegoilleni, taistelutovereilleni ja muillekin hyvää joulua. Nyt on paikallaan meidän kollegojen ja kilpailijoiden Helsingissä ainakin joulunpyhinä pitää tauko tilauskilpailussa ja sillä aikaa omistautua enemmän henkiseen miehistykseen ja harkintaan. Pohtikaamme vakavasti aikaisemmin jo ajankohtaiseksi tullutta urheilutoimittajien kerhoa.”

Asiasta oli todellakin keskusteltu jo aikaisemmin, kuten Relander viittasi. Liiton ensimmäinen puheenjohtaja ja samalla myös jäsen numero 1, **Martti** ▶

Jukola, on muistellut, että ammattikunnan odotettiin saavan järjestäytymisen myötä suuren yleisön silmissä enemmän arvovaltaa ja samalla voitaisiin paremmin ajaa omia etuja, puhumattakaan siitä, että henkilökohtainen kosketus tällaisessa yhtymässä antaisi enemmän voimaa ja tehoa sekä toverilliselle että ammatilliselle yhteistoiminnalle.

Perustamispäivää ei tiedetä

Jukolan muisteluiden mukaan Urheilutoimittajain Kerhon perustava kokous olisi järjestetty tammikuussa 1931, mutta tästä ei ole olemassa luotettavaa tietoa. Kerhon alkuvuosien pöytäkirjat ja muut dokumentit nimittäin tuhoutuivat Neuvostoliiton pommituksissa sodan aikana. Arkistoja säilytettiin silloisen sihteerin **Matti Ollilan** kotona, joka tuhoutui pommituksissa täydellisesti. Ollila itse sai surmansa Itä-Karjalassa 9. elokuuta 1941, kun häntä kuljettanut auto joutui desanttien väijytykseen.

Antti O. Arposen tutkimusten mukaan tammikuuta varmempi perustamisajankohta olisi ollut 17. elokuuta samana vuonna mestaripainija **Onni Pellisen** omistamassa ravintola Kairossa. Yhdistysrekisterille lokakuussa 1931 jätetyssä ilmoituksessa puolestaan sanotaan seuraavaa:

”Syyskuun 4. p:nä 1931 olemme päättäneet perustaa Urheilutoimittajien Kerhon

(uk), Sportjournalisternas Klubb (sk), jonka rekisteröimistä kunnioittaen anomme, myötäiliittäen kerhomme säännöt. Helsingissä 30. 9. 1931 **Martti Jukola**, puheenjohtaja, **Tauno Tattari**, sihteeri, **E. Mannelin**, rahastonhoitaja.”

Säännöt uudelle yhdistykselle pohjautuivat Tukholman vastaavan yhdistyksen sääntöihin. **Martti Jukolan** muistaman mukaan niitä olisivat olleet hänen itsensä ja **Henning Relanderin** lisäksi rustaamassa muun muassa **Väinö Kaarna**, **Einari Mannerla** (Mannelin), **Bebe Sjöström** ja **Tauno Tattari**.

Alexander Hintze oli ensimmäinen

Jo aiemmin oli perustettu toimittajien keilailuseura, joka sai nimekseen Neeke-rit. Nykypäivänä hyvinkin arveluttava nimitys juonsi juurensa tavasta kutsua toimittajia lehtineekereiksi näiden painomusteen takia useinkin hyvin tummanpohjisten kasvojen vuoksi.

Ruotsissa käytettiin yleisesti tuohon aikaan termiä tidningsneger ja Virossa puolestaan leheneeger. Urheilutoimittajain Kerhon perustamiskirjan allekirjoittivat **Martti Henrik Jukola** (syntynyt 1900 – kuollut 1952), **Tauno Tattari** (1907–1936) sekä **Einar Alfred Mannelin** (1899–1951). Muistitietojen mukaan perustavassa kokouksessa oli paikalla 16 urheilutoimittajaa.

Merkittävää oli, että ammattikunnan

ensimmäisten rekisteröityjen jäsenten keski-ikä oli alle 30 vuotta. Lähes kaikilla oli huippu-urheilutausta, ja hyvin monet olivat ajan hengen mukaan vahvasti mukana myös urheilun järjestötyössä.

Helsingin Urheilutoimittajain Kerhosta tuli valtakunnallinen Urheilutoimittajain Liitto (Sportjournalisternas Förbund) virallisesti vuosikokouksessa 1952. Samalla urheilutoimittajat jaettiin A- ja B-jäseniin. A-jäseniksi pääsivät vain urheilutoimittajan ammatista pääasiallisen tulonsa saavat, Suomen Sanomalehtimiesliiton jäsenkelpoisuusvaatimukset täyttävät toimittajat. B-jäseniä olivat puolestaan urheiluosastojen vakinaiset avustajat, jotka olivat toimineet alalla vähintään kolme vuotta ja joita osaston vastaava toimittaja oli jäseneksi suositellut. B-jäsenyyden kriteerit täyttivät myös ansioituneet urheilumiehet, jotka asemansa ja kirjoittelunsa ansiosta katsotaan jäseniksi sopiviksi.

Urheilutoimittajain Kerhon tarkka perustamispäivä jäänee ikuisesti vähintäänkin hienoisen hämärän peittoon, mutta maamme ensimmäisen urheilutoimittajan nimi on sen sijaan varmasti tiedossa. Hän oli **Alexander Hintze**, joka perusti yhdessä **Mikko Mexmontanin** kanssa *Sporten*-nimisen lehden vuonna 1881. Professori **Helge Nygren** kutsui Hintzää sekä ”suomalaisen urheilutoiminnan isäksi” että ”suomalaisen urheilulehdistön isäksi”. ♦

Juhlakärityksestä Fair Play -lehdeksi

Suomalaisten urheilutoimittajien ensimmäinen oma julkaisu, *Urheiluneekerin juhlakäritys*, ilmestyi vasta niinkin myöhään kuin vuonna 1951 eli Kerhon 20-vuotisen toiminnan kunniaksi. Sen toimittajat olivat **Eino Jäntti** ja **Jaakko Kahila**. Kirjoittajia oli kaikkiaan 48 ja aikakauslehtikokoisen, 88-sivuisen julkaisun kansikuvan piirsi **Arvo ”Tiikeri” Tigerstedt**.

Juhlakäritystä keuhuttiin journalistisesti hyväksi tekeleeksi, mutta sen markkinointi oli pettymys.

Lehden talous oli lopulta miinusmerkkinen.

Juhlakäritys johti myös ensimmäiseen Kerhosta erottamiseen, kun **Runar Hällsten** ei toistuvista kehotuksista huolimatta koskaan palauttanut lehden myynnistä saamiaan rahoja. Tiedotuslehteä jäsenistölle alettiin julkaista 1950-luvun alussa, mutta oman *Fair Play* -lehden julkaisemisessa oli ongelmia alusta lähtien. Yksi suurimmista ongelmista oli raha, sillä useamman lehden monis-

taminen ja jakaminen vuodessa ei ollut halpaa puuhaa.

Vilkkain ilmestymisvuosi oli 1958, jolloin monisteita tehtiin peräti 12 kappaletta eli yksi jokaiselle kuukaudelle. Kyseisenä vuonna, tarkalleen 29. lokakuuta 1958, julkaistiin lehdessä numero 11/58 myös historian ensimmäinen kuva, jossa oli kuvattu urheilutoimittajia syyskursseillaan Hevossalmella 8.–10. syyskuuta 1958.

1960-luvun alussa jäsenlehti ilmestyi edelleen monisteena. Sen painattamisesta virisi keskustelu ensimmäisen kerran talvella 1964, mutta taloudellisista syistä päätettiin pysyä monistelinjalla.

Uudelleen painattaminen nousi esiin keväällä 1968. Johtokunta valitsi tuolloin *Fair Playn* päätoimittajaksi liiton puheenjohtaja **Stig Häggblomin** ja toimitusneuvostoon lisäksi **Matti Salmenkylän** ja **Pentti Vuorion**. Lehden toimitussihteeriksi tuli suunnistusmies **Pekka Oksala**.

Fair Play 1/1968 ilmestyi keväällä 1968

painettuna, mutta seuraavat viisi numeroa hoidettiin taas monisteina. Vuonna 1969 ilmestyi kaksi painettua numeroa, ja mukana oli niin liiton tiedotteita kuin artikkeleita. Tavoite oli neljän lehden julkaiseminen vuoden aikana, mutta se ei onnistunut. *Fair Playn* lisäksi liiton toimisto lähetti jäsenille vuoden aikana kymmenen kiertokirjettä.

Lehden päätoimittajana 1969 oli liiton silloinen puheenjohtaja **Pentti Vuorio** ja toimittajana liiton asiamies **Voitto Raatikainen**.

– *Fair Playn* uusi askel oli alkuun sikäli helppo, että me olimme Raatikaisen Voden kanssa töissäkin samassa paikassa eli *Urheilun Kuva-Aitassa*, Vuorio muistaa.

Lehden talouden pönkittämiseksi tehtiin vuonna 1970 sopimus T:mi Mainosmerkin kanssa. Sopimuksen mukaan Mainosmerkki kustantaisi neljä *Fair Play* -lehteä vuodessa ja liitto puolestaan vastaisi lehtien sisällöstä. Liiton sovittiin saavan jokaisesta lehdestä tuhan-

Kuvat: Amatöörejä ja ammattilaisia -historiikki

←
1 Johtokunnan kuva ja hyvän uuden vuoden toivotukset julkaistiin Fair Playn etusivulla tammikuussa 1959.
2 Puheenjohtaja Stig Häggblom lupasi Fair Playn ottavan askeleen eteenpäin, mutta lupaus ei kantanut kovinkaan pitkään.

↑
1 Kahdentoista vuoden hiljaiselo on päättynyt.
2 Ulkopuolinen ilmoitushankkija sai Fair Playn hetkeksi taloudellisesti jaloilleen.
3 Helsingin Urheilutoimittajat teki 50-vuotiaan liiton juhlaulkaisun.

nen markan korvauksen. Vuonna 1970 ilmestyi kolme A5-kokoista lehteä, ja vuoden viimeinen numero saatiin ulos tammikuussa 1971 yhdessä sen vuoden ensimmäisen lehden kanssa. Sopimusta ei enää uusittu vuodeksi 1971.

Vuoden 1972 tiedotus hoitui kiertokirjeillä. Hallitus suunnitteli lehden toimitamista vuorotellen eri paikalliskerhojen toimesta, mutta hanke ei koskaan edennyt alkua pidemmälle. Hallitus itse sai aikaiseksi yhden lehden. Toimintakertomuksessa asiasta todettiin, että esteenä olivat kustannukset ja toimitustekniset syyt.

Ensimmäinen päivä maaliskuuta 1971 pitämässään kokouksessa hallitus totesi komeasti, että lehden säännöllistä ilmestymistä pidetään välttämättömänä.

Syksyn 1972 jälkeen lehti vaipui kuitenkin ruususen uneen peräti 12 vuodeksi.

– Into lehden tekemiseen loppui yllättävänkin äkkiä. Vode ei jaksanut enää, ja kun minuakaan ei oikein kauheasti kiin-

nostanut, niin lehteä tuli laiminlyötyä, Pentti Vuorio myöntää.

Matti Salmenkylän puheenjohtajakaudella lehti ei ilmestynyt käytännössä kertaakaan.

– En osaa vielääkään sanoa aukotonta syytä siihen, miksi lehteä ei julkaistu. Merkittävin tekijä oli kuitenkin liiton rahapula, ja lehti loppui, kun sopivaa ilmoitusten hankkijaa ei löytynyt. Hallituksessa tehtiin selkeä päätös lopettamisesta, ja sen jälkeen asiasta ei enää keskusteltu, Salmenkylän kaudella asia miehenä toiminut **Kauko-Aatos Leväaho** selvittää.

– Liiton tiedotustoiminta hoidettiin siihen aikaan kiertokirjeillä, mikä oli paitsi helppo myös halpa tapa. Sihteeri Ni Veikkauksessa hoiti nimittäin niiden postittamisen, ja Veikkaus maksoi niin postimaksut kuin paperin ja kirjekuoretkin. Veikkauksella oli suuri intressi siihen, että yhtiöllä oli hyvä suhde urheilutoimittajiin. Tästä syystä esimieheni **Kallio Kotkas** ja **Jukka Uunila** eivät

koskaan puuttuneet käytäntöön, näkee Leväaho.

Vuosi 1981 teki oman lehden ilmestymiseen poikkeuksen, kun Helsingin Urheilutoimittajat toimitti *Fair Playn* liiton 50-vuotisjuhlien kunniaksi. Lehden päätoimittaja oli **Timo Järviö** ja toimitussihteerit **Paul Lemström** sekä **Reetta Meriläinen**. Järviö ja Lemström nousivat sittemmin molemmat liiton puheenjohtajiksi ja Meriläisestä tuli *Helsingin Sanomien* päätoimittaja.

Seuraavan kerran *Fair Play* ilmestyi vasta vuonna 1984, kun liiton johdossa oli jo **Göran Wallén**.

– Olin jossain vaiheessa luvannut, että lehti alkaa ilmestyä uudelleen, ja lupauksista täytyy pitää kiinni. Alku oli kieltämättä aika vaatimaton, mutta tärkeintä oli se, että jäsenillä ja liitolla oli sentään jokin yhteinen kanava.

– Minusta oli ongelma, että lehti ilmestyi niin harvoin. Se esti järkevän polemiikin ja debatin käymisen lehden palstoilla, Wallén mietti. ♦

Vuosikymmeniä teknisen kehityksen näköalapaikalla

Lauri Karppisen urheilutoimittajaura on jättipalanan liiton historiaa

Toimitustyö on toki kauttaaltaan muuttanut muotoaan Urheilutoimittajain Liiton 90-vuotisen taipaleen aikana. Melko tarkalleen puolessa välissä liiton tähänastista elämänkaarta kelkkaan hyppäsi **Lauri Karppinen**. Hänellä oli onni olla teknisen kehityksen kärjessä.

Teksti: **Matti Hannula** Kuvat: **Matti Hannula** ja **Lauri Karppisen kotialbumi**

Paljasjalkainen helsinkiläinen Lauri Karppinen voi puhua urheilutoimittajan työstä ja sen muuttumisesta lähes 38 vuoden kokemuksella. Käytännöllisesti katsoen koko tuon ajan hän oli *Urheilulehden* (vuoteen 2001 virallisesti *Suomen Urheilulehti*) palveluksessa.

Karppisen innostus urheiluun syttyi 1950-luvun lopulla Kansojen kisat -nimisestä yleisurheilupelistä, jonka hän oli saanut isältään syntymäpäivälahjaksi. Isän mukana Lauri pääsi paikan päälle katsomaan jalkapalloa, jääkiekkoa, yleisurheilumaaotteluita, Eläintarhan ajoja ynnä muuta.

– Rooman vuoden 1960 olympialaisista luin alusta loppuun kaikki mahdolliset lehtijutut, jotka käsiini sain. En minä siinä vaiheessa urheilutoimittajan uraa ajatellut. Ei minulla ollut edes mitään tietoa, miten sellaiseksi pääsee.

Sittemmin Karppinen otti myöhemmillekin tavoilleen uskollisena asioista selvää. Hän valmistui Helsingin Sanomien toimittajakoulusta 1974. *Helsingin Sanomista* ei Karppisen harmiksi löytynyt hänelle urheilutoimittajan paikkaa. Mutta jo vuotta myöhemmin, heinäkuun 1975 alussa, alkoi Karppisen ura *Suomen Urheilulehdessä*.

– Meitä oli siellä kaksi toimittajaa, majakka ja perävaunu, eli noin 195-senttinen **Jouni Vilermo** (päätoimittaja 1976–1980) ja minä, 173-senttinen.

Materiaalit rekalla Savoan

Suomen Urheilulehti oli pitkään toimistuteknisesti edelläkävijä koko silloinen printtimediakenttä huomioon ottaen.

– Lehti painettiin Pieksämäellä Lehtisepät Oy:n painotalossa. Lehtiseppien toimitusjohtaja **Pekka Seppä** oli aina

Lauri Karppinen ehti lähes 40-vuotisen urheilutoimittajauransa aikana työskennellä monilla eri tekniikoilla.

äärimmäisen innostunut uusimmasta tekniikasta. Hän kävi vuosittain alan messuilla, Karppinen kertoo.

Mutta ensimmäiset juttunsa *Suomen Urheilulehdessä* Karppinen vielä kirjoitti tavallisella kirjoituskoneella A4:lle.

– Taisi olla jo vuoden 1975 lopussa, kun saimme sähkökirjoituskoneet. Se oli fantastista!

Suomen Urheilulehden toimitus oli SVUL:n toimituksessa Topeliuksenkadulla, Helsingin Töölössä.

– Joka maanantai-ilta klo 20.20 veimme Tullinpuomin Shellillä odottaneelle rekkakuskille kirjekuoren, jossa olivat juttuliuskat, kuvat, kuvatestit ja sivuskeemat. Rekkakyydillä ne siirtyivät Pieksämäelle.

Karppisella ei edelleenkään ole tarkkaa käsitystä, miten kirjekuoren sisällöstä Lehtisepissä muotoutui lehti.

– Joka torstai se joka tapauksessa ilmestyi. Kuvio toimi kitkatta. Kymmenien vuosien ajalta en muista kuin yhden kerran, kun materiaalitoimituksessa oli jotain ongelmaa.

Valmiiksi taitettua tavaraa

Iso muutos tapahtui 1980-luvulla. Käytön otettiin tekstinkäsittelylaitteet.

– Eivät ne vielä mitään tietokoneita olleet, Karppinen huomauttaa.

– Niissä oli pienenpieni ruutu. Enää ei kirjoitettu paperille. Jollakin sähköpostin esiasetetekniikalla teksti sitten siirrettiin Pieksämäelle.

Vielä samalla vuosikymmenellä tekstinkäsittelylaitteiden näytöt jo suureniivat ja *Suomen Urheilulehden* toimittajat alkoivat itse taittaa sivuja.

– Skannasimme kuvat ja muutimme

kuvatiedostot EPS-muotoon (painotuotteiden aiemmin vaatima Encapsulated PostScript -muoto).

Vuonna 1988 Karppisesta tuli *Suomen Urheilulehden* toimituspäällikkö ja viisi vuotta myöhemmin päätoimittaja. Atlantan olympialaisissa 1996 hän ja työparinsa, toimittaja **Lassi Palo** olivat taas tekniikassa ainakin kaikkia muita suomalaistoimittajia edellä.

– Meillä oli matkapäätteet, joilla pysyimme taittamaankin sivut itse. Helppottihan se kotitoimitustamme aika lailla, kun jokaisessa numerossa oli ainakin viitisentoista sivua olympialaisia.

Karppinen, Virén ja Karelin

Suurin osa haastatteluista, myös henkilökuvia varten, tehtiin kilpailutapahtumissa.

– Puhelinhaastatteluja tehtiin todella harvoin, Karppinen muistelee.

– Itse olin muutamana vuonna loppusyksystä hiihtäjien leirillä Lapissa. Siellä tein aina paljon haastatteluja varastoon. Kaikki haluamani urheilijat antoivat aina haastattelun ja puhelinnumerosakin, kun kerroin, etten tiedä, koska juttu tulee ulos ja että se vaatii todennäköisesti päivitystä.

Ei Karppisella ollut ongelmia kesälajienkaan urheilijoiden kanssa. Muun muassa kolminkertaisesta olympiakultamitalisoutajasta, sukunimikaima **Pertti Karppisesta** tuli hänen hyvä ystävänsä. Nelinkertaisen olympiakultamitali-juoksija **Lasse Virénin** kotona hän on haastattelun lomassa saanut nauttia tämän **Päivi**-vaimon valmistaman aterian.

– Sellaisia haastatteluokeikkoja uralleni osui toki useitakin. **Mona-Lisa Pursiainen**, kautta aikain ensimmäinen Suomessa Vuoden urheilijaksi (1973) äänestetty nainen, asui Mannerheimintien lähellä SVUL:n taloa. Hän kutsui omaloitteisesti minut kotiinsa haastattelua tekemään.

Ulkomaisista urheilijoista yksi on Lauri Karppisen arvoasteikolla mitattu na ylitse muiden.

– Venäläinen painija **Aleksandr Karelin**. Erittäin ystävällinen ihminen, hie-man filosofityyppinen.

Karppisen yksi parhaista urheilutoimittajatyön kautta tulleista ystäväistä oli viime syksynä edesmennyt **Seppo Nuuttila**. Valmentajalegenda jopa valmensi Karppisen tämän ainoalle maratonille, Lontooseen 1996.

Karppisen päätoimittajuus *Suomen Urheilulehdessä* päättyi vuonna 2000 ex-aitajuoksija **Kai Kyllösen** tultua hyvin lyhyeksi aikaa toimituksen tärkeimmälle pallille. Siitä lähtien Karppinen oli aina eläkkeelle jäämiseensä asti lehdessä taas toimituspäällikön vakanssilla. Lehti oli tuolla ajanjaksolla osittain samanni-

← **Lauri Karppinen ja korkeushyppääjä, olympiakultaa 1980 Moskovassa ja -hopeaa sekä Montrealissa 1976 että Los Angelesissa 1984 hypännyt Sara Simeoni. Italiattaren vuonna 1978 hypäämä 201 cm pysyi maailmanennätyksenä neljä vuotta. Kuva on otettu Italian Formiassa 1970-luvun lopulla.**

← **Työtehtävissä Lauri Karppinen tapasi kahden kesken myös Los Angelesin vuoden 1984 olympiakisojen järjestelytoimikunnan puheenjohtajan Peter Ueberrothin.**

lä koulutuspäiviä, Vuoden urheilija -äänestyksen ynnä muuta. Vahinko vain, että nuorempi polvi ei tunnu olevan kovinkaan kiinnostunut liiton toiminnasta. Jollain tavalla nuoret pitäisi saada innostumaan.

Ei ikävä eiliseen

Eläkevuosia Karppisella on nyt takanaan runsaat kahdeksan. Ei ole yllätys, ettei hän ole hetkeäkään haikaillut näitä töitä.

– Kaikki on niin erilaista. Sitä paitsi olen huono nykytekniikassa ja somettamisessa. En ole edes Facebookissa.

Urheilun seuraaminen ei ole Karppiselta kuitenkaan jäänyt, tuskin edes oleellisesti vähentynyt. Urheilussa Karppisen pitää mukavasti kiinni myös puoliso, STT:n urheiluosaston tuottajana työskentelevä **Kaija Yliniemi**. Brittifutis ja eritoten Fulham FC on edelleen pariskunnalla kovassa kurssissa – ja pysyy.

– Lontoon lennot oli viime keväänäkin perinteiseen tapaan jo varattu, mutta paikan päälle emme ole nyt korona-aikaan tietenkään päässeet. Mutta ilahduttavan monta Fulhamin peliä on tullut suorana tv:stä.

Urheilujournalismi on Karppisen eläkevuosien ajanakin ehtinyt melkoisesti muuttua.

– Sen ymmärrän, että aika on ajanut perinteisten otteluselostusten ohi, mutta...

Muun muassa seitsemien kesäolympialaisten ja yksien talviolympialaisten (Salt Lake City 2002) toimittajakokemuksella puhuva Karppinen jättää lauseen lopun lukijan itsensä pääteltäväksi. ♦

minen, mutta eri omistajan hallussa ja sen myötä käytännössä ihan eri lehti kuin se perinteinen *Suomen Urheilulehti*.

Loppunäytös Lontoossa

Karppisen urheilutoimittajaura päättyi Lontoon vuoden 2012 olympialaisiin. Sieltä hän teki juttuja sekä printtiin että nettiin, joten modernimpikin julkaisu-alusta ehti tulla tutuksi. Karppinen lähti Lontooseen, "toiseen kotikaupunkiinsa", jo puolisen vuotta ennen olympialaisia ja teki sieltä *Urheilulehteen* ennakkojuttuja.

– Päätoimittaja **Jukka Rönkä** tiesi, kuinka paljon Lontoo minulle merkitsee. Hän itse ehdotti sellaista järjestelyä.

Olympialaiset päättyivät 12. elokuuta. Seuraavana päivänä Karppinen täytti 63 vuotta ja jäi saman tien eläkkeelle.

– Melko pian sen jälkeen minua pyydettiin kirjoittamaan *Urheilutoimittajain Liiton* 85-vuotishistoriikkia. Ensin sanoin "kiitos ei", mutta kyllä minä sitten toisella kysymällä suostuin. En halunnut tuottaa pettymystä.

Karppinen tekiikin yhdessä **Askon Tanhuanpään** kanssa suurtyön vuonna 2016 ilmestyneen *Ammattilaisia ja moniosaajia* -teoksen toteuttamisessa.

Karppisella on selkeä näkemys liiton tämän päivän roolista mutta myös sen suurimmasta haasteesta:

– Liitto tekee tärkeä työtä järjestämäl-

Kultaiset olympiamuistot ja taistelu ennakkoluuloja vastaan

Urheilutoimittajain Liitto täyttää tänä vuonna 90 vuotta. Vuosikymmeniä alalla töitä paiskineet **Juhani Melart** ja **Riitta Vihavainen** palaavat menneisiin aikoihin. Maalaispoika Mäntsälästä pääsi todistamaan suomalaisen urheilun suurimpia hetkiä, kun taas Vihavaisen aikaan nainen urheilutoimittajana oli harvinaisuus.

Teksti: **Matti Lehtisaari**

Kuvat: **Anna-Kaisa Vihavainen** ja **Riitta Vihavaisen kotialbumi**

Isän neuvoa kannatti noudattaa. Näin voi todeta niin toimittajana kuin kirjailijana elämäntyönsä tehnyt urheilutoimittaja **Juhani Melart**.

– Olen maalaispoika Mäntsälästä, ja isäni sanoi, että älä jää tähän, jos vain pystyt tekemään muuta. Noudatin neuvoa enkä ole päivääkään sitä katunut, tammikuussa 88 vuotta täyttänyt Melart sanoo tyytyväisenä.

Melart valmistui vuonna 1957 voimistelunopettajaksi, mutta hakeutui jo samana keväänä töihin *Uusi Suomi*-lehteen. Myöhemmin työpaikka vaihtui *Iltalehdeksi*, kunnes vuosikymmenien mittainen työura päättyi vuonna 1998.

Melart kiittelee *Uutta Suomea* ja *Iltalehdeä* erinomaisiksi työpaikoiksi.

– *Uuden Suomen* päätoimittaja **Eero Petäjäniemi** sanoi minulle heti alkajaisiksi, että "aina kun seuraat asioita ja tapahtumia, niin katsele kaikkea vähän yläpuolelta". Se on ollut minulle hyvä sääntö kautta matkan, Melart muistaa.

Hän alkoi kirjoittaa jo 1950-luvulla moottoriurheilusta ja varsinkin autourheilusta.

– Pääsin katsomaan ralleja ja totesin, että siellähän on hyviä tyyppejä, joiden kanssa oli mukavaa tehdä töitä. Suomalaisen rallimenestys alkoi 1960-luvulla, tulivat **Rauno Aaltonen** ja **Timo Mäkinen**.

Riitta Vihavainen sai Urheilutoimittajain Liiton Elämäntyö urheilutoimittajana -tunnustuksen vuonna 2019.

Keke Rosbergin taival formula ykkösten maailmanmestariksi avasi uuden aikakauden suomalaisessa autourheilussa.

– Näen Rosbergin eräänlaisena muurinmurtajana. Rallimiehiä meillä jo oli, mutta Keke toi Suomen autourheiluun aivan uuden ulottuvuuden, Melart huomauttaa.

Münchenin ja Montrealin kultaiset olympiamuistot

Vaikka Melart muistetaan hyvin autourheilusta, syvimmälle hänen mieleensä ovat painuneet paikan päällä todistetut suomalaisten olympiavoitot Münchenin

ja Montrealin olympialaisissa.

– **Lasse Virénin** ja **Pekka Vasalan** teot Münchenissä ja Montrealissa ovat olleet elämäni koskettavimpia kohokohtia. Sain seurata Viréniä läheltä ja todeta hänen voimansa ja vahvuutensa, Melart kuvailee.

Melart sanoo, että sai tehdä töitään urheilun parhailla vuosikymmenillä.

– Tarkoitan siis 1960-, 1970- ja 1980-lukuja. Urheilu oli aidoimmillaan, urheilijoilla oli aikaa jutella ja kertoa asioistaan, toimittaja pääsi lähelle. Olen aina sanonut, että se oli parasta aikaa. Nyt henki ja toiminta ovat muuttuneet. Tänä päivänä bisnes ja urheilu kulkevat käsi kädessä.

Melart ei haluaisi hypätä tämän päivän oravanpyörään.

– En yhtään kadehdi tämän päivän toimittajia, kiireet ovat kovat. Meillä oli aikoinaan paremmin aikaa omistautua jutun tekemiselle. Ei ollut koskaan sel-laista jumalatonta hoppua kuin toimittajilla on tänä päivänä, Melart huokaisee.

Riitta Vihavainen taisteli ennakkoluuloja vastaan

Vai että nainen urheilutoimittajana? Sulkavalta lähtöisin oleva **Riitta Vihavainen** sai törmätä tähän ajattelutapaan monet kerrat aloittaessaan töitään 1970-luvulla.

Osuva ajan hengestä kertova tuokiokuva oli, kun *Uuden Suomen* päätoimittaja kutsui vuonna 1974 Vihavaisen luokseen.

– Minä olen kuullut, että te Vihavaisen haluatte urheiluun. *Uudessa Suomessa* ei ole koskaan ollut naisurheilutoimittajaa eikä tule koskaan olemaankaan, päätoimittaja tärytti Vihavaiselle.

– Voin sanoa suoraan, että osa työka-vereista arvosti naista urheilutoimittajana, osa ei arvostanut, Vihavainen kuvaa asenteita.

Vihavainen ei lannistunut, vaikka kohtelu oli toisinaan tyyliä.

– Tein *Uuden Suomen* urheiluun keikkahommia pitkin 1970-lukua. Minut usein pyydettiin töihin isoihin kisoihin.

Kun *Ilta-lehti* perustettiin vuonna 1980, minut vakinaistettiin.

Vihavaisen suuri vahvuus oli, että hän oli hankkinut hyvän kontaktiverkon ai-empina työvuosinaan.

– Tunsin hirveän monia ihmisiä, koska olin työskennellyt aiemmin uutistoi-mittajana, poliittisella osastolla ja sun-nuntaisivuilla. Tiesin aina heti, kenelle kannatti soittaa, Vihavainen kertoo.

Alkoivat vuodet, kun samoista aiheis-ta tehtiin erilaiset versiot *Uuteen Suo-meen* ja *Ilta-lehteen*.

– Taisi olla vuosi 1988, kun *Uusi Suomi* ja *Ilta-lehti* saivat vihdoinkin omat urhei-luosastonsa. Sehän olikin parasta aikaa, kun sain keskittyä tekemään juttuni vain *Uuteen Suomeen*.

Uusi Suomi lakkautettiin kolme vuotta myöhemmin vuonna 1991.

Vihavainen sanoo yhä tunnistavansa eroja miesten ja naisten kirjoittamissa jutuissa.

– Vaikkapa **Laura Arffman** tekee jutunsa eri tavalla kuin samalla keikalla olevat miehet. Naiset tekevät ihmislä-heisempiä juttuja. Viime vuosina olen tosin huomannut, että miehetkin kirjoit-tavat enemmän human interest -tyylillä, Vihavainen arvioi.

Suomen Urheiluliitossa hämmennyttiin

Kiviä riitti käännettäviksi, kun naisten

urheilun asema oli vielä 1980-luvulla-kin hyvin toisenlainen kuin nykypäi-vän Suomessa. Ajattelutavat olivat osin kivikautisia.

– Kirjoitin, että mikseivät naiset kil-paile Suomessa moukarinheitossa tai seiväshypyssä. Olivat Suomen Urheilu-liitossa kysyneet, että onko Vihavainen tullut hulluksi, kun tuommoisia vaatii, Vihavainen muistelee.

Hän otti yhdeksi tavoitteekseen sen, että naiset nousisivat paremmin esille urheilukentillä. Enää kukaan ei kysele, pystyvätkö naiset juoksemaan pitkiä matkoja.

– Mietittiin, että naiset eivät voisi juos-ta edes 10 000 metriä, ja nyt he juoksevat jo maratoniakin. Ja on ihan normaalia, että naiset heittävätkä moukaria tai hyp-päivät seivästä.

Eläkepäiviään viettävä 79-vuotias Vi-havainen on yhä tarkasti selvillä urhei-lumaailman käännteistä.

– Pidän koko ajan radion päällä ja katson heti aamulla, että mitäs urheilua tänään tuleekaan. Ajatella, että ennen vanhaan piti odottaa seuraavan aamun lehteä, kun nyt kaikki lähetykset tulevat heti.

– Lähetyksiä on hauska katsoa, kun asiantuntijoiksi on hankittu sellaisia henkilöitä kuin **Sami Jauhojärvi** tai **Kalle Palander**. Ei tule vain pelkkää tu-losurheilua, kiittelee katsoja Helsingin Katajanokalta. ♦

Jozef Luszczyk voitti 15 km:n maailmanmestaruuden Salpausselällä järjestetyissä MM-kilpailuissa vuonna 1978. Riitta Vihavainen (toinen oik.) pääsi yhteiskuvaan maailmanmestarin ja kisakylän henkilöstön kanssa.

TULOSSA

URHEILUTOIMITTAJAIN LIITON VUOSIKOKOUS TOUKO-KESÄKUUSSA

Urheilutoimittajain Liitto pitää sääntömääräisen vuosikokouksen valitsevan koronatilanteen takia vasta touko-kesäkuussa. Hallitus päättää päivämäärän myöhemmin. Vuosikokous on avoin kaikille liiton jäsenille. **Lue lisää** sivulta 44.

URHEILUTOIMITTAJAIN KEVÄTSEMINAARI 5.5.

Urheilutoimittajain Liitto järjestää jäsenilleen Kevätseminaarin **5. toukokuuta** 2021. Kevätseminaarin teemoina ovat Tokion olympialaiset ja jalkapallon EM-kilpailut. Seminaari järjestetään **webinaarina**. **Lue lisää** sivulta 63.

GOLFIN MESTARUUSKILPAILUT JYVÄSKYLÄSSÄ JA MUURAMESSA 7.–8.6.

Urheilutoimittajain Liiton golfin mestaruuskilpailut järjestetään **7.–8. kesäkuuta** 2021 Jyväskylän Sippulanniemen ja Muuramen Golfseuran kentillä. Liiton mestaruuskilpailuihin voivat osallistua kaikki liiton jäsenet. Ilmoittautumiset 17.5. mennessä. **Lue lisää** sivulta 42.

HUOM!

Koronapandemian takia vierailu Urheilumuseoon (10.2.), kielenhuoltokoulutus (maaliskuu) sekä SuomiAreenan keskustelutilaisuus (heinäkuu) on siirretty syksyyn/ensi vuoteen.

Tarkemmat lisätiedot Urheilutoimittajain Liiton tulevista tapahtumista ja koulutustilaisuuksista seuraavassa Fair Play -lehdessä ja liiton sähköisissä viestintäkanavissa.

JÄSENEDET

Urheilutoimittajain Liiton A-, B- ja opiskelijajäsenyys oikeuttaa erilaisiin jäsenetuihin:

PRESSIKORTTI (A- JA B-JÄSENET)

Urheilutoimittajain Liiton A-jäsenet saavat pressikortin liittyessään liiton A-jäseneksi. Paikalliskerhojen B-jäsenet voivat hakea pressikorttia liitosta erillisellä hakemuksella. Pressikortin voimassaolo perustuu jäsenmaksuun (A-jäsenet) ja pressikorttimaksuun (B-jäsenet). Pressikortilla voi osoittaa ammatillisen asemansa erilaisissa työtilanteissa. Pressikortti oikeuttaa ilmaiseen sisäänpääsyyn useimpiin kansallisiin urheilutapahtumiin. Poikkeuksena ovat ainoastaan jääkiekon SM-liigan ottelut ja tapahtumat, joihin täytyy erikseen akkreditoitua.

HUOM! Siirrymme sähköiseen pressikorttiin (mobiilisovellus) keväällä 2021.

KANSAINVÄLINEN LEHDISTÖKORTTI (A-JÄSENET)

Urheilutoimittajain Liiton A-jäsenet voivat hakea kansainvälisen urheilutoimittajien liiton (AIPS) lehdistökortin. AIPS-kortti on voimassa kaksi vuotta kerrallaan. AIPS-kortti myönnetään vain jäsenmaksunsa suorittaneille liiton A-jäsenille.

KOULUTUKSET JA SEMINAARIT (A-, B- JA OPISELIJAJÄSENET)

Urheilutoimittajain Liitto ja paikalliskerhot järjestävät jäsenilleen erilaisia koulutustilaisuuksia ja seminaarimaksuja, joista suurin osa on maksuttomia. Yksityiskohtaiset kuvaukset koulutusten sisällöistä sekä ilmoittautumismakkeet löytyvät liiton verkkosivuilta.

FAIR PLAY -LEHTI (A-, B- JA OPISELIJAJÄSENET)

Urheilutoimittajain Liiton jäsenet saavat maksutta neljä kertaa vuodessa ilmestyvän liiton Fair Play -jäsenlehdet. Fair Play -lehdet löytyvät myös liiton verkkosivuilta.

KOULUTUSAPURAHAA (A-JÄSENET)

Urheilutoimittajain Liiton A-jäsenet voivat hakea liiton koulutusapurahaa ammatilliseen kouluttautumiseen. Apurahaa voi saada oman ammattitaidon kehittämiseen ja syventämiseen tähtääviin opintoihin (ei perustason opintoihin) sekä yleissivistävään itsensä kehittämiseen. Hakuaika on vuosittain helmikuun loppuun mennessä.

Koulutusapurahaa saavan jäsenen on toimitettava Fair Play -lehden juttu apurahan käytöstä.

VUODEN URHEILIJA -ÄÄNESTYS (PRESSIKORTTIIN OIKEUTETUT JÄSENET)

Urheilutoimittajain Liiton Vuoden urheilija -äänestys-oikeus on ainoastaan liiton pressikorttiin oikeutetuilla jäsenillä. Samalla voi äänestää myös Vuoden joukkuetta ja Vuoden valmentajaa.

IF:N JA KALEVAN VAKUUTUKSET (A-, B- JA OPISELIJAJÄSENET)

If tarjoaa liiton jäsenille mahdollisuuden päästä mukaan kattavaan If Etuohjelmaan ja saada sitä kautta alennusta vakuutuksista. If Etuohjelma palkitsee myös, kun vahinkoa ei satu: vahingottomilta vuosilta kertyy If Omavastuurahaa. Omavastuurahalla voi pienentää omavastuuta, jos vahinko sattuu. Keskinäinen Vakuutusyhtiö Kaleva tarjoaa liiton jäsenille Primus-henkivakuutusedun, joka on sekä liiton jäsenille että heidän perheilleen tarkoitettu jäsenetu. Vakuutus antaa turvaa sairauden ja tapaturman aiheuttaman kuoleman varalle. Henkivakuutuksen jäsenetu on 47,3 %. Uusiin Primus-henki- ja -tapaturmavakuutuksiin saa veloituksetta lisäetuna myös 2 000 euron Selviytymisturvan.

MEHILÄISEN ASIAKASETUOHJELMA (A-, B- JA OPISELIJAJÄSENET)

Mehiläinen tarjoaa liiton jäsenille Asiakasetuohjelman, jossa on hyödyllisiä etuja terveyden ja hyvinvoinnin tueksi. Edut saa käyttöönsä lataamalla puhelimellaan maksuttoman OmaMehiläisen-sovelluksen ja rekisteröitymällä sen käyttäjäksi. Etuja saa rokotepalveluista, laboratoriotutkimuksista, terveystalveluista, suun terveyden palveluista ja Mehiläisen yhteistyökumppaneilta. Edut ovat voimassa sekä itselle että sovellukseen liitettyille perheenjäsenille ja ne löytyvät OmaMehiläisen-sovelluksesta kohdasta Lisää/Edut.

Lisätiedot kaikista jäseneduista liiton verkkosivuilla:
www.urheilutoimittajat.fi

Lunta tulvillaan

Lumisanoissa ei ole pakko tyytyä tavalliseen. Urheilukieltä moititaan monesti kaavamaisiksi. Samat sanat ja sanonnat tuntuvatkin toistuvan vuodesta toiseen. Mutta ei hätää: suomen kieli tarjoaa valtavasti mahdollisuuksia poiketa tutuilta laduilta umpihangen puolelle.

Lumenkaan ei tarvitse olla vain *uutta* tai *vanhaa lunta*, *luonnonlunta* tai *tykkilunta*. Lumisanastomme rikkaudet odottavat käyttäjiään. Tähän juttuun on koottu muutamia kielentutkijoiden luminäkökulmia.

Hötelöstä utukkaan

Suomen murteissa on runsaasti lumeen viittaavia sanoja. Esimerkiksi kevyen pakkaslumen nimityksiä on kymmenittäin: *auhtalumi*, *höhhölumi*, *hötelölumi*, *kiitele*, *kytylumi*, *nattura*, *pakkasenkä*, *sarvenkaape*, *utukka*, *vikilumi* ja niin edelleen.

Suomen murteiden sanakirja on verkossa vapaasti käytettävissä. Sanakirjan toimitustyö jatkuu. Verkossa on tällä hetkellä sana-artikkelit *a:sta lööveriin*. *Lumi*-sanoja voi hakea tarkennetulla haulla esimerkiksi sanojen selitteistä. Näin löytyy vaikkapa *hirsitakkala*-sana, josta kerrotaan, että se on "nuoskakieli, jolloin lumi paakkuuntuu suksen pohjaan".

* Ulla Takala: Synonyymit Suomen murteiden sanakirjassa https://www.kotus.fi/nyt/kolumnit_artikkelit_ja_esitelmat/artikkelit/synonyymit_suomen_murteiden_sanakirjassa

* Suomen murteiden sanakirjan tarkennettu haku <https://kaino.kotus.fi/sms/?p=advsearchform>

Haituilusta tuijailuun

Mutta miten lumi sataa? Monin eri tavoin!

Suomen murteiden sanakirjassa selitetään esimerkiksi, mitä tarkoittaa *höytyvöidä*. Tietenkin kevyen pakkaslumen satamista.

Suomen murteiden sana-arkiston kokoelmista on löydetty yli sata eri tapaa, jolla lumen satamista voi ilmaista. Erimerkiksi Urjalassa on puhuttu *haituilusta*, Kurikassa

hiukkomisesta ja Puumalassa *tuijailusta*.

* Anneli Hänninen: Lumi (Tiesitkö tämän?

-palsta)

https://www.kotus.fi/nyt/kolumnit_artikkelit_ja_esitelmat/tiesitko_taman_%282004_2014%29/lumi

Talvikelistä lumiraivoon

Erilaisia lumisanoja on runsaasti myös yleiskielessä: *höytylumi*, *nuoskalumi*, *pyrylumi*, *sohjolumi*, *tykkylumi* ja niin edelleen. Yleiskielen lumisanoja voi etsiä *Kielitoimiston sanakirjasta*, jossa on monipuoliset hakumahdollisuudet.

Yleiskielessä on monenlaisia kelisanojakin. Sanakirjassa on artikkelit muun muassa sanoista *hankikeli*, *jääkeli*, *lentokeli*, *nuoskakeli*, *pakkaskeli*, *sohjokeli*, *suojakeli*, *talvikeli* ja *vesikeli*.

Säähän liittyvä julkinen kielenkäyttö on usein paisuttelua ja humoristista. Välillä käytössä on erilaisia *-raivo*-loppuisia ilmauksia, kuten *lumiraivo* ja *laturaivo*.

* Kielitoimiston sanakirja

<https://www.kielitoimistonsanakirja.fi/#/>

* Minna Pyhälähti: Lumisota puhkesi, lumiraivo repesi (Kotus-blogi, 20.1.2016)

https://www.kotus.fi/nyt/kotus-blogi/minna_pyhalah-ti/lumisota_puhkesi_lumiraivo_repesi.19860.blog

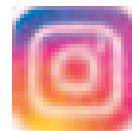
Lumi kielellämme

Lisää lumijuttuja löydät Lumi sanoissamme -vinkistä. Lumi toden totta on kielellämme!

* Lumi sanoissamme (Kotus-vinkki, 19.11.2018)

https://www.kotus.fi/nyt/kotus-vinkit/viikon_vinkkien_arkisto_%282015-2019%29/viikon_vinkit_2018/lumi_sanoissamme.29023.news

Kieli pelittämään -palstalla käsitellään urheiluun liittyviä kieliasioita monenlaisista näkökulmista. *Palstan sisällöistä* vastaavat *Kotimaisten kielten keskuksen asiantuntijat*. *Kotimaisten kielten keskus: www.kotus.fi*

Urheilutoimittajain Liitto on nyt myös Instagramissa!
Löydät meidät täältä:
www.instagram.com/urheilutoimittajat

Hämeen Sanomissa luotetaan merkitykselliseen sisältöön

Kokoaan suurempi urheilutoimitus

Laadukas journalismi on peruskivi, jonka päälle *Hämeen Sanomien* urheilutoimitus rakentaa sisältönsä. Lehden pitää tavoittaa lukijoissaan tunne, että sen haluaa lukea heti, kun postiluukku kolahtaa. Sisällön täytyy merkitä yleisölleen jotakin.

Teksti: **Esko Hatunen** Kuva: **Pekka Rautiainen**

Hämeen Sanomissa urheilun parissa puurtaa urheilutoimituksen esimiehen **Samuel Savolaisen** lisäksi kaksi vakituista toimittajaa, **Pertti Koivunen** ja **Joonas Lainesalo**. Toimituksella on myös vakiintunut avustajakunta.

– Vaikka emme ole toimituksena suuri, se ei tarkoita, ettemmekö voisi henkisesti ja teknisesti olla suuria. Resurssien puutteeseen vedoten en haluaisi jättää asioita tekemättä omalla otteella ja näkemyksellä, Savolainen linjaa.

Työvuoroja urheilussa pyöritetään kolmen viikon syklissä. Viikonlopuissa on kaksi toimittajaa ja sivujakin on enemmän kuin arkena. Urheilulla painetussa lehdessä tilaa on 5–7 sivua.

Kiekko on ykkönen

Jääkiekko ja HPK ovat *Hämeen Sanomien* urheilusivuilla eniten esillä. Pelkkä seuraaminen ei yleisölle riitä. Savolainen on tuonut maakuntalehden urheilun toimiskulttuuriin uusia tuulia.

– Lehden täytyy kertoa, mitä tapahtui, mutta sen lisäksi pitää pystyä kertoamaan myös, miksi niin tapahtui.

Toimituksessa kommentointi ja kolumnien kirjoittaminen on lisääntynyt Savolaisen aikana. Niiden tekemistä on puoltanut myös yleisön vastaanotto. Lehden tunnetun avustajan **Petteri Sihvosen** kommentti vuodenvaihteen nuorten jääkiekon MM-kilpailuista nousi *Hämeen Sanomien* koko kuukauden luetuimpien juttujen joukkoon.

– Paikallisuus, paikallisuutisointi ja -urheilu ovat maakuntalehden leipä ja voi. Jos lehdellä on kykyä ottaa kantaa vaikkapa jääkiekon MM-kisoihin tai formuloihin, niin miksi sitä ei tekisi. Joskus leivän päällä voi olla juustoa ja kinkkuakin.

– Jos jääkiekon MM-kisat kiinnostavat

"Meidän pitää olla se paikka, jossa on ajankohtaisinta tietoa paikallisesta urheilusta ja mielellään vielä vähän etuajassa."

Hämeen Sanomien urheilutoimituksen esimies Samuel Savolainen

koko Suomessa, kyllä ne kiinnostavat Kanta-Hämeessäkin.

Lehden levikkialueen ydintä ovat nykyisen Hämeenlinnan kaupungin lisäksi Janakkalan ja Hattulan kunnat. Vaikutuspiiri ulottuu kaikissa ilmansuunnissa koko Kanta-Hämeen alueelle – muun muassa Riihimäelle. Paperilehteä lukee päivittäin noin 44 000 ihmistä, ja verkkosivulla ja mobiilisovelluksella on yhteensä noin 100 000 kävijää viikossa.

Ruusuja ja risuja

Paikallismedioiden urheilutoimitusten ja -toimittajien suhde paikalliseen urheiluun on tiivis. Näin on myös Hämeenlinnassa. Liigaseura HPK on Savolaisen mukaan ainoa taloudellisesti täysin ammattilaispohjalta toimiva urheiluseura kaupungissa.

– Sen vuoksi HPK:ta käsitellään eritavalla. Ei HPK:ta ja talkoovetoista urheilua voi samoilla kriteereillä arvioida.

Seuran asioiden käsittely julkisuudessa on aiheuttanut myös debattia. Savolainen muistaa erään seuran edustajan kanssa käydyn keskustelun.

– Kerroin, että *Hämeen Sanomien* kommentit eivät ole HPK:n näkemyksiä HPK:sta, vaan toimituksen ja toimittajien näkemyksiä.

– Emme ole HPK:n cheerleadereita, vaan ulkopuolisia tarkkailijoita, Savolainen kiteyttää.

Pelkkää negatiivista kritiikkiä HPK:sta ei ole tarkoitus tuottaa. Jos seuralla menee hyvin ja se onnistuu, niin sekin tuodaan esiin. Toki Savolaisen ja Sihvosen kommentit ja näkemykset ovat aiheuttaneet närää.

– Jos he niistä pahastuvat, niin sitten pahastuvat. Teemme analyysimme niin hyvin ja perusteellisesti kuin osaamme. Näkemys mitataan lopuksi perusteluilla. Tähän päivään mennessä ei ole ollut vaikeaa seistä sanojensa takana.

Lisäarvoa lukijoille

Hämeen Sanomien urheilutoimitus tekee erikoisjulkaisuja, joista viimeisin esimerkki on 64-sivuinen jääkiekon Liiga-ekstra. Keväällä 2019 toimitus teki nopealla aikataululla HPK:sta erillisen 20-sivuisen mestaruusliitteen muutamassa päivässä.

Verkossa julkaistaan Savolaisen ja Sihvosen toimittamaa Kiekkokiuas-podcastia. Pelkästään nettiin tuotetaan myös sisältöä kilpailuista ja tapahtumista, jotka eivät ennatä aamun lehteen. Esimerkiksi jääkiekon nuorten MM-kilpailuissa pelattiin yöllä ja printissä ei yön tapahtumiin pystytty reagoimaan.

Verkkoanalytiikan kautta pyritään tunnistamaan yleisöä kiinnostavat sisällöt ja jutut. Datan perusteella lukijoita kiinnostavat urheilussa menestys, urheiluseurojen pelaajasiirrot ja vaihdokset seurajohdossa. Urheilutoimitus on onnistunut työssään niin hyvin, että niin lehdessä kuin netissä toimitus on juttujen suhteen hyvin omavarainen.

Hämeen Sanomat on läsnä myös sosiaalisen median kanavilla (Facebook, Twitter, Instagram), mutta urheilulla ei erillisiä tilejä ole. Sen sijaan toimittajien

HEEN SANOMAT

– Paikallisuus, paikallisuutisointi ja -urheilu ovat maakuntalehden leipä ja voi. Jos lehdellä on kykyä ottaa kantaa vaikkapa jääkiekon MM-kisoihin tai formuloihin, niin miksi sitä ei tekisi. Joskus leivän päällä voi olla juustoa ja kinkkuakin, sanoo Hämeen Sanomien urheilutoimituksen esimies Samuel Savolainen.

omat keskustelua herättävät somepostaukset näkyvät myös analytiikassa.

Ajantasaista tietoa etuajassa

Hämeenlinnassa on miesten Liiga-joukkueen lisäksi myös muita vahvoja joukkueurheiluseuroja. Naiset ja miehet pelaavat salibandyn F-liigaa, jääkiekkoa Liigassa ja naiset lentopalloa Mestaruusliigassa. Alueella on myös hyviä yksilöurheilijoita ja Hämeenlinnan seudulta lähteneiden urheilijoiden otteita seurataan heidän uransa eri vaiheissa.

– Meidän pitää olla se paikka, jossa on ajankohtaisinta tietoa paikallisesta urheilusta ja mielellään vielä vähän etuajassa. Joitakin viikkoja ennen erästä HPK:n

kauden avaustilaisuutta seuran edustaja toi tämän esiin.

– Samuel, etkö sinä voisi jättää jotakin meillekin julkaistavaksi? HPK:n edustaja tokaisi.

– Otin sen imarteluna, Savolainen nauhahtaa.

Savolaisen tausta toimittajaksi on yllättävä. Hän oli nuorempana omien sanojensa mukaan jonkin tason lahjakkuus oopperalaulajana. Hänen isänsä **Veli-Antti Savolainen**, joka on entinen *Uuden Suomen*, *Iltalehden* ja *Avun* päätoimittaja, pyysi poikaansa jatkamaan musiikillisella uralla.

– Älä ainakaan toimittajaksi ryhdy ja jos ryhdyt, älä ainakaan urheilutoimittajaksi!

Samuel Savolainen ei myönnä tehneensä uravalintojaan uhmataksaan isänsä neuvoja. Hän pääsi opiskellessaan Helsingin evankelisessa opistossa työharjoitteluun *A-lehtien* kustantamaan *Urheilulehteen*, johon myöhemmin työllistyi vakituisesti toimittajaksi ja eteni aina uutispäälliköksi. Lehdestä saatujen kokemusten myötä Savolaista toimittajan uralla on ajanut eteenpäin pyrkimys tehdä asioita uudella tavalla.

– Ei pidä tyytyä keskinkertaiseen tekemiseen, vaan asioita voi tehdä näkemyksellisesti ja laaja-alaisesti. Itsensä haastamalla työlle tulee merkityksellisyttä. Joka päivä on mahdollisuus tehdä uran paras juttu. ♦

Pekka Pajala tunnustautuu vanhan liiton urheilutoimittajaksi. Hän kertoo olevansa tutuiksi koetuilla linjoilla monissa asioissa. Esimerkin hän antaa tulospörssistä, jonka moni nuori toimittaja olisi hylkäämässä.
– On tärkeää, että lehdestä löytyy paljon paikallisten nimiä.

Tutuiksi koetuilla linjoilla monissa asioissa

Pekka Pajala viihtyy kirjoittajana

Pekka Pajalan ura urheilutoimittajana alkoi 40 vuotta sitten, mutta innostus kuuluu yhä hänen ajatuksistaan.

Teksti: **Markus Karjalainen** Kuva: **Juha Neuvonen**

Maakuntalehtien liiketoiminta oli vielä 1980-luvulla vakaata. Lehtiä kustannettiin tiloissa hyvässä taloudellisessa tilanteessa. Urheilutoimittaja Pekka Pajala aloitti työssään helmikuussa 1981 *Keskipohtjanmaa*-lehdessä.

– Olin heti uutisoimassa Lahdessa pidettyjä ampumahiihdon MM-kisoja kotitoimituksesta käsin, kertoo Pajala,

jonka tie toimittajaksi oli hänen uransa alkuvuosina tyypillinen.

– Minusta ei pitänyt tulla edes toimittajaa. Harrastin musiikkia ja kävin kysymässä Kokkolasta töitä Ylen alue-toimituksessa. Ajattelin äänitarkkailijan hommia, mutta sain hieman yllättäen harjoittelijan paikan toimituksesta. Olin pian sen jälkeen hetken *Lestijoki*-lehdessä, josta pääsin *Keskipohtjanmaan* urheilutoimittajaksi, kertoo Pajala, jolla ei ollut

alan opintoja lainkaan.

– Pääsin ylioppilaaksi, jonka jälkeen menin armeijaan, jonka jälkeen mietin työasioita. Siihen aikaan lehdet kasvativat toimituksiaan ja uutta väkeä palkattiin. Itse pääsin siis aika vähäisellä työkokemuksella kolmen hengen urheilutoimitukseen. Keski-Pohjanmaan urheilu oli toki minulle tuttua. Mieleeni on jäänyt nuoruusvuosiltani vuosi 1969, kun kävimme isäni kanssa todistamas-

viime aikoina pari päivää viikossa uutisosaston juttuja. "Osa-aikatyö", kaksi päivää viikossa uutistoimittajana, alkoi jo ennen koronaa. Järjestely on Pajalan mielestä joustava: jos urheilussa riittää pitkin viikkoa tekemistä kahdelle toimittajalle, uutisvuorot vaihtuvat urheilun vuoroiksi.

– Korona on pitänyt urheilun hiljaisena. Uutisiin on ollut kuitenkin ihan hauskaa kirjoittaa vaihtelun vuoksi. Täytyy kuitenkin tunnustaa, että jäähallille on tähän aikaan vuodesta ikävä.

Kajaanin Hokki, kuten koko muukin Mestis, jäi marraskuun lopussa tauolle, jonka loppumisesta ei tammikuun puolella välissä ollut tietoa.

– Urheilun tilanne on ollut kamala. Voi vain toivoa, että se kääntyy.

Dead line aina päällä

Myös tekniikka on muuttunut paljon. Pajala hakkasi alkuvuotensa tekstiä kirjoituskoneella, mutta vähitellen tietokoneet tulivat tutuiksi. Pajala sai Calgaryn olympialaisiin vuonna 1988 matkaansa kannettavan tai oikeastaan raahattavan koneen.

– Elimme silloin eräänlaista internetin esiaikaa. Tekstiedosto lähti puhelimesta akustisen modeemin kautta paikallisen yhtiön vastaanotonumeroon, josta se jaettiin koti-Suomeen. Tosin teknisiä asetuksia kävi joku säätämässä Suomes-ta tehden viisi minuuttia töitä. Sitten jutut alkoivat kulkea maailmalle. Pienenä esteenä oli, että Kanadassakin oli kapasiteettia nähden paljon puhelinliikennettä, ja moni lähetys meni jatkuvasti uusiksi.

Nyt toimittajat hoitavat sivujaan jutun kirjoittamisesta ja kuvaamisesta usein painoon saakka, mutta uusia ongelmia-kin on tullut.

– Urheilussa dead line on ollut aina päällä. Takavuosina raja venyi tarvittaessa jopa hieman yli puolen yön. Kello 00.15 järjestyi soittamalla omaan painoon. Nyt lehtemme menee arkisin kiinni klo 22.00, mutta maanantain lehti on erityisen hankala. Se pitää olla kiinni kello 20.00, eikä esimerkiksi sunnuntaina pelattu pesäpallo-ottelu välttämättä ehdi lehteen, kertoo Pajala.

Kainuun Sanomat ei ole ilmestynyt muutamaan vuoteen sunnuntaina, mikä on oma riesansa urheilutoimitukselle. Silloin voi käydä niin, että lauantain tärkeimmät pelit ovat vasta maanantain lehdessä. Näkökulmat on mietittävä todella tarkoin.

– Ennen ottelun olivat nähneet vain katsojat. Nyt suurin osa tietää tuloksen, kun lehti tulee ja tapahtumat on katsottu ja puitu ties kuinka monesta suoratoistopalvelusta, kertoo Pajala.

Urheilutoimitukset laittavat juttunsa myös nettisivulle, mutta tapahtumat eivät ole uutisia.

– Silloin etsitään omaa näkökulmaa ja uutista.

Lehtien omistuksen keskittyessä on kokeiltu vaihtoehtoja urheilusivujenkin toimittamiseen.

– Alman aikaan meillä oli lehtien yhteinen urheilutoimitus, mutta se ei ollut paikallisuudelle hyvästä. Laajan alueen painotukset olivat ja ovat edelleen niin erilaisia. *Aamulehden* ja *Satakunnan Kansan* liigajääkiekon tarjonta oli esimerkki siitä. Kainuussa kiinnostivat enemmän maakunnan omat asiat, vaikkapa alasarjojen jääkiekko. Nyt Kainuun urheilujuttukin tehdään pitkälti oman tarpeen mukaisesti. Emme oikein löytäneet pohjoisen Suomen toimituksista hyvin toimivaa vaihtojuttujen mallia, sanoo Pajala.

– Keskipohjanmaan tekemän kaupan vaikutukset sisältöömme jäänevät vähäisiksi.

Tulospörssi ei saa unohtaa

Pekka Pajala on huomannut, että lehtien urheilutoimitukset ovat menettäneet lukijoidensa lisäksi myös alasta kiinnostuneita toimittajia.

– Urheiluun on hankala saada kesätoimittajaa. Moni arastelee varmaan sitä, että pienessä toimituksessa on heti suuri vastuu, eikä ole takana tarkkailevaa kokenutta toimittajaa, neuvojaa, vain ole. Urheilua ei kannata pelätä, sillä osastolla oppii nopeasti hahmottamaan asioita ja tekemään hommat nopeasti. Urheilutoimitus on hyvä kasvualusta alalle.

Pajala tunnustautuu vanhan liiton urheilutoimittajaksi. Hän kertoo olevansa tutuksi koetuilla linjoilla monissa asioissa. Esimerkin hän antaa tulospörssistä, jonka moni nuori toimittaja olisi hylkäämässä.

– Ylen nykyinen päätoimittaja **Jouko Jokinen** oli *Aamulehdessä* ollessaan usein Alman lehtien urheilupalaverissa. Jokinen muistutti, ettei tulospörssiä saa unohtaa. Ohje oli tarkka: pitääkö tulospörssi kunnossa, kertoo Pajala mielestään erittäin tärkeästä palstasta, joka on pysynyt maakuntalehtien sivuilla viime vuosituhanelta.

– On tärkeää, että lehdestä löytyy paljon paikallisten nimiä.

Pajala uskoo jäävänsä kunniallisesti eläkkeelle runsaan parin vuoden päästä *Kainuun Sanomista*.

– Olemme vaimoni kanssa innokkaita veneilijöitä, joten tutuiksi ovat tulleet läheisen Oulujärven ohella Vuoksen vesistöt. Niitä päiviä kelpaa odottaa – ja ennen kaikkea toivottavasti terveenä. ♦

sa katsomossa hienoa jalkapallokautta, joka päättyi Kokkolan Pallo-Veikkojen mestaruuteen.

Vuonna 1985 Pajala vaihtoi työmaataan *Kainuun Sanomiin*.

– Olen viihtynyt, vaikka muutoksia on ollut paljon. 1990-luvulla alkoi mediaylläily, joka on osunut *Kainuun Sanomiin* monta kertaa.

Tätä juttua kirjoitettaessa Pajala oli saanut juuri uuden työnantajan. Iso media-alan kauppa julkistettiin haastattelua edeltävänä päivänä, ja Pajalakin on uuden työnantajan palveluksessa maaliskuun alusta.

– Omalla tavallani palasin juurilleni, kun Keskipohjanmaa-lehteä kustantava KPK-yhtiöt osti suomalaisen lehtipainon (SLP). Kainuun Sanomien kirjapainon jälkeen Kajaanissa ilmestynvä lehti oli ollut vuodesta 1998 Alman omistuksessa, kunnes suomalainen lehtipaino osti ensin Kainuun Sanomien painon ja myöhemmin koko lehden 2015.

– Alman aikaan meillä oli jonkin aikaa jopa lehtien yhteinen urheilutoimitus, muuten harrastettiin hyvin tiivistä juttuvaihtoa ja kisaprojekteja, kertoo Pajala.

"Jäähallille on tähän aikaan vuodesta ikävä"

Omistajien vaihdosten lisäksi myös *Kainuun Sanomien* työmaalla on käynyt myllerrys.

– Menin Kajaanin kolmen hengen urheilutoimitukseen. Saman kokoista toimitusta pyritettiin pitkään, mutta ilmestymispäivien vähentyessä kuuteen rajattiin urheilukin vain kahden vahvuiseksi toimitukseksi, kertoo Pajala.

Kainuun Sanomissa on toimittajia suurin piirtein puolet siitä, mitä heitä oli parhaimmillaan. Pajalakin on tehnyt

HUT palkitsi Miro Heiskasen ja Amanda Rantasen

Teksti ja kuvat: **Matti Hannula**

Jääkiekkoliiga **Miro Heiskanen** on Pääkaupunkiseudun paras urheilija 2020. Vuoden urheiluteosta Helsingin Urheilutoimittajat palkitsi **Amanda Rantasen**.

Perinteistä palkitsemistilaisuutta ei koronaepidemian vuoksi tällä kertaa järjestetty. Palkinnot luovutettiin Heiskaselle ja Rantaselle pienimuotoisin seremonioiden koronarajoitukset ja -suositukset huomioiden.

HUT on jakanut Pääkaupunkiseudun parhaan palkinnon 41 kertaa, vuodesta 1980 lähtien. Dallas Starsia jääkiekkoliiga NHL:ssä edustava Heiskanen on kuudes tämän tunnustuksen saanut jääkiekkoilija. Aiemmat ovat **Markus Ketterer** (1992), **Valtteri Filppula** (2008), **Mikael Granlund** (2011), **Teuvo Terävinen** (2015) ja **Marko Anttila** (2019). Lisäksi Jokerien joukkue sai Pääkaupunkiseudun parhaan urheilijan palkinnon 1996.

– Pääkaupunkiseudulla on tänäkin vuonna ollut paljon kovia urheilijoita. On hieno fiilis, kun saa tällaisen tunnustuksen, totesi Heiskanen, joka oli myös Vuoden urheilija -ehdokaslistalla. – En ole sen äänestyksen suhteen mitään odotuksia asetellut. Kovia nimiä on listalla monta. On hienoa olla siinä mukana, sanoi Heiskanen joulukuussa.

Lopullinen läpimurto

Kausi 2019–2020 oli Espoossa 18.7.1999 syntyneelle Heiskaselle lopullinen läpimurtokausi NHL:n terävimmälle huipulle. Heiskasen edustama Dallas Stars ylsi Stanley Cup -finaaleihin. Puolustajana pelaava Heiskanen kirjautti 27 pudotuspeliottelussa pisteet 6 + 20 = 26 ja oli puolustajien pistepörssin ykkönen ja koko pörssin kolmonen. Lukema oli NHL:n alle 22-vuotiaiden puolustajien ja eurooppalaispuolustajien kaikkien aikojen ennätys, kuten myös Dallas Starsin puolustajien seuraennätys.

Heiskasta paremman yhden kauden pudotuspelien pistesaldon ovat suomalaisista keränneet vain **Jari Kurri** ja **Tee-mu Selänne**.

– Olen tyytyväinen viime kauteen, niin henkilökohtaisesti kuin joukkueenkin kannalta, Heiskanen kommentoi.

– Trendi oli nouseva. Alku ei ollut jengiltä paras mahdollinen. Mutta onnistuimme nostamaan tasoa ja pleijareissa pelasimme tosi hyvin. Itselläni meni

runkosarjakin hyvin, mutta sain siitä vielä parannettua.

NHL:n pudotuspelit pelattiin ”kuppilassa” ilman katsojia. Häviö syyskuussa pelatuissa finaaleissa Tampa Bay Lightningille oli tietysti Dallasille karvas.

– Harmittaa, että vähän jäi vajaaksi. Ei se voiteltu kakkossijalta tunnu, mutta ainakin pikkuhiljaa paremmalta, kun aika kuluu. Nälkää ainakin jäi, Heiskanen vakuutti.

Täydennyspelaajan erikoinen osuma

Vuoden urheiluteko -palkinnon HUT on jakanut 32 kertaa, vuodesta 1989 lähtien. Palkinnon tämänkertainen voittaja Amanda Rantanen (s. 11.5.1998 Helsingissä) vaihdettiin 1. joulukuuta Edinburghissa Skotlantia vastaan pelatussa jalkapallon naisten EM-karsintaottelussa kentälle ensimmäiseen naisten maaotteluunsa tilanteessa 0–0, kun lisäaikaa oli pelattu kolme ja puoli minuuttia. Vajaa minuutti myöhemmin Rantanen karkasi **Emmi Alasen** hienosta pystysyötöstä läpiajoon. Skotlannin maali-vahti **Lee Alexander** torjui Rantasen viimeistely-yrityksen, mutta pallo kimposi Alexanderin torjunnasta Rantasen kasvojen kautta maaliin.

– Muistan sen fiilisen, kun pallo osui naamaani. Sitten näin maalin ja maalisi-

Amanda Rantanen vastaanotti Vuoden urheiluteko -palkinnon PK-35:n kotiareenalla Helsingin Pihlajamäessä.

Miro Heiskanen on kuudes jääkiekkoilija, joka on palkittu Pääkaupunkiseudun parhaana urheilijana. Palkintoa on jaettu vuodesta 1980.

sa pallon. Kaikki se jännitys ja ilo purkautuivat yhtä aikaa. Se oli hieno hetki, vaikka nenästä tuli verta ja vähän sattui, Rantanen naurahtaa.

1–0-voitolla Suomi varmisti vähintään EM-jatkokarsintapaikan ja mitä todennäköisimmin suoran pääsyn kesällä 2022 pelattaviin kisoihin.

Rantanen oli varapelaajana jo Helsingissä lokakuun lopussa Skotlantia vastaan pelatussa voittoa EM-karsintapeliä, mutta ei silloin päässyt edes harjoittelemaan joukkueen kanssa.

– Kotipeliin varalle pääsy oli iso yllätys. Sen myötä odotinkin olevani varapelaajien listalla myös vieraspeleissä. Mutta olihan se taas yllätys, kun pääsin matkalle mukaan, kertaa Rantanen käänteitä, jotka johtuivat muun muassa siitä, että sekä **Kaisa Collin** että **Juliette Kemppi** joutuivat koronatilanteen vuoksi jäämään pois vieraspeleistä.

Hyvä maku liigakaudestakin

Kansallisessa liigassa Rantanen on helsinkiläisen PK-35:n kapteeni. Hän teki menneellä kaudella joukkueelleen 10 maalia ja oli liigan maalintekijätilaston kolmonen. Nousija PK-35 sijoittui kuudenneksi, vaikka oli etukäteisveikkauksissa putoajakandidaatti.

– Hyvä maku jäi, Rantanen sanoo.

– Oli myös tosi upea juttu, kun pääsimme pelaamaan uudistetun Olympiastadionin ensimmäisessä tapahtumassa liigapelin HJK:ta vastaan.

Muutama vuosi sitten Rantanen oli monestakin syystä lopettamassa jalkapalloilun. Nyt on toinen ääni kellossa.

– Haluan katsoa, mihin asti pääsee, kun tekee kaiken täysillä. Unelmoin, että saan tehdä tätä ammatikseni. ♦

Ratakelaaja Leo-Pekka Tähti valittiin ensimmäisen kerran kotikaupunkinsa Porin parhaaksi vuonna 2004. Sen jälkeen hän on ollut ykkösen vuosina 2008, 2009, 2011, 2012, 2016, 2017, 2018, 2019 ja nyt siis 2020 kaikkiaan jo kymmenennen kerran.

Tähti paineli kymppikerhoon

Koronapandemia teki urheiluvuodesta poikkeuksellisen, mutta Porissa yksi asia oli ennallaan: **Leo-Pekka Tähti** valittiin jälleen Porin Vuoden urheilijaksi.

Porissa paraurheilija hyväksyttiin aikoinaan äänestyslistalle jo ennen kuin Urheilutoimittajain Liitto muutti valtakunnallisen äänestyksen sääntöjä. Ensimmäisen kerran Tähti valittiin kotikaupunkinsa parhaaksi vuonna 2004. Sen jälkeen hän on ollut ykkönen vuosina 2008, 2009, 2011, 2012, 2016, 2017, 2018, 2019 ja nyt siis 2020 kaikkiaan jo kymmenennen kerran.

Viiden voiton putki on vuonna 1964 al-

kaneen Porin Vuoden urheilija -äänestyksen ennätys. Titteliä määrittänyt Tähti on ollut omassa luokassaan jo pitkään. Painonnostaja **Kaarlo Kangasniemi** ja jousi-ampuja **Kyösti Laasonen** saivat aikoinaan kuusi voittoa.

Arvokilpailuissa Tähtikään ei päässyt viime vuonna menestymään. Hän kuitenkin kelsi T54-luokassa maailman kärkijän 100, 200 ja 400 metrillä.

Toiseksi Porin äänestyksessä tuli kuulantöynnön Suomen mestari **Eero Ahola** ja kolmanneksi crossfitin epävirallisissa MM-kilpailuissa seitsemänneksi sijoittunut **Jonne Koski**.

Teksti: **Harri Laiho**

Kuva: **Nina Jakonen**

Löydät meidät Facebookista
facebook.com/urheilutoimittajat

Löydät meidät Instagramissa
instagram.com/urheilutoimittajat

Seuraa meitä Twitterissä
twitter.com/urheilutoimitus

Niskaset valttia Kuopiossa

Kuopion Urheilutoimittajien Kerho valitsi maastohiihtäjä **Iivo Niskasen** vuoden 2020 parhaaksi kuopiolaiseksi urheilijaksi. Puijon Hiihtoseuraa edustava Niskanen voitti maaliskuussa Salpausselällä maailmancupissa 15 kilometrin hiihdon perinteisellä hiihtotavalla väliaikalähdellä.

Paikalliskerhon valinnat painottuivat tänä vuonna Niskasiin. Toiseksi äänestyksessä tuli jalkapalloilija **Ilmari Niskanen**, joka edusti elokuuhun saakka Kuopion Palloseuraa ja siirtyi Saksan kolmanteen Bundesliigaan. Saksassa hän pelaa FC Ingolstadt 04:ssä. Lisäksi Niskanen on päässyt pelaamaan Suomen A-maaotteluissa.

Kolmanneksi tuli jääkiekkoilija **Tanja Niskanen**, joka on KalPan liigajoukkueen ja Suomen maajoukkueen runkopelaaja.

Kuopion Urheilutoimittajat ovat valinneet kotikaupunkinsa parhaan urheilijan vuodesta 1964 lähtien. Mukaan ovat tulleet myös vuoden valmentajan ja joukkueen valinnat. Vuoden valmentajaksi valittiin tällä kertaa KalPan naisten **Marjo Vuottilainen** ja joukkueeksi amerikkalaisen jalkapallon Vaahteraliigan mestari Steelers.

Teksti: **Markus Karjalainen**

Kuva: **Suomen Hiihtoliitto**

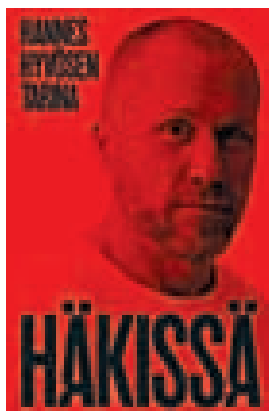

Kuopion Urheilutoimittajien Kerho valitsi maastohiihtäjä **Iivo Niskasen** vuoden 2020 parhaaksi kuopiolaiseksi urheilijaksi.

Erityistapaus

**HÄKISSÄ – HANNES
HYVÖSEN TARINA**

Marika Lehto
WSOY 2020
361 sivua

Taasko yksi renttutarina jääkiekosta? Se oli varsin tavallinen reaktio, kun **Hannes Hyvösen** kirjaprojekti julkaistiin. Muun muassa **Jere Karalahtensa** ja **Marko Jantusen**sa lukeneille saattoi tulla mieleen, että nämä tarinat ja mässäilyt on jo nähty. Toisaalta elämän rosoisuus, sankarin ja konnan kasvot samassa persoonassa, ylä- ja alamäet tarjoavat aina taattua tosielämän draamaa.

Jääkiekkoilija Hyvönen ei noussut koskaan urheilujulkisuudessa aivan siihen ykkösketjuun, jonka tekemisiä seurataan myös viihdeosastolla. Tie on vienyt viihde- ja juorupalstoille vasta uran jälkeen. Jääkiekon seuraajille Hyvönen oli kuitenkin enemmän tai vähemmän erityistapausta siitä asti, kun 19-vuotias oululaisnuorukainen debytoi **Vladimir Juršinovin** valmentamassa kivi-kovassa TPS:ssä.

Hän ei ollut mikään tavallinen Hannes, poika pohjoisesta, joka aloitti hiljalleen liigauraansa. Hän oli heti hurja, ellei jopa hullu. Hän ei väistellyt. Hän nousi nopeasti vieraskatsomoiden silmätikuksi, ”Poroksi”, jolla oli terävät sarvet. Hirmuisella laukauksellaan hän osasi tehdä maaleja, mutta ne jäivät välillä muun ryminän varjoon. Mutta aina silloin, kun tehot nousivat tärkeimmäksi aseeksi, ylimääräinen kohina vaimeni. Silloin nähtiin pelimies Hyvönen.

Hyvösen ura oli erityistapausta alusta loppuun. Yhtenä kautena kulki, seuraavana välttämättä ei. Keväällä hän saattoi olla sankari, syksyllä hylkiö. Kun kaksi kautta samassa paikassa oli maksimi ja kun ammattilaisuralle kertyi parikymmentä seuraa, ne kielivät muustakin kuin siitä, että markkinoilla oli ottajia.

Marika Lehdon kirjoittama kirja avaa mainiosti juuri niitä taustoja, miksi Hyvösen urasta tuli sellainen kuin tuli. Välillä meni oikealla tavalla lujaa, mutta aina pian sen jälkeen sattui ongelmia ja vastoinkäymisiä. Toki Hyvönen koki tulleen monessa paikassa väärinymmärretyksi, mutta kenties suurin ongelma oli usein Hannes Hyvönen.

Kun ura oli ohi, avioliitot särkyneet ja ansaitut miljoonat tuhlatu, masentunut Hyvönen näki punaviini- ja pillerihuurissaan ratkaisuksi asuntonsa kattohirret ja köyden. Hirret olivat liian korkealla. Lampun koukku ei kestänyt. Hyvönen ymmärsi soittaa apua. Hän pääsi hoitoon.

Toipuminen ei ollut yhtä tehokasta ja suoraviivaista kuin Hyvösen meno parhaimmillaan kaukalossa. Mies nousi kuitenkin jaloilleen elämänsä jyrkimmästäkin alamäestä.

Siitä kaikesta kirja tarjoaa Hyvösen vahvaa itsetutkiskelua lapsuudesta alkaen. Lehto on päässyt taitavasti Hyvösen ajatuksiin ja tuntoihin, joista ex-kiekkailija on osannut puhua. Lopputuloksena ei ole alkoholilla ja huumeilla hekumoiva renttutarina, vaan sujuvasti kirjoitettu varsin syvälinen matka erityistapaukseen nimeltä Hannes Hyvönen.

Harri Laiho

Tarjolla köyhän miehen Waltaria

OLIIVIPUUT EIVÄT KOSKAAN KUOLE

Petter Kukkonen
Docendo 2020
759 sivua

Köyhän miehen Waltari. Sellaiseksi **Petter Kukkosta** voi nimittää esikoisteoksensa *Oliivipuut eivät koskaan kuole* perusteella. Siinä missä **Mika Waltarin** tunnetuimmassa teoksessa seurataan lääkäri **Sinuh**en seikkailuja muinaisessa Egyptissä, kirjoittaa Kukkonen painija **Alekoksen** sattumuksista antiikin Kreikassa.

Köyhän miehen Waltari. Nimitys voi kuulostaa vaatimatomalta, mutta eihän se sitä ole. Waltari on kaikkien aikojen parhaita suomalaiskirjailijoita, joten köyhä versio Waltarista on hyvä sekin. Ja Kukkosella on esikoisessaan homma hallussa. Historialliset faktat on huolellisesti tarkastettu ja antiikin olympialaisiin tähtäävän Alekoksen seikkailuista on kouduttavaa lukea.

Suomen yhdistetyn maajoukkueen päävalmentajana toimivan Kukkoson esikoisteos on lähes 800-sivuinen järkäle. Paksu teos on jo itsessään melkoinen saavutus, sillä valmentamisen ohessa kirjoittaminen on melkoinen temppu.

– Jossain vaiheessa päätin, että kirjoitan vähän joka päivä, Kukkonen kertoo.

Kukkonen on kirjoittanut kirjaansa siis myös leireillä jo vuosien ajan. Siinä vaiheessa, kun urheilijat ovat menneet iltalevolle, on valmentaja muuntautunut kirjailijaksi ja siirtynyt ajatuksiinsa yli 2000 vuoden taakse. Jonkin verran kirjassa näkyy tyyliheilahteluina se, että ensimmäiset rivinsä Kukkonen kirjoitti teokseensa jo liki 15 vuotta sitten.

On vähän siinä ja siinä, voidaanko *Oliivipuut eivät koskaan kuole* arvioida urheilukirjana. Enemmän se on historiallinen romaani. Antiikin olympialaisten suhteen kirja herättää paljon ajatuksia. Vaikka vuosisadat ovat vaihtuneet sitten antiikin päivien, voi lähes 1000 vuotta kestäneestä antiikin olympiaperinteestä löytää paljon yhtäläisyyttä nykyaikaan.

– Pitkäaikainen, yhteiskunnalle merkityksellinen urheilu-kulttuuri kehittyi väkisininkin korkeatasoiseksi. Valmennus oli monipuolista, urheilijoilla oli käytössä hierojaorjat, urheilijat pidättäytyivät seksistä ennen tärkeitä kisoja, ja viininkin tiedettiin pehmentävän urheilijaa. Menestyjät olivat varakkaita miehiä, Kukkonen selvittää.

Myös lieveilmiöt olivat pitkälti samoja kuin nykyisin. Antiikissa käytettiin (lähinnä kivun lievennykseen) kiellettyjä aineita, tuloksista sovittiin ja lahjuksia käytettiin runsaasti. Pesusieniä ei yhdistetyn mäkiosuuden tavoin housuihin tunnettu, sillä antiikissa urheiltiin tunnetusti alasti.

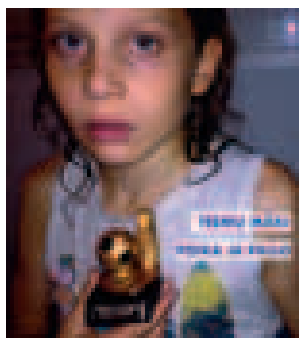
Kukkoson esikoisteos ei pituutensa ja historiallisten käänteiden vuoksi ole erityisen kevyttä iltalukemista, mutta kiinnostava kirja on. Ja on suorastaan mielenkiintoista odottaa, millaiset seikkailut Alekosta odottavat jatko-osassa, joka kuulemma on jo käytännössä valmis.

Tommi Roimela

Jalkapalloa runomitassa

POIKA JA PALLO

Teemu Mäki
Gummerus 2020
72 sivua

Jos runokirjan kirjoittaja on saanut kissantappovideos- taan eläinräkkäystuomion, vaikkakin jo runsaat 30 vuotta sitten, ja on samaisella videolla masturboinut tuon kuolleen eläimen päälle, ei ole ihme, jos *Poika ja pallo* -teokseen tarttuvalla on jonkinlainen ennakkoasenne tulevaan lukukokemukseensa.

Futisvanhempi **Teemu Mäen** runokokoelma kuvaa kustantajan määritelmän mukaan pojan suhdetta jalkapalloon, vanhempiin, maailmaan ja elämän kiertokulkuun.

Osa säkeistä saa kieltämättä lukijan miettimään yhteyksiä reaali maailmaan. Muun muassa runo *Seitsemän aikuista seisoo rivissä* osoittaa Mäen havainnoineen Helsingin Ponnistuksessa pelaavan poikansa peleissä muutakin kuin kentän rajojen sisäpuolen tapahtumia.

”Yksi aikuisista harmittelee kovaan ääneen, että meidän jengin asenne, se ei vain riitä, vastapuolen fyysisyyttä, tekniikkaa ja taktiikkaa vastaan. Toinen käy kännykällä kovaäänistä autokauppaa. Kolmas huomauttaa, että vaikka onnistuneessa driblauksessa toki on ihmeen ja saumattoman sopusoinnun tuntua, virheiden välttäminen on silti tärkeämpää kuin taiturointi. Neljäs sanoo, ettei voitolla ole väliä, että hyödyllisintä tässä loppujen lopuksi on se, että lapset oppivat sietämään pettymyksiä. Viides ilmoittaa, että tuomari on huijari, saatana ja pulunnussija. Kuudes heittää, että tässä iässä sitä tarttee vähintään aviorikoksen, veropetoksen, uudet tissit tai maailmanympärimatkan. Seitsemäs alkaa muistella niitä, joiden into häneen loppahti, ja niitä, jotka hän itse hylkäsi ja kolmasti kielsi.”
(otteesta karsittu säkeitä)

Noinhan se kai suunnilleen menee. Kannattaa miettiä sitä, jos ja kun esimerkiksi Helsinki Cupia joskus vielä pelataan siten, että edes seitsemän aikuista pääsee kentän laidalle.

Neljä viidesosaa *Pallo ja poika* -teoksesta voidaan rimaa hi-poen luokitella urheilukirjaksi, ja nostihan Vuoden urheilukirja -raati sen finaalioktettiinkin. Viimeinen viidesosa ei ole urheilukirjasäältä edes harsomaisen röpelösti. Mikä sitten on teoksen kohderyhmä? Ei mielestäni ainakaan se poika, jolla on se pallo.

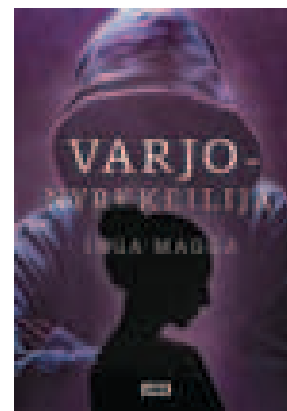
Teemu Mäki on Suomen Taiteilijaseuran puheenjohtaja. Taiteen edistämiskeskus on tukenut *Pallo ja poika* -kirjan kirjoittamista. Sen on siis pakko olla taidetta.

Matti Hannula

Arvoituksellinen Lola

VARJONYRKKEILIJÄ

Inga Magga
Like 2020
351 sivua

Vielä vuonna 2015 Noki-an lukiossa opetti kuvataidetta henkilö nimeltä **Inga Annala**. Nykyään hänet tunnetaan nimellä **Inga Magga**. Kaksi nimeä, yksi persoona. Vai sittenkin kaksi persoona?

Maggan esikoisromaanissa *Varjonyrkkeilijä* päähenkilöitä on kaksi. Heidän elämänsä kietoutuvat toisiinsa nyrkkeilyn ansiosta – tai takia. Ensimmäisen puoliskon kertoja on Lola, joka harrasti pikkukaupungissa nyrkkeilyä autoritäärisen miesvalmentajan silmien alla. Puolen välin jälkeen kertojajaminä vaihtuu kyseisen valmentajan tyttäreeseen ja samalla aikakausi lähelle nykyhetkeä. Naiset tapaavat toisensa satumalta Rebekan mennessä kuvataidekurssille, jonka opettajana toimii Lola.

Varjonyrkkeilijän teema on seksuaalinen hyväksikäyttö, joka etenee väkivaltaan asti. Ihmissuhdekuvauksen rinnalla kulkee taidegrafiikka ja nyrkkeily. Magga on harrastanut nuorempana kuntonyrkkeilyä, ja viime vuosina hän on otellut korkealla tasolla thainyrkkeilyssä. Ei ihme, että harjoitussalien kuvaus on uskottavaa ja termit oikeaan osuvia. Kirjoittajan kuvataideopettajan pätevyys takaa asiantunte-muksen grafiikkatyöpajan kuvauksessa.

Seksuaalinen hyväksikäyttö on ollut viime vuosina esillä niin taiteessa kuin urheilussakin. Maggan ensimmäinen kirja ei ole kuitenkaan syntynyt hetken mielenhuutoon. Hän on kertonut kehittäneensä teemaa kymmenisen vuotta. Kirjoittamisen Magga hallitsee suvereenisti. Siinäkin hän on ammattilainen, sillä saamelastaustainen nainen aloitti kirjallisuustieteen opinnot synnytyttyään ensin kaksi lasta.

Vaikka *Varjonyrkkeilijän* aihe on synkkä ja harjoitustilan tunnelma painostava, Magga ei tarjoile rajua väkivaltakuvastoa eikä mausta tekstiä seksiaktien kuvauksella. Lukijan mielikuvitukselle ja omille tulkinnoille jätetään tilaa.

Ulkomaalaissyntyinen valmentaja on entinen nyrkkeilijä, jonka lapsuus on ollut traumaattinen. Pimeä puoli näkyy valmentajan suhteessa nuoriin naisiin. Maggan mukaan kyse ei ole poikkeustapauksesta urheilumaailmassa. Ilmiö on yleinen, ja siksi siitä on syytä puhua ja kirjoittaa.

Varjonyrkkeilijä on erinomaista opetusmateriaalia aiheen käsittelemiseen. Kirja ei osoittele eikä syyllistä.

Lola on The Kinksin hittibiisi vuodelta 1970. Laulu kertoo naisesta, joka paljastuu mieheksi. Maggan kirjan juonenkäänne on samalla tavalla yllättäviä ja kiinnostavia. Hittiaimesta siis.

Juha Kanerva

Löydät meidät Facebookista
facebook.com/urheilutoimittajat

Pohjoista nostalgiaa

PORON VOIMALLA – NAPAPIIRIN JALKAPALLON HISTORIA

Juha Kanerva, Markku Saukko ja Mika Wickström
Karisto 2020, 315 sivua

Tätä arvostelua kirjoittaessani on kulunut päivälleen kolme kuukautta tämän rovaniemäläisen jalkapalloilun ja Rovaniemen Palloseuran historian kertovan teoksen julkaisusta. Kirja on saavuttanut Rovaniemellä ja laajemminkin Lapissa suurta huomiota tuossa lyhyessä ajassa, jona pohjoisen urheiluväki on odotettuun kirjaan saanut tutustua, siitä nauttia ja sen myötä palata muistelemaan takavuosien tapahtumia jalkapallokenttien äärellä ja eri aikakausien paikallisia sankareita "vihreän veran" parista.

Kirjan julkaisu osui myynnillisessä mielessä varsin oivaan ajankohtaan, sillä Rovaniemen Suomalaisessa Kirjakaupassa teos keikkui niin isänpäivä- kuin joulumyynnissäkin aivan myyntilistan kärkijoukoissa. Eikä todellakaan suotta. Kiinnostavasti ja ammattitaitoisesti kirjoitetusta historiategoksesta on ehdottomasti kyse.

Poron voimalla -kirjan kirjoittajat **Juha Kanerva**, **Markku Saukko** ja **Mika Wickström** ovat kaikki todella kokeneita kirjoittajia. Kokemusta joukolta löytyy niin urheilujournalismin, urheilupolitiikan kuin historiankin parista rutkasti. Kirjasta välittyykin hienosti historian tuntemus ja kiinnostuneisuus historiaa kohtaan. Niin elävästi kuvaukset jalkapallon sodan jälkeisiltä alkuvuosikymmeniltä Rovaniemellä kirjassa kulkevat tapahtumien ja henkilöiden välillä. Urheilun ja jalkapallon historiaa ei voi kuvata ilman kyseisen aikakauden yhteiskunnan ja sen murroksen kuvausta. Urheiluelämä ei ollut eikä ole mikään yhteiskunnan oma saareke, vaan tiukasti osa yhteiskunnallista elämää.

Kirjan "päähenkilön", viime vuonna 70 vuotta täyttäneen Rovaniemen Palloseuran, alkuvuosikymmeniin politiikka liittyi hyvin kiinteästi. Poliittinen vastakkainasettelu oli sodan jälkeen suuri ja aatteenpalo toi urheiluun ja myös jalkapalloon paljon hyvää, jos toki kritisoiavaakin löytyy kosolti. Seurayhteisöt olivat suuria perheitä, niiden puolesta taisteltiin ja niiden puolta pidettiin. Eikä naapuriseuraa katsottu hyvällä, etenkin jos se sattui kuulumaan poliittisesti "rajan" toiselle puolelle. Palloliittoon alusta pitäen kuuluneen RoPS:n taistelut 1950–1970-luvuilla kovimpiin Työväen Urheiluliittoon kuuluneiden paikallisvastustajien kanssa kirjassa kuvataan värikkäästi ja mehuksasti, hauskestikin.

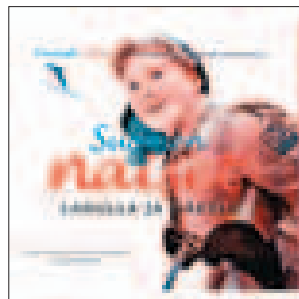
Kirjan päälähteenä on käytetty neljänkymmenen rovaniemäläiseen jalkapalloiluun keskeisesti liittyvän henkilön haastatteluja, Rovaniemen hovioikeuden sekä pohjoisen valtakunnan *Lapin Kansan* ja *Pohjolan Sanomien* kattavia arkistoja. Kirjoittajat ovat kasanneet näiden pohjalta kiinnostavan ja sujuvasti etenevän teoksen, josta jalkapallosta kiinnostunut lukija löytää taatusti mielenkiintoista luettavaa ja tuttuja henkilöitä. *Lapin Kansan* laajasta ja laadukkaasta kuva-arkistosta on kirjan kuvituksiksi löydetty pitkälti yli sata toinen toistaan kiinnostavampaa valokuvaa. Pientä kritiikkiä kirjalle voi antaa siitä, että niin sanotut tietoisuudet, joissa esitellään muun muassa legendaarisia RoPS-pelaajia vuosikymmenten varrelta, eivät mielestäni nouse tarpeeksi hyvin esille. Ne jäävät harmaaseen pohjaan upotettuina ja pienellä tekstillä kirjoitetuina harmittavasti mielenkiintoisena kulkevan tarinan "jalkoihin".

Timo Törmänen

Suomen naiset ampaisivat helmat hulmuten kilpaladuille

SUOMEN NAISET LADULLA JA MÄESSÄ

Suvi Kuisma ja Tiina Jantunen
Hiihtomuseon julkaisuja 2020
168 sivua

Suomen naiset ladulla ja mäessä -kirja perustuu Lahden hiihtomuseon samannimiseen näyttelyyn. Lokakuussa 2010 avautunutta näyttelyä lähitivät toteuttamaan Hiihtomuseon tutkijat **Suvi Kuisma** ja **Tiina Jantunen**.

Naisten kilpahiihdolla perinteet Suomessa ovat pitkät. Naiset sivatkoivat SM-mitaleista ensimmäisen kerran 5 km:n matkalla vuonna 1911 Hämeenlinnassa. Hiihtäminen oli maaseudulla luonnollinen tapa liikkua ja huonojen kulkuyhteyksien vuoksi tarpeellista. Suomessa ei kyseenalaistettu naisten fyysisistä jaksamista kisaladuilla, koska osallistujat olivat tottuneet raskaisiin töihin maalla.

Ruotsissa kehitys kulki samaan tahtiin kuin Suomessa, mutta Norjassa vuosikymmeniä hitaammin. Naiset alkoivat kamppailla Norjan mestaruudesta vasta vuodesta 1955 lähtien.

Olympialajiksi naisten hiihto kelpuutettiin vuoden 1952 Oslon talviolympialaisissa. **Lydia Wideman**, **Mirja Hietamies** ja **Siiri Rantanen** toivat Suomelle heti kolmoisvoiton.

Naishiihtäjillä ei ollut erityistä harjoitteluohtelmaa vielä 1960-luvullaakaan. **Mirja Lehtonen** kuvaili harjoitteluaan: "Joka päivä kävelen ja juoksen sen verran mitä joutaa ja kerkijee milloinkin".

Herttaiset ja hurjat Suomen tytöt -osuus kuvailee kiinnostavasti sitä, minkälaisia mielikuvia media on luonut erilaisten aikakausien hiihtosankareista. Kirjasta tekevät viihdyttävän lukuksat valokuvat naisten hiihdon suomalaisista sankareista vuosikymmenten varrelta.

Oman mausteensa kirjaan tuo historiakatsaus naisten puuteutukseen hiihtoladuilla. Naiset kilpailivat pitkään villakankaisessa hameessa ja villapuserossa. Vasta 1930-luvulla hiihtohousut syrjäyttivät lopullisesti hiihtohameen. Lotat kilpahiihtäjinä ja naiset urheilun johtotehtävissä saavat kirjassa myös omat osuutensa.

Naisten hiihdossa historiaa siis riittää, mutta mäkihypyn puolella kisahistoria on lyhyempi. Lajia pidettiin naisille vaarallisena, ja Kansainvälisessä hiihtoliitossakin vastustusta esiintyi vielä 2000-luvulla.

Tasa-arvo alkoi toteutua vasta vuonna 2009, kun naisten mäkihyppy pääsi MM-hiihtojen ohjelmaan Liberecissä. Ovi olympialaisiin aukesi vuonna 2014 Sotshin talviolympialaisissa.

Suomen naiset ladulla ja mäessä on oiva historiapaketti naisten hiihdosta ja mäkihypystä ammoisista ajoista aina tähän päivään saakka. Kaikki vuosikymmenet käydään kattavasti läpi, vaikka kovinkaan syvälle urheilijoiden taustoihin ei pureuduta.

Tilastojen ystäviäkään ei ole unohdettu. Loppuun on koottu luettelo hiihdon SM-kilpailujen naisten voittajista vuodesta 1911 lähtien ja kaikki suomalaiset hiihdon arvokilpailujen mitalaiset. Mäkihyppykin on saanut tulossivunsa.

Matti Lehtisaari

Tuhti koulutuspaketti luvassa – ilmoittaudu mukaan!

Urheilutoimittajien Kevätseminaari 5.5.

Urheilutoimittajain Liitto järjestää jäsenilleen Kevätseminaarin **5. toukokuuta** 2021. Kevätseminaarin teemoina ovat Tokion olympialaiset sekä jalkapallon EM-lopputurnaus.

Seminaari järjestetään webinaarina ja se on liiton jäsenille **maksuton**, muille seminaari maksaa 100 euroa.

Kevätseminaarissa puheenvuoron saavat Tokion olympialaisten osalta Olympiakomitean huippu-urheiluyksikön johtaja **Mika Lehtimäki**, viestintäjohtaja **Mika Noronen** ja myyntijohtaja **Jaakko Sippola** sekä kilpapurjehtija **Tuuli Petäjä-Sirén** ja estejuoksija **Topi Raitanen**.

Jalkapallon EM-kilpailujen osalta puheenvuoron saavat alustajina Suomen miesten A-maajoukkueen valmennustiimin jäsenet ja vastustajien tarkkailijat **Toni Korkeakunnas** ja **Sixten Boström**.

Paneelikeskustelussa vastustajien pelityyleistä ovat keskustelemassa ja kouluttamassa Toni Korkeakunnas ja Sixten Boström sekä Helsingin Sanomien urheilutoimittaja **Ari Virtanen**.

Sitovat ilmoittautumiset 26.4. mennessä liiton verkkosivuilla olevalla erillisellä ilmoittautumislomakkeella: www.urheilutoimittajat.fi. Kevätseminaarin tarkka aikataulu ja ohjelma julkistetaan kevään aikana liiton verkkosivuilla.

Lisätiedot: pääsihteeri Nina Jakonen,
puh. 050 44 84 845,
toimisto@urheilutoimittajat.fi.

#vuodenurheilija

Jo vuodesta 1947.

